

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuiston sekä Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuiston sekä Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma

METSÄHALLITUS

Tämän raportin julkaisuun on saatu tukea Euroopan unionin Life luonto -rahastosta.

Översättning: Mikael Nordström

Kansikuva: Näkymä Puurijärven Kärjenkallion lintutornista alkukesällä. Kuva Mikael Nordström

© Metsähallitus 2009

ISSN 1796-2943

ISBN 978-952-446-703-2 (nidottu)

ISBN 978-952-446-704-9 (pdf)

100 kpl

Kopijyvä Oy, Jyväskylä, 2009

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	2009
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	26.1.2009
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	547/623/2007
SUOJELUALUETYPPI/ SUOJELUOHJELMA	kansallispuisto, Natura 2000, METSO-kohde		
ALUEEN NIMI	Puurijärvi–Isosuo		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Puurijärvi–Isosuo (FI 0200001), Puurijärvi–Isosuo (FI 0200149), Kokemäenjoki (FI 0200148)		
ALUEYKSIKKÖ	Etelä-Suomen luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Metsähallitus		
JULKAISUN NIMI	Puurijärven ja Isonsuon kansallispuiston sekä Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma		
TIIVISTELMÄ	<p>Suunnittelualue muodostaa luonnonsuojelullisesti merkittävän suojelualuekokonaisuuden, jolla tavataan 11 Natura-luontotyyppiä sekä säännöllisesti esiintyvinä 39 lintudirektiivin liitteen I lajia, 12 lintudirektiivin liitteessä I mainitsematonta muuttolintua ja neljä luontodirektiivin liitteen II lajia. Alueeseen kuuluu Etelä-Suomen oloissa erittäin edustava ja monipuolinen suoluonto, kansainvälisesti arvokas Puurijärven lintujärvi sekä alueen läpi kulkeva Kokemäenjoki. Alue on suosittu päiväretkikohde erityisesti lintuharrastajien ja luontoretkeilijöiden keskuudessa.</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelma sovittaa yhteen suunnittelualueen eri maankäyttömuodot siten, että luontoarvot säilyvät ja alueen merkitys virkistys- ja luontomatkoilukohteena kasvaa. Vyöhykealue- jaon kautta kävijöitä ohjataan ja palveluita keskitetään siten, että alueen luontoarvot voidaan turvata. Palveluita kehitetään soveltumaan – nykyisten kävijäryhmien lisäksi – entistä paremmin myös liikuntaesteisille sekä veneilijöille ja melojille. Suunnittelualue on osa Kokemäenjoki-Life -hanketta, jossa alueen luontoarvoja parannetaan mm. Puurijärven kunnostuksen sekä soiden ja metsien ennallistamisen kautta. Virkistyspalveluita kehitetään rakentamalla alueelle kolme lintu- tornia ja yksi liikuntaesteisille soveltuva lintulava.</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelma on koostettu osallistavaa suunnittelua noudattaen. Metsähallituksen suunnittelujärjestelmän mukaisesti hoito- ja käyttösuunnitelma on yleistason suunnitelma. Yksityiskohtaisempi suunnittelu tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa, joihin hoito- ja käyttösuunnitelmassa viitataan.</p>		
AVAINSANAT	osallistava suunnittelu, ennallistaminen, luontomatkoilu, kansallispuisto, Life		
MUUT TIEDOT	Suunnitelman on kirjoittanut Mikael Nordström.		
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 56		
ISSN	1796-2943	ISBN (NIDOTTU)	978-952-446-703-2
		ISBN (PDF)	978-952-446-704-9
SIVUMÄÄRÄ	77 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	Kopijyvä Oy
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	10 euroa

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	2009
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	26.1.2009
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	547/623/2007
TYP AV SKYDDSOMRÅDE/SKYDDSPROGRAM	nationalpark, Natura 2000, METSO		
OMRÅDETS NAMN	Puurijärvi–Isosuo		
NATURA 2000 -OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Puurijärvi–Isosuo (FI 0200001), Puurijärvi–Isosuo (FI 0200149), Kokemäenjoki (FI 0200148)		
REGIONENHET	Södra Finlands naturtjänster		
FÖRFATTARE	Forststyrelsen		
PUBLIKATION	Skötsel- och användningsplan för Puurijärvi och Isonsuo nationalpark samt Natura 2000 -områden		
SAMMANDRAG	<p>Planeringsområdet utgör en ur naturskyddsperspektiv betydande skyddsområdeshelhet, till vilken det hör 11 Natura-naturtyper och 39 regelbundet förekommande fågelarter som nämns i fågeldirektivets bilaga I, 12 regelbundet förekommande flyttfåglar som inte nämns i fågeldirektivets bilaga I och fyra regelbundet förekommande arter som nämns i habitatdirektivets bilaga II. Till området hör en för Södra Finland särskilt representativ och mångsidig myr miljö, den internationellt värdefulla fågelsjön Puurijärvi samt Kokemäenjoki, som leder genom området.</p> <p>Skötsel- och användningsplanen sammanfogar de olika markanvändningstyperna på ett sådant sätt att naturvärdena tryggas och områdets betydelse som rekreations- och naturturism-mål växer. Genom zonindelningen kanaliseras besökare och serviceutbudet koncentreras så att områdets naturvärden kan tryggas. Vid sidan om de nuvarande användargrupperna, utvecklas servicen så att den bättre tjänar rörelsehindrade besökare samt kanotister och båtfolk. Planeringsområdet är en del av Kokemäenjoki-Life -projektet, genom vilken områdets naturvärden förbättras, bl.a. genom att iståndsätta Puurijärvi samt återställandet av myrar och skogar. Rekreationsutbudet utvecklas genom att bygga tre nya fågeltorn och en fågelplattform för rörelsehindrade besökare.</p> <p>Skötsel- och användningsplanen har sammanställts genom deltagande planering. I enlighet med Forststyrelsens planeringssystem är skötsel- och användningsplanen en plan på allmän nivå. Detaljplaneringen sker i åtgärdsplanerna, vilka hänvisas till i skötsel- och användningsplanen.</p>		
NYCKELORD	deltagande planering, återställning, naturturism, nationalpark, Life		
ANDRA UPPGIFTER	Skötsel- och användningsplanen har skrivits av Mikael Nordström.		
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Metsähallituksen luonnonuojelujulkaisuja. Sarja C 56		
ISSN	1796-2943	ISBN (HÄFTAD)	978-952-446-703-2
		ISBN (PDF)	978-952-446-704-9
SIDANTAL	77 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	Kopijyvä Oy
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	10 euroa

Sisällys

1 Johdanto	7
ALUEEN LUONTO JA TÄHÄNASTINEN KÄYTTÖ	13
2 Luonto, historia ja nykyinen käyttö	13
2.1 Yleiskuvaus.....	13
2.1.1 Puurijärvi–Isosuon Natura 2000 -alueet (SPA ja SCI)	13
2.1.2 Kokemäenjoen Natura 2000 -alue	14
2.1.3 Muut alueet	14
2.2 Geologia ja geomorfologia	14
2.3 Vesistöt	14
2.4 Natura-luontotyytit.....	16
2.5 Lajisto	19
2.5.1 Direktiivilajit.....	19
2.5.2 Uhanalaiset ja muut huomionarvoiset lajit	22
2.6 Historia	26
2.6.1 Kulttuuriperintö	26
2.6.2 Perustamishistoria.....	28
2.7 Nykyinen käyttö.....	28
2.8 Aikaisemman runkosuunnitelman toteutuminen	29
2.9 Maankäyttöanalyysi	29
2.10 Yhteenvedo tärkeimmistä arvoista suojelun ja käytön kannalta.....	31
HOITO JA KÄYTTÖ	32
3 Hoidon ja käytön tavoitteet	32
3.1 Yleiset tavoitteet	32
3.2 Lakisääteisten suojelualueiden tavoitteet.....	32
3.3 Natura-verkoston tavoitteet	33
3.4 Suojeluhjelmien ja suojelusopimusten tavoitteet.....	33
4 Vyöhykealuejako	35
5 Luonto- ja kulttuuriarvot	37
5.1 Luonnon suojelu ja hoito	37
5.1.1 Nykytila	37
5.1.2 Tavoitteet ja toimenpiteet	38
6 Luonnon virkistyskäyttö ja luontomatkailu	43
6.1 Retkeily ja muu luonnon virkistyskäyttö.....	43
6.1.1 Nykytila	43
6.1.2 Tavoitteet	43
6.2 Opastusviestintä.....	44
6.2.1 Opastusviestinnän tavoitteet	44
6.2.2 Kohderyhmät	44
6.2.3 Opastusviestinnän toiminnallinen kokonaisuus.....	45
6.2.4 Opastusviestinnän tasot	45
6.2.5 Maaston palvelurakenteet	46
6.2.6 Jakelukanavat.....	48
6.3 Matkailun yritystoiminta	48

6.4	Palvelurakenteiden huolto	49
7	Tutkimus ja seuranta	50
8	Muu käyttö.....	52
8.1	Marjastus ja sienestys	52
8.2	Kalastus.....	52
8.3	Metsästys	52
8.3.1	Nykytilanne	52
8.3.2	Suunnitelma	53
8.4	Maa-ainesten otto.....	53
8.5	Puuston käyttö	53
8.6	Maastoliikenne ja muu liikkuminen	54
8.7	Maatalous.....	54
9	Toimenpidesuunnitelmat	55
10	Suunnittelualueen ulkopuolinen maankäyttö	55
	HALLINTO JA TOTEUTUKSEN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET	56
11	Hallinnan ja hoidon ohjaus, sopimukset, järjestyssääntö ja laajentaminen.....	56
11.1	Metsähallituksen hallinnassa olevat alueet	56
11.2	Muut kuin Metsähallituksen alueet	57
12	Turvallisuus ja pelastustoiminta.....	58
13	Valvonta	58
14	Yhteistyö.....	58
15	Resurssit ja aikataulu.....	59
16	Suunnitelman vaikutusten arviointi	61
16.1	Ekologiset vaikutukset	61
16.1.1	Ennallistaminen	61
16.1.2	Puurijärven kunnostus	62
16.1.3	Virkistys- ja luontomatkailukäyttö.....	62
16.1.4	Vaikutukset suunnittelualueen Natura 2000 -kohteiden suojeluperusteisiin.....	63
16.2	Taloudelliset vaikutukset	64
16.3	Sosiaaliset vaikutukset	64
16.4	Seuranta.....	64
16.5	Yhteenvedo	64
	Lähteet.....	65
	Liitteet	69
	Liite 1 Lausuntojen yhteenvedo	69
	Liite 2 Ehdotus Puurijärven ja Isonsuon kansallispuiston järjestyssäännöksi.....	72
	Liite 3 Maankäyttöanalyysin taulukko	74
	Liite 4 Laidunalueet Metsähallituksen alueilla.....	75
	Liite 5 Ympäristöministeriön vahvistuskirje	76

1 Johdanto

Suunnittelun perusta

Luonnonsuojelulaki (1096/1996) määrää, että kansallispuistoille on laadittava hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa määritellään toimenpiteet puiston perustamistavoitteiden toteuttamiseksi. Muille luonnonsuojelualueille sekä Natura 2000 -verkostoon kuuluville alueille hoito- ja käyttösuunnitelma laaditaan tarvittaessa. Hoito- ja käyttösuunnitelma on Metsähallituksen oman toiminnan suunnitelma. Muita käyttäjiä koskevat rajoitukset annetaan luonnonsuojelulain mukaisella järjestysäännöllä. Muilla alueilla kuin Metsähallituksen mailla hoito- ja käyttösuunnitelma toimii ohjeena, jossa määritellään, miten Natura 2000 -aluetta tulee hoitaa ja käyttää, jotta sen arvot säilyisivät. Hoito- ja käyttösuunnitelma ei siten sido muita maanomistajia kuin Metsähallitusta.

Hoito- ja käyttösuunnitelman päätavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden väheneminen Natura 2000 - ja muilla suunnittelualan kohteilla. Joillakin alueilla riittää, että niillä pidätetään luonnontilaa muuttavista toimenpiteistä, kun taas toisilla alueilla tarvitaan luonnonhoitotoimia alueen suotuisan suojelutason säilyttämiseksi. Suunnittelualan muut käyttömuodot – kuten virkistyskäyttö, metsästys ja kalastus – pyritään tämän suunnitelman avulla sovittamaan yhteen niin, että luontoarvot eivät vaarannu.

Suunnittelualaue

Puurijärvi ja sitä ympäröivät suoalueet sijaitsevat Satakunnassa Kokemäenjoen molemmin puolin, ja alueen ytimen muodostaa Puurijärvi–Isosuo kansallispuisto. Myös Raijalanjärven peltoalue liittyy kohteeseen. Alueen länsi- ja pohjoisosat – mukaan lukien lähes koko Puurijärvi – kuuluvat Kokemäkeen ja itäosat taas Huittisiin. Pieni osa kansallispuiston kaakkoiskulmasta kuuluu Pirkanmaahan ja Äetsän kuntaan. Tämä hoito- ja käyttösuunnitelma koskee Puurijärvi–Isosuo (SCI FI 0200001, SPA FI 0200149) sekä Kokemäenjoki (SCI FI 0200148) -nimisiä Natura 2000 -alueita (taulukko 1). SPA-alue kuuluu Euroopan unionin lintudirektiivin (79/409/ETY) perusteella EU:n komissiolle ilmoitettuna linnustonsuojelualueena (SPA, Special Protection Area), ja SCI-alueet kuuluvat Natura 2000 -verkostoon EU:n luontotyyppiluokitukseen perustuvien luontotyyppien kautta (SCI, Sites of Community Importance). Suunnittelualan pinta-ala on noin 3 652 ha, ja se sisältää Metsähallituksen hallinnassa olevia luonnonsuojelutarkoituksiin hankittuja kiinteistöjä (2 733 ha) ja Natura 2000 -alueita (3 619 ha). Metsähallituksen ohella alueen maanomistajat ovat oikeusministeriön vankeinhoitolaitos (680 ha) sekä yksityisiä tahoja (188 ha). Suunnittelualan rajan sisällä olevat muut kuin valtion alueet, jotka eivät liity Natura 2000 -verkostoon, eivät kuulu hoito- ja käyttösuunnitelman piiriin.

Suurin osa Natura-alueiden suojelusta toteutetaan luonnonsuojelulaille – ts. maista ja vesistöistä perustetaan luonnonsuojelualueita. Osa toteutetaan maankäyttö- ja rakennuslailla (132/1999) sekä erityisin sopimuksin; Kokemäenjoen Natura 2000 -alue toteutetaan kokonaisuudessaan vesilailla (264/1961). Natura-alue muodostuu pääosin Puurijärven ja Isosuo kansallispuistosta. Osa kansallispuiston ulkopuolisista alueista kuuluu kansallis- ja luonnonpuistojen kehittämissuunnitelmaan (KLO). Raijalanjärvi, Järvensuo ja Lauhansuo eivät kuulu vanhoihin suojeluohjelmiin. Natura-alueista on toteuttamatta noin 60 ha.

Taulukko 1. Puurijärvi–Isosuon suojelualuekokonaisuus: suojelualueet, niiden perustamisvuosi, pinta-ala, kunta ja toteutustapa sekä Natura 2000 -alueiden tunnisteet. Kokonaispinta-ala muodostuu Natura 2000 -alueista sekä niiden ulkopuolisista alueista. * = sisäkkäiset Natura 2000 -alueet. LsL = luonnonsuojelulaki, RakL = maankäyttö- ja rakennuslaki, S = sopimus, VL = vesilaki.

Alue	Perustettu	Pinta-ala ha	Kunta	Toteutustapa	Natura-tunniste
Metsähallituksen alueet					
Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto	1993	2 644	Huittinen, Kokemäki, Äetsä	Kansallispuisto-ohjelma	SCI FI 0200001 SPA FI 0200149 6 ha ei kuulu Naturaan
Hankittu kansallispuistoon liitettäväksi		32	Huittinen, Kokemäki		SCI FI 0200001 SPA FI 0200149 16 ha ei kuulu Naturaan
Vähärautio, Tyynelä	2006	10	Huittinen	METSO-rahoitus	ei Naturassa
Metsähallituksen alueet Järvensuolla		47	Huittinen		SCI FI 0200001 SPA FI 0200149
Natura 2000 -alueet					
Puurijärvi–Isosuo*	1998	3 203	Huittinen, Kokemäki	LsL,RakL	SCI FI 0200001
Puurijärvi–Isosuo*	1998	3 431	Huittinen, Kokemäki	LsL, RakL, S	SPA FI 0200149
Kokemäenjoki	1998	188	Huittinen, Kokemäki	VL	SCI FI 0200148
Yhteensä		3 652			

Alueen kehittämiseksi Lounais-Suomen ympäristökeskus on syksyllä 2006 käynnistänyt Kokemäenjoki – muinaisesta suistosta nykypäivään -EU:n Life-hankkeen, jonka tavoitteena on Puurijärven kunnostus, Kokemäenjoen ja sen suiston kosteikkojen tilan parantaminen, virkistyskäytön kehittäminen sekä luontoarvojen säilyttäminen. Eräs Metsähallituksen keskeisistä panostuksista hankkeeseen on tämän hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen.

Suojeluohjelman ja -alueiden, suunnittelualan ja Natura 2000 -rajaukset esitetään kuvissa 1 ja 2.

Suunnittelun organisointi ja toteutus

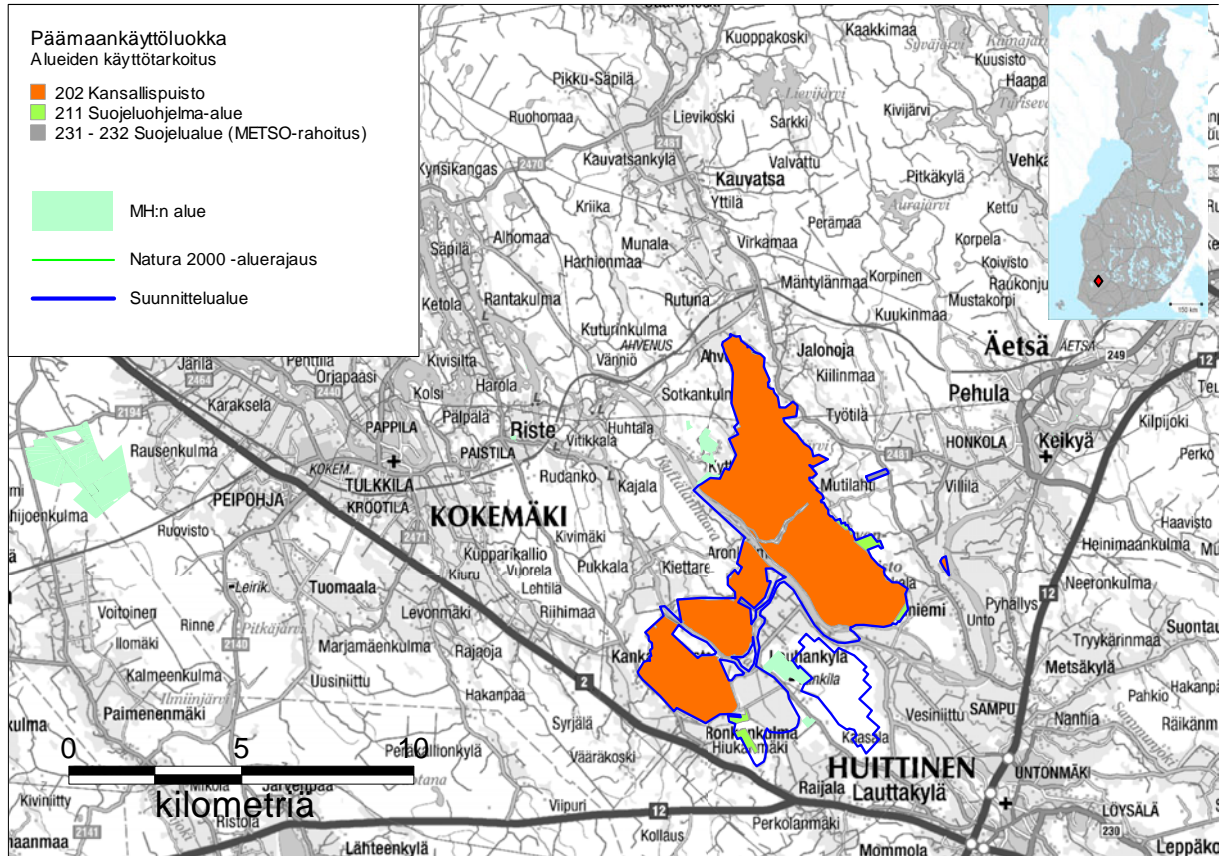
Hoito- ja käyttösuunnitelman laati Metsähallituksen Etelä-Suomen luontopalvelut. Vastaavana suunnittelijana ja suunnitelman kirjoittajana toimi erikoissuunnittelija Mikael Nordström. Suunnittelutyötä varten perustettiin projektiryhmä, jonka kokoonpano oli seuraava: Tapio Aalto (Lounais-Suomen ympäristökeskus, Kokemäenjoki-Life -hanke), Esko Gustafsson (Lounais-Suomen ympäristökeskus, luonnonsuojeluosasto), Trygve Löfroth (Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut, luonnonsuojelu), Mikael Nordström (Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut, alueiden hallinta), Juha Tuomola/Mikko Toivola (Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut, eräasiat) ja Hanna Ylitalo/Laura Lehtonen (Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut, virkistyskäyttö) sekä asiantuntijajäsenenä Sirpa Ellä (Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut, virkistyskäyttö) ja Jouko Högmander (Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut, alueiden hallinta). Kokouksiin kutsuttiin tarvittaessa myös muita asiantuntijoita. Ryhmä kokoontui suunnitteluprosessin aikana kuusi kertaa. Kokouksista laadittiin pöytäkirjat, jotka tallennettiin Metsähallituksen asianhallintajärjestelmään.

Osallistaminen

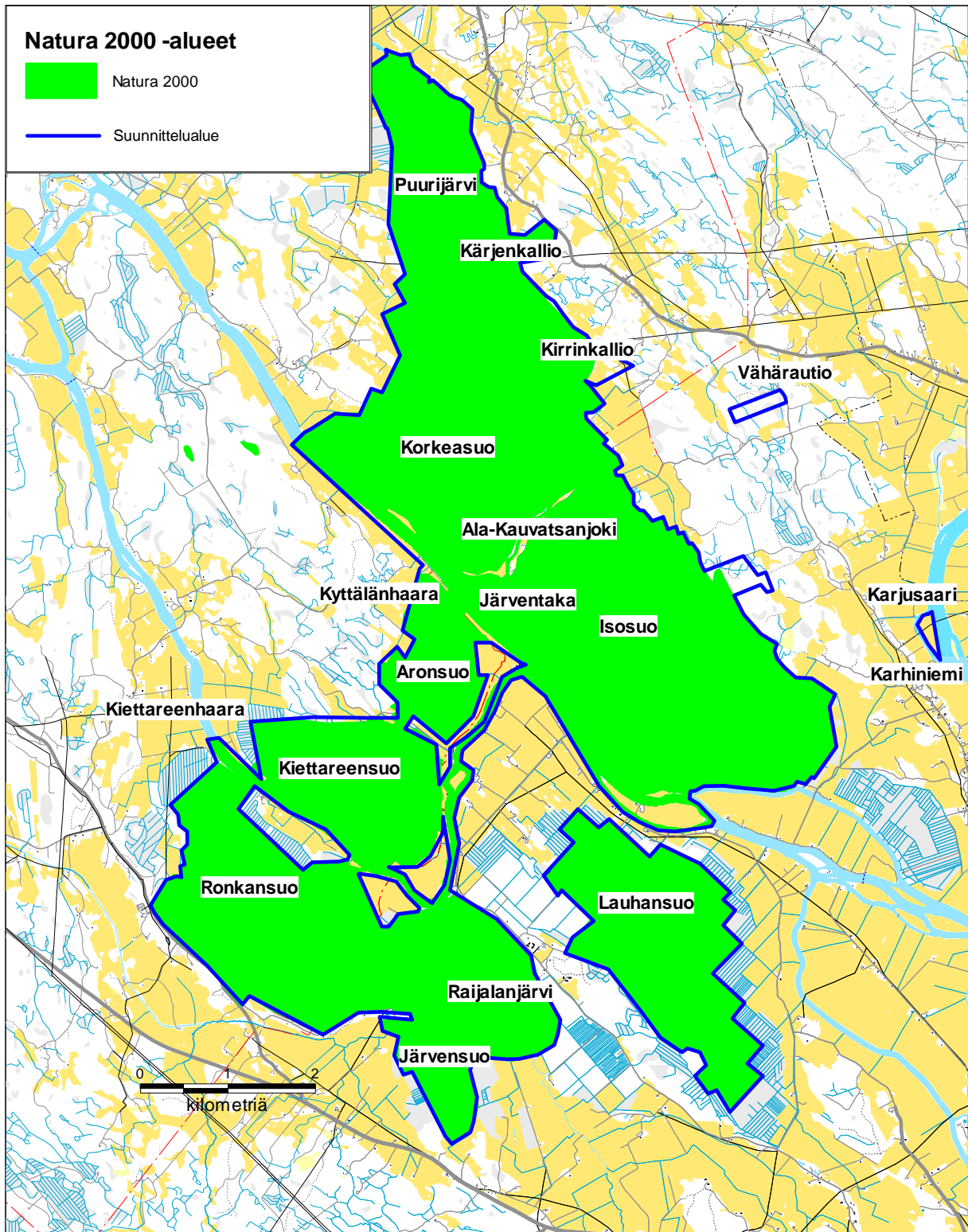
Osallistaminen toteutettiin yleisötilaisuuksin sekä Metsähallituksen, Lounais-Suomen ympäristön Kokemäenjoki-Life -hankkeen sekä Huittisten ja Kokemäen kaupunkien kotisivujen välityksellä.

Suunnittelutyön aikana järjestettiin kaksi yleisötilaisuutta. Ensimmäinen pidettiin Kokemäellä 9.5.2007 suunnittelun alkuvaiheessa, jolloin informoitiin hoidon ja käytön suunnittelusta sekä kartoitettiin paikallisten asukkaiden ja toimijoiden mielipiteitä. Toisessa yleisötilaisuudessa 7.5.2008 Huittisissa yleisölle esiteltiin suunnitelman tavoitteet ja sisältö. Suunnittelusta ja suunnitelmasta on tiedotettu myös Metsähallituksen ja Lounais-Suomen ympäristökeskuksen internet-sivujen kautta. Suunnitelma on ollut lausuntokierroksella 7.5.–30.6.2008.

Suunnittelutyön tueksi perustettiin keskeisistä sidosryhmistä koostuva yhteistyöryhmä, jossa olivat: Sirpa Ellä (Metsähallitus), Mikael Nordström (puheenjohtaja, Metsähallitus), Tapio Aalto (Lounais-Suomen ympäristökeskus, Kokemäenjoki-Life -hanke), Esko Gustafsson (Lounais-Suomen ympäristökeskus), Juhani Grönroos (Kokemäen kaupunki), Matti Forsman (Huittisten kaupunki), Pertti Saari (Satakunnan vankila), Pekka Leino (Kokemäen veneilijät), Reima Laaja (Satakunnan riistanhoitopiiri), Risto Vilén (Porin lintutieteellinen yhdistys), Terttu Routsu (Suomen luonnonsuojeluliitto, Satakunnan piiri), Heikki Rukanen (Kokemäen–Kauvatsan riistanhoitoyhdistys), Eero Tynkkynen/Jarmo Rantanen (Kokemäenjoen–Loimijoen kalastusalue), Niina Uusi-Seppä (Kokemäen ympäristöyhdistys) ja Sirpa Ala-Ketola (Kokemäenjokilaakson matkailuyrittäjät). Kokouksiin osallistuivat asiantuntijoina myös Pekka Mäkivirta (Kokemäen veneilijät), Esa Venho (Kokemäen kaupunki), Marko Dahlman (Porin lintutieteellinen yhdistys) ja Olli Kouhi (Kokemäenjoen–Loimijoen kalastusalue). Yhteistyöryhmä kokoontui suunnitteluprosessin aikana kaksi kertaa.

Kuva 1. Puurijärvi–Isosuon suojelualuekokonaisuuden sijainti ja päämaankäyttöluokat. © Metsähallitus, © Genimap OY, Lupa L5293, © Maanmittauslaitos 1/MYY/08, © Suomen ympäristökeskus 2008.

Kuva 2. Puurijärvi–Isosuon Natura 2000 -aluerajaus ja suunnittelualueen raja. © Metsähallitus, © Maanmittauslaitos 1/MYY/08, © Suomen ympäristökeskus 2008.

Paikalliset ja alueelliset sanomalehdet uutisoivat hoito- ja käyttösuunnittelusta prosessin kestäessä. Osallistamisen yleisötilaisuuksista ja kokouksista laadittiin muistiot, jotka tallennettiin Metsähallituksen asianhallintajärjestelmään.

Perusselvitykset

Alueelta käytettävissä olleet selvitykset ovat lähdeluettelossa. Aikaisempia selvityksiä täydennettiin vuonna 2007 useilla seurannoilla: levähtävät muuttolinnut Raijalanjärvellä ja Puurijärvellä, luontotyyppi-inventoinnit Lauhansuolla ja Järvensuolla sekä pesimälinnusto, kasvillisuusselvitys ja sudenkorentoselvitys Puurijärvellä. Vuoden 2005 kävijätutkimus saatettiin loppuun ja asiakas-seurantaa tehostettiin.

Metsähallituksen paikkatietojärjestelmiin on tallennettu Metsähallituksen alueiden kartoitustietoja mm. Natura-luontotyypeistä, puustosta, kasvillisuudesta ja lahopuista. Suomen ympäristökeskuksen tietokannasta on saatu tietoja uhanalaisista eläin- ja kasvilajeista.

Aikaisemmat suunnitelmat

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistolle on laadittu runkosuunnitelma vuonna 1995 (Metsähallitus 1995, vahvistettu ympäristöministeriössä 16.8.2006). Kansallispuistosta on annettu laki (430/1993) ja asetus (431/1993), jotka ovat astuneet voimaan 1.6.1993. Muita suunnitelmia ovat Kokemäen Aronsuon ja Kiettareensuon ennallistamissuunnitelma (Lampolahti 1994a), Puurijärven tila ja lintuveden kunnostusperiaatteet (Perttula 1998), Puurijärven lintuvesikunnostussuunnitelma (Lounais-Suomen ympäristökeskus & Suomen ympäristökeskus 2001) ja Länsi-Suomen luonnonvarasuunnitelma (Metsähallitus 2005).

Ehdotetun Puurijärvi–Isonsuon kansallispuiston yleissuunnitelman on tehnyt vuonna 1971 Satakunnan liitto (Lovén 1971). Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto on mukana myös kansallispuistokomitean mietinnössä vuodelta 1976 (Kansallispuistokomitea 1976). Satakunnan Natura 2000 -alueiden yleissuunnitelma on valmistumassa (Lounais-Suomen ympäristökeskus, luonnos).

Seutukaavat, maakuntakaavat ja yleiskaavat

Kaavoitus on julkinen maankäyttö- ja rakennuslain säätelemä maankäytön suunnitteluprosessi. Kaavajärjestelmä on hierarkkinen – ts. yleisemmät kaavat ohjaavat yksityiskohtaisempia kaavoja.

Maakunnallinen kaavoitus

Suomalaisen seutus suunnittelun voidaan katsoa alkaneeksi Satakunnassa yli 60 vuotta sitten, jolloin Alvar Aalto laati Kokemäenjoen aluesuunnitelman vuosina 1941–42 (Aalto 1987). Virallisia seutukaavoja Satakunnalle ovat laatineet Satakunnan seutukaavaliitto ja myöhemmin Satakuntaliitto vuosina 1975, 1985, 1989, 1993 ja 2001. Maakuntakaavan laatiminen on aloitettu vuonna 2003, ja se on aikataulun mukaan lainvoimainen 2008–2009. Voimassa olevassa seutukaava 5:ssä (Satakuntaliitto 2001) Puurijärven ja Isonsuon suojelualuekokonaisuus on pääasiassa luonnon-suojelualuetta (SL-merkintä kaavassa), mutta osin merkitty myös maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla ympäristöarvoja (MY). Suunnittelualueella on lisäksi arvokas harjualue, aineksenotolta suojeltava alue (ah), pohjavesialue (pv) ja kulttuurihistoriallisesti arvokas alue (kh). Maakunnallisen suunnittelun keskeiset välineet maakuntakaavan lisäksi ovat maakunta-ohjelma ja maakuntasuunnitelma.

Yleiskaava

Suunnittelualuetta koskevat voimassa olevat yleiskaavat ovat Huittisten kaupungin yleiskaava ja rantayleiskaava sekä Kokemäen kaupungin Kokemäenjoen rantayleiskaava. Kokemäen yleiskaava vuodelta 1973 on vanhentunut. Huittisten kaupungin rantayleiskaava on vahvistettu vuonna 2001.

Kokemäen kaupunki laatii Kokemäenjoen rantaosayleiskaavaa Huittisten rajalta Kolsin voimalaitokselle sekä Kauvatsanjokivarren, Lievijärven ja Kuoppalajoen osayleiskaavaa, joista viimeksi mainittu ei ulotu suunnittelualueelle. Kaavaehdotukset ovat olleet julkisesti nähtävillä vuonna 2007. Natura 2000 -alueiden merkinnät Kokemäen rantayleiskaavassa ovat joko luonnonsuojelualue (SL), maa- ja metsätalousalue (MY) tai vesialue (W).

Suunnittelualuetta koskevat kaavamerkinnot huomioitiin hoidon ja käytön suunnittelussa.

Suunnitelman hyväksyminen ja arviointi

Kansallispuiston osalta hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksyy ympäristöministeriö (Liite 5). Muiden Metsähallituksen alueiden osalta suunnitelman hyväksyy Metsähallitus.

Lounais-Suomen ympäristökeskus antaa virallisen lausunnon suunnitelman osoittamien toimenpiteiden suhteista luonnonsuojelulain sekä luonto- ja lintudirektiivin tavoitteisiin. Tässä lausunnossa tarkastellaan suunnittelualuetta maanomistussuhteista riippumatta.

ALUEEN LUONTO JA TÄHÄNASTINEN KÄYTTÖ

2 Luonto, historia ja nykyinen käyttö

2.1 Yleiskuvaus

Puurijärven ja Isonsuon suojelualuekokonaisuus sijaitsee Kokemäenjoen ja Kauvatsanjoen alaosan vesistöalueella. Kokemäenjokilaakso on edustavaa Ala-Satakunnan viljelyseudun laaja-piirteistä kulttuurimaisemaa. Alue koostuu suoalueista sekä rehevästä Puurijärvestä.

Suunnittelualue sijaitsee Kokemäen ja Huittisten kaupungeissa Satakunnan itäosassa Kokemäenjoen molemmiin puolin. Puurijärven ja Isonsuon lisäksi alueeseen kuuluvat Korkeasuo, Aronsuo, Kiettareensuo, Ronkansuo, Lauhansuo ja Järvensuo sekä Raijаланjärven peltoalue ja osa Kokemäenjoesta. Kokemäenjoessa sijaitseva Karjusaari sekä Puurijärven kaakkoispuolella oleva Vähäraution tila liittyvät suunnittelualueeseen erillisinä alueina. Alueesta on Metsähallituksen omistuksessa 2 733 ha. Oikeusministeriön vankeinhoitolaitos omistaa noin 680 ha Raijаланjärvellä sekä Lauhan- ja Järvensuolla. Näiden alueiden hallinta on Satakunnan vankilan Huittisten osastolla. Kokemäenjoella vesistöalueen (188 ha) hallinta kuuluu kalastus/osakaskunnalle. Suunnittelualueen ja Natura-alueiden rajaukset ovat kuvassa 2. Suunnittelualueen pinta-ala on yhteensä noin 3 652 ha.

2.1.1 Puurijärvi–Isonsuon Natura 2000 -alueet (SPA ja SCI)

Puurijärvi–Isonsuon-niminen Natura 2000 -alue on 3 203 ha:n kokoinen, ja se liittyy suojeluohjelmaan luontodirektiivin (92/43/ETY) mukaisena Natura-alueena (SCI, Sites of Community Importance). Samanniminen, lintudirektiiviin (79/409/ETY) perustuva Natura-alue (SPA, Specialy Protected Area) on sisäkkäinen, joskin pinta-alaltaan hiukan SCI-alueita isompi (3 431 ha). Alueiden suojelu on pääosin toteutettu; noin 60 ha on vielä toteuttamatta.

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto

2 699 ha:n kokoinen Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto on perustettu vuonna 1994. Kansallispuiston suot kuuluvat rannikko-Suomen keidas- eli kohosuovyöhykkeeseen. Suot ovat säilyneet lähes luonnontilaisina. Ennen puiston perustamista joitakin soita ja niiden reunoja oli kuivatettu; ennallistamistoimenpiteillä soiden ja niitä ympäröivien metsien luonnontilaa pyritään palauttamaan (Heinonen ym. 1994, Sarkanen 2008).

Puurijärvi on noin 440 ha:n kokoinen, maamme arvokkaimpiin lukeutuva rehevä lintujärvi. Sen rannoilla on luhtaniittyjä ja pensastoja. Järven rantaniittyjä, jotka ovat Satakunnan suurimpia perinnebiotooppeja, hoidetaan perinteisesti laiduntamalla (Perttula 1998).

Satakunnan vankilan alueet

Satakunnan vankilan hallintaan kuuluu alueita Lauhan- ja Järvensuolla sekä Raijаланjärvellä. Suoalueet liittyvät Puurijärven ja Isonsuon kansallispuiston suoaluekokonaisuuteen. Raijаланjärvi on kuivatettu järvi, joka nykyisin on maatalouskäytössä.

2.1.2 Kokemäenjoen Natura 2000 -alue

Puurijärvi–Isosuon Natura 2000 -alueen keidassoiden läpi kulkeva Kokemäenjoki muodostaa oman Natura-kohteensa, jonka pinta-ala on 188 ha. Joen rannat ovat matalat ja se on tulvaherkkä. Kokemäenjoen viimeiset luontaiset tulvaniityt ja -metsät kuuluvat alueeseen.

2.1.3 Muut alueet

Vähärautio

Vähäraution vanhan metsän alue on siirtynyt Metsähallituksen hallintaan vuonna 2006. Alue kuuluu Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelmaan METSOon, ja se koostuu luonnontilaisesta ja vanhasta – pääosin kuusivaltaisesta – metsästä, jonka pinta-ala on noin 10 ha.

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistoon kuuluu tai siihen ollaan liittämässä noin 26 ha, jotka eivät sisälly Natura 2000 -verkostoon. Nämä alueet ovat kansallispuiston reunalla ja muodostuvat pääasiassa soiden reunapuustosta ja rämeestä.

2.2 Geologia ja geomorfologia

Puurijärven ja Isonsuon kallioperä muodostuu syväkivistä, magmasta. Pääosa tästä on graniidiittia; tosin etenkin alueen lounaisosassa Ronkansuolla, Raijalanjärvellä ja Järvensuolla esiintyy tasarakeista graniittia ja pegmatiittigraniittia. Kiille- ja suonigneissia löytyy Kiettareensuolta, Korkeasuolta ja Kokemäenjoen varrelta. Järvensuon kallioperässä on myös gabroa. Kvartsi-dioriittia ja granaattia esiintyy paikoin. (Suomen geologinen kartta a)

Suunnittelualan maaperä koostuu pääasiassa turpeesta ja liejusta; Puurijärven rannoilla ja osaksi Raijalanjärvellä on savea. Etenkin Puurijärven itäpuolella – pääosin suunnittelualan ulkopuolella – on kalliopaljastumia, moreenia ja silttiä. Ronkansuon eteläreunaa myötäilee harju. (Suomen geologinen kartta b)

2.3 Vesistöt

Suunnittelualue kuuluu Kokemäenjoen vesistöalueeseen, jonka valuma-alue on noin 27 000 km² ja joka on Suomen viidenneksi suurin vesistöalue. Viidennes alueesta on peltoaluetta ja 11 % koostuu järvistä. (www.ymparisto.fi/los)

Puurijärvi

Puurijärven keskisyvyys on vain 0,5 m, ja sen tilavuus on 2,4 miljoonaa m³. Rantaviivaa kertyy 14 km ja järvellä on yksi saari, Kirrinkallio. Järven korkeuserot ovat pienet, sillä se sijaitsee 42,5–43 m merenpinnan yläpuolella (mpy) järven pohjoisosissa ja 42,0–42,5 m mpy järven eteläosissa. Arvioitu pinta-ala on 440 ha – rantaluhdat mukaan laskien 525 ha. Keskiveden pinta-alan mukaan järven pinta-ala olisi alle 400 ha. (Lounais-Suomen ympäristökeskus & Suomen ympäristökeskus 2001) Puurijärven veden laatu on luokiteltu tyydyttäväksi, ja sen vesipuidedirektiivin (VPD) mukainen järviyppi on **keskikokoiset ja pienet vähähumuksiset järvet** (www.ymparisto.fi/los).

Joet

Kokemäenjoki on 121 km pitkä, ja se saa alkunsa Vammalan Liekovedestä. Jokea on vuosisatojen kuluessa muutettu tukinuittoa, tulvasuojausta ja vesivoimarakentamista varten. Nykyään sitä säännöstellään vesivoimaloiden tarpeisiin ja sen keskivirtaama on 240 m³/s (Koivunen ym. 2006). Suunnittelualueen sisällä joki jakautuu kahdeksi haaraksi, Kiettareenhaaraksi ja Kyttälänhaaraksi.

Huittisten kohdalla Kokemäenjokeen laskee Loimijoki, jonka vesi on savista ja runsasravinteista. Huittisista joki virtaa Kokemäen, Harjavallan ja Ulvilan kautta Poriin, jonka jälkeen se laskee kahta päähaaraa – Isojuopaa ja Raumanjuopaa – pitkin Pihlavanlahteen. Joessa on neljä voimalaa: Tyrvään, Äetsän, Kolsin ja Harjavallan voimalaitokset.

Kauvatsanjoki on noin 12 km pitkä ja laskee Sääksjärvestä Puurijärveen. Puurijärvestä laskeva Ala-Kauvatsanjoki on noin 2 600 m ja laskee Kokemäenjoen Kyttälänhaaraan.

Kuormitus ja vedenlaatu

Suunnittelualueeseen vaikuttavat tärkeimmät pistekuormittajat ovat jokivarren taajamat: Vammala, Äetsä ja Huittinen.

Vedenlaatu on määrätynyt pitkälti yläjuoksun veden laadun mukaan 1970-luvun jälkeen. Pistekuormituksen vähenemisen myötä hajakuormituksen merkitys on alkanut korostua yhä selvemmin. Etenkin Loimijoen tuoma kiintoaine ja ravinnekuormitus ovat olleet ajoittain merkitseviä.

Kokemäenjoen vedenlaatu on tällä hetkellä tyydyttävä, yläjuoksulla ennen Loimijoen vaikutusta jopa hyvä. Happitilanne on hyvä, ja myös fosforipitoisuus laskee varsinkin talvella alhaiseksi. Ylivalumien aikana vesi voi olla hyvinkin sameaa ja runsasravinteista. Ravinnepitoisuuksien vaihteluväli on jopa viisinkertainen. Pistekuormituksen osuus on vain muutamia prosentteja ravinnevirtaamasta. Veden hygieeninen laatu täyttää uimavesinormin. Likaantumien on voimakainta ylivalumatilanteissa, jolloin hajakuormitus lisääntyy ja myös hulevesien vaikutus kasvaa.

Joen tila ei parane nykyisestään enää merkittävästi, koska pistekuormituksen osuus on vähäinen. Hajakuormituksesta johtuva veden laadun vaihtelu tulee näkymään vielä pitkälti tulevaisuuteen. (Koivunen ym. 2006, www.ymparisto.fi/los)

Tulvasuojelu

Kokemäenjoen keskiosan ja Loimijoen tulvasuojeluhankkeen tarkoituksena on alentaa tulvia Kolsin ja Äetsän voimalaitosten välillä. Hankkeeseen kuuluu mm. koskien kunnostamista, perkauksia sekä pengerryksiä. Kokemäen Säpilänniemen oikaisu-uoman rakentaminen on myös suunnitelmassa, mutta siitä ei ole vielä tehty päätöstä. Suunnitellut toimenpiteet sijoittuvat suunnittelualueen ulkopuolelle, ja hankkeesta mahdollisesti aiheutuvat haitat suunnittelualueella on huomioitu Länsi-Suomen ympäristölupaviraston lupapäätöksessä.

2.4 Natura-luontotyypit

Euroopan unionin luonnonsuojeludirektiivit, lintu- ja luontodirektiivi, rakentuvat sekä luontotyyppien että lajien suojelun velvoitteiden pohjalle. EU:n luontodirektiivin liitteessä I määritellyt luontotyypit ovat sellaisia, jotka ovat vaarassa hävitä tai joiden esiintymisalue on pieni tai jotka ovat hyviä esimerkkejä kyseisen luonnonmaantieteellisen alueen ominaispiirteistä Euroopan yhteisön alueella (Airaksinen & Karttunen 2001). Direktiivin päätavoite on pitää luontotyyppien suojelutaso suotuisana ja säilyttää luontotyypeille luontainen rakenne, toiminta ja levinneisyys sekä tyyppillinen lajisto. Lajiston suojelun kannalta suojelun suotuisa taso tarkoittaa lajien säilymistä luonnollisessa ympäristössään pitkällä aikavälillä, elinympäristön säilymistä ja sitä, että levinneisyysalue ei pienene.

Suunnittelualueella esiintyy yhteensä 11 EU:n luontodirektiivin liitteen I mukaista Natura 2000 -luontotyyppiä. Luontotyypit on kartoitettu maastossa vuosina 2003–2007. Tiedot niistä on tallennettu Metsähallituksen ylläpitämiin tietojärjestelmiin – lukuun ottamatta Kokemäenjoen Natura 2000 -aluetta, jonka luontotyyppitiedot on saatu Suomen ympäristökeskukselta.

Suunnitelmassa esitetyt Natura-luontotyyppien pinta-alat poikkeavat Natura-tietokantalomakkeissa esitetyistä. Poikkeamat johtuvat toteutettujen inventointien myötä täsmentyneestä tiedosta. Metsähallitus inventoi luontotyyppejä Suomen ympäristökeskuksen ohjeistuksen mukaisesti.

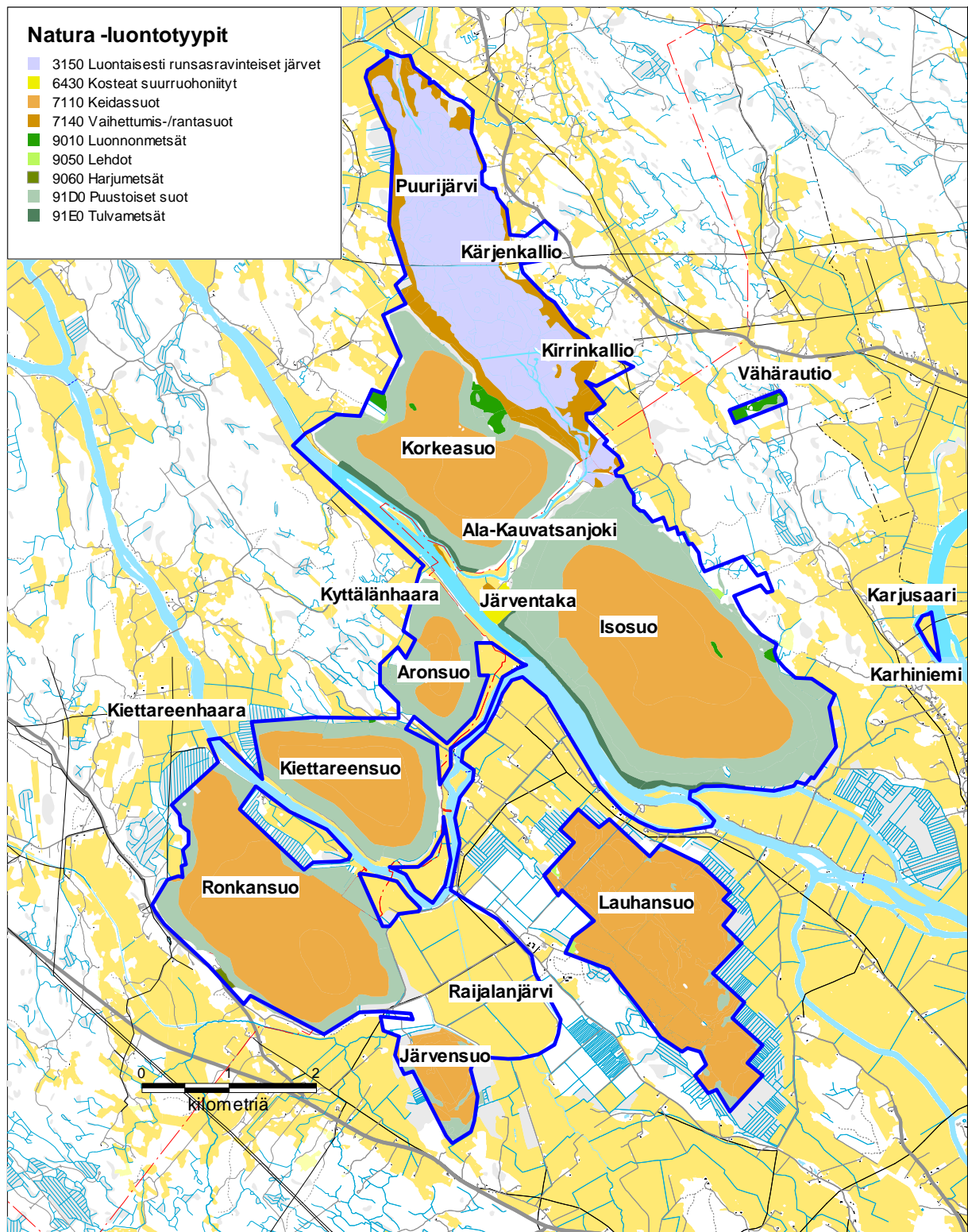
Puurijärvi–Isonsuon Natura 2000 -alueet (SCI ja SPA)

Puurijärven ja Isonsuon Natura 2000 -alueiden Natura-luontotyypit ja niiden pinta-alat löytyvät taulukosta 2 sekä kuvasta 3, ja niiden edustavuus kuvasta 4. Natura 2000 -alueen keskeisin luontotyyppi on keidassuot. Luonnon hoidon ja käytön kannalta tämän luontotyypin ennallistaminen on erittäin keskeisessä asemassa.

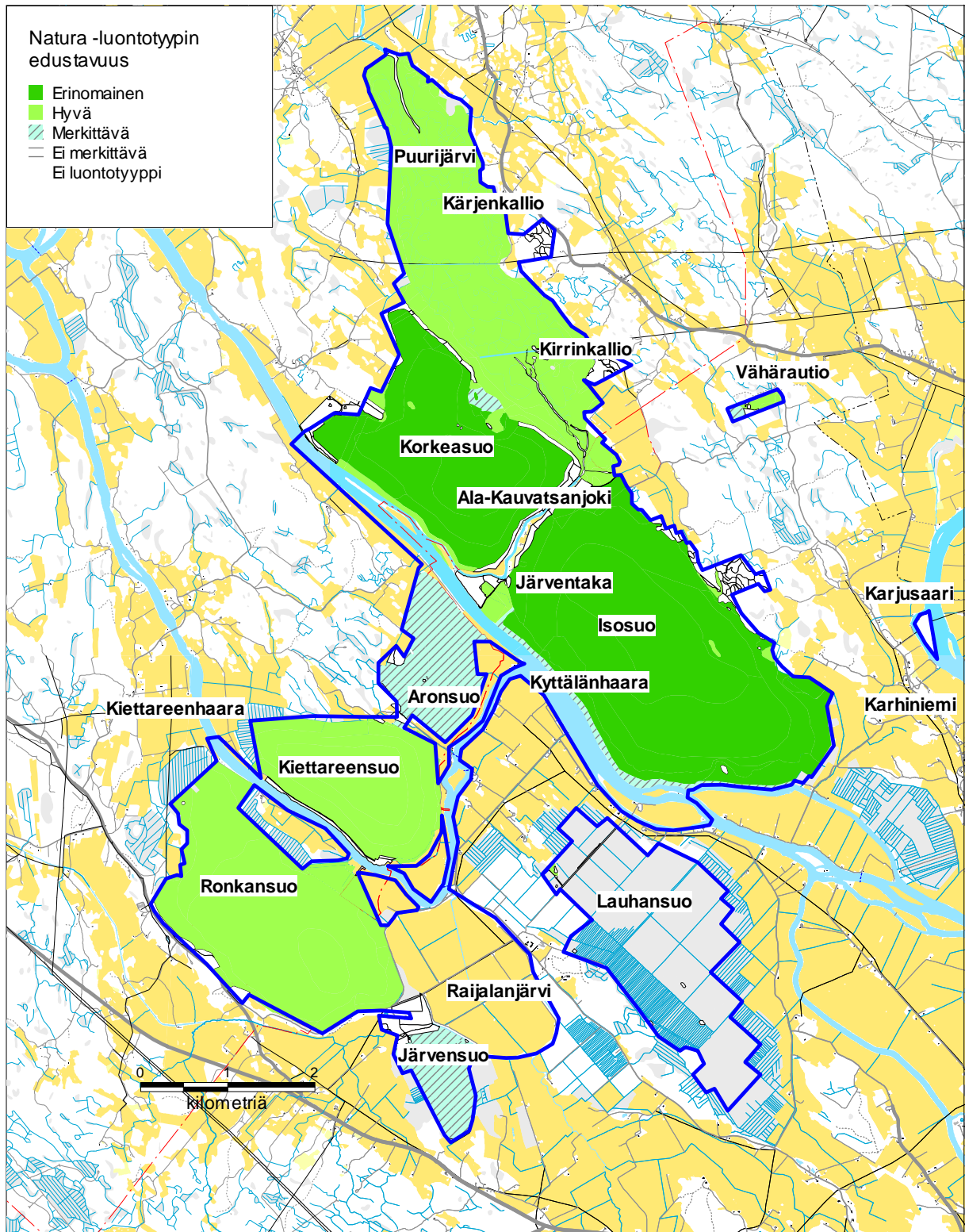
Taulukko 2. Puurijärvi–Isonsuon (SCI ja SPA) Natura 2000 -alueilla esiintyvät luontotyypit. * = priorisoitu eli ensisijaisesti suojeltava erityisen tärkeä luontotyyppi. Tämän lisäksi puustoiset suot -luontotyyppejä esiintyy 798 ha päällekkäisenä keidassuot-luontotyypin kanssa (katso kuva 3).

Koodi	Luontotyyppi	Pinta-ala ha
3150	Luontaisesti ravinteiset järvet	385,5
6430	Kosteat suurruohoniityt	7,4
7110	Keidassuot*	2 427,6
7140	Vaihettumis- ja rantasuot	139,9
9010	Luonnonmetsät*	18,6
9050	Lehdot	3,5
9060	Harjumetsät	2,2
91D0	Puustoiset suot*	1,1
91E0	Tulvametsät*	36,8
	Yhteensä	3 022,6

Tulvametsät-luontotyyppiä esiintyy Natura-alueella Kokemäenjoen varrella. Luontotyypin levinneisyys ja esiintyminen ovat Suomessa huonosti tunnettuja. Vesistö säännöstelyn takia luontaisesti tulvivia joenrantametsiä on nykyään melko vähän ja niiden luonnontila on usein huono.

Kuva 3. Puurijärvi–Isosuo suunnittelualueen Natura 2000 -luontotyytit. Kokemäenjoen Natura-alueen luontotyyppiä ei esitetä kartalla (ks. teksti). © Metsähallitus, © Maanmittauslaitos 1/MYY/08, © Suomen ympäristökeskus 2008.

Kuva 4. Natura 2000 -luontotyyppien edustavuus Puurijärvi–Isosuon suunnittelualueella. © Metsähallitus, © Maanmittauslaitos 1/MYY/08, © Suomen ympäristökeskus 2008.

Kokemäenjoen Natura 2000 -alue (SCI)

Kokemäenjoen Natura 2000 -alueella on 2 ha tulvaniittyjä (6450) ja 186 ha Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit -tyyppiä (3210). Tulvaniittyjä esiintyy suurten – usein luonnontilaisten tai sen kaltaisten – jokiemme varsilla. Kokemäenjoen Natura-luontotyyppiä ei ole esitetty kuvassa 3.

Natura 2000 -alueiden ulkopuoliset alueet

Natura 2000 -luontotyyppiä on myös Vähärautiossa: luonnonmetsiä 7,13 ha (9010, edustavuus hyvä) ja puustoisia soita 2,01 ha (91D0, edustavuus hyvä) (kuva 3).

2.5 Lajisto

2.5.1 Direktiivilajit

Natura 2000 -alueiden suojelu perustuu Euroopan yhteisön neuvoston luonto- ja lintudirektiiviin. Luontodirektiivi koskee Euroopan luonnonvaraista eläimistöä, kasvistoa sekä luontotyyppiä ja lintudirektiivi luonnonvaraisia lintuja. Direktiivien tarkoittamat lajit on lueteltu lajiliitteissä. Luontodirektiivin liite II sisältää ne eläin- ja kasvilajit, joiden suojelemiseksi on osoitettava erityisten suojelutoimien alueita eli Natura-alueita. Suomelle on myönnetty poikkeus euroopanmajavan, suden, karhun ja ilveksen sekä liitteessä lueteltujen kalalajien suojelun osalta.

Luontodirektiivin liite IV sisältää eläin- ja kasvilajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua. Niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen sekä heikentäminen on kiellettyä. Suomelle on myönnetty poikkeus suden ja euroopanmajavan osalta. Poroahoitoalueen eteläpuolella suteen sovelletaan kuitenkin liitteen IV vaatimuksia. Luontodirektiivin liitteessä V on yhteisön tärkeinä pitämät eläin- ja kasvilajit, joiden ottaminen luonnosta ja hyväksikäyttö voivat vaatia hyödyntämisen sääntelyä.

Lintudirektiivin liite I sisältää lintulajit, joiden suojelemiseksi on osoitettava erityissuojelualueita. Lintudirektiivin yleistavoite on suojella Euroopan unionin kaikkia luonnonvaraisia lintuja (Ympäristöministeriö 2002). Direktiivissä korostetaan erityisesti muuttolintujen suojelua: Tietolomakkeella mainittuja säännöllisiä muuttolintuja tulee suojella samalla tavalla kuin lintudirektiivin liitteen I lajeja.

Suunnitelmassa esitetyt lajilistat eivät ole täysin yhteneviä Natura-tietokantalomakkeiden lajilistojen kanssa. Poikkeamat johtuvat toteutettujen inventointien myötä täsmentyneestä tiedosta.

Nisäkkäät

Suunnittelualan nisäkäslajistoon kuuluvat seuraavat luontodirektiivin liitteen II lajit, joiden perusteella alue on liitetty Natura 2000 -verkostoon: liito-orava ja saukko sekä euroopanmajava (taulukko 3). Liito-oravan kanta on luokiteltu Suomessa vaarantuneeksi ja saukon silmälläpidettäväksi (Rassi ym. 2001). Liito-orava on lisäksi Suomen kansainvälinen vastuulaji, mikä tarkoittaa, että Suomella on kansainvälinen vastuu lajin säilyttämisestä: Lajin seuranta ja tutkimusta on tehostettava ja sen elinympäristö tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa.

Taulukko 3. Puurijärven ja Isonsuon suojelualuekokonaisuuden Natura-alueilla esiintyvät luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajit. IUCN-uhanalaisuusluokat: VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä. * = Suomella on euroopanmajavalle poikkeama liitteen IV vaatimuksista.

Laji	Latinalainen nimi	Direktiivin liite	Uhanalaisuusluokka
Saukko	<i>Lutra lutra</i>	II, IV	NT
Euroopanmajava*	<i>Castor fiber</i>	II, IV, V	NT
Liito-orava	<i>Pteromys volans</i>	II, IV	VU

Saukko elelee ympäri vuoden vesistöjen läheisyydessä. Kanta on vähentynyt aikaisemmin metsästyksen takia ja 1950-luvulta lähtien etenkin vesistön muokkausten ja ympäristömyrkyjen takia. Suomen saukkokanta on 3 000–5 000 yksilön suuruinen (www.ymparisto.fi). Suunnittelualueella saukko esiintyy säännöllisesti, mutta yksilömäärästä tai lisääntymisestä ei ole tarkempaa tietoa.

Euroopanmajava kuoli sukupuuttoon Suomessa metsästyksen ja elinympäristöjen muutosten takia 1800-luvulla, viimeisen yksilön tultua ammutuksi vuonna 1868 Sallassa. Euroopanmajavien istutukset aloitettiin 1930-luvulla. Nykyisin euroopanmajavia on maassamme ainoastaan Satakunnassa sekä pienellä alueella Hämeessä ja Pohjanmaalla. Kokonaiskanta on noin 1 500 yksilöä (Ermala & Below 2000). Euroopanmajava on riistalaji, joka on rauhoitettu 1.5.–19.8., ja sen uhanalaisuusluokitus on silmälläpidettävä. Suunnittelualueella esiintyy säännöllisesti euroopanmajavia.

Liito-orava elää varttuneissa kuusivaltaisissa metsissä, joissa on myös haapaa, leppää ja koivua. Liito-oravan uhanalaisuus johtuu kannan nopeasta (noin 30 %) vähenemisestä. Suurin syy vähenemiseen on metsätalous, joka on johtanut liito-oravan suosimien elinpiirien vähentymiseen viimeisten vuosikymmenten aikana. Suomen kokonaiskannaksi on hiljattain arvioitu 143 000 naaraa (Hanski 2006). Liito-oravaa tavataan lähinnä suunnittelualueen soiden reunametsissä, mutta kannan koosta ei ole tarkempaa tietoa.

Suunnittelualueelta on yksittäisiä havaintoja myös muista nisäkäslajeista, jotka mainitaan luontodirektiivissä, mutta ei Natura-tietokannassa: Esimerkiksi ilveksestä (luontodirektiivin liite II, jonka vaatimuksesta Suomella on poikkeus) on havainto vuodelta 2007 (M. Dahlman, suull. tied.). Lepakkoja suunnittelualueella on tavattu esimerkiksi elokuussa 2007 Ala-Kauvatsanjoella, jolloin tehtiin havainto määrittämättömästä viiksisiippa/isoviiksisiipasta (*Myotis mystacinus/brandtii*) ja kahdesta pohjanlepakosta (*Eptesicus nilssonii*) (liite IV) (E. Kosonen, suull. tied.). Ilves ja lepakkolajit eivät sisälly taulukkoon 3, koska niiden esiintymisestä alueella ei ole tarkempaa tietoa.

Linnut

Puurijärven ja Isonsuon suojelualuekokonaisuuden suojeluarvo on erityisen suuri lintujen kohdalla. Tämä pätee varsinkin suo- ja kosteikkolajistoon. Alueen linnusto sisältää Natura-tietokannan mukaan 34 lintudirektiivin liitteen I lajia (taulukko 4). Näistä lajeista kirjokertun ja mustakurkku-uikun ei ole todettu esiintyvän alueella viimeaikaisissa laskennoissa. Suopöllö ja hiiripöllö ovat satunnaisia pesijöitä, joiden esiintyminen on riippuvaista pikkunisäkkäiden kannanvaihteluista. Kokemäenjoen Natura 2000 -alueella taulukon lajeista esiintyy ainoastaan kalatiira.

Taulukko 4. Puurijärven ja Isonsuon suojelualuekokonaisuudella esiintyvät lintudirektiivin liitteen I lajit (D), niiden kansallinen uhanalaisuusluokitus, kansalliset vastuulajit (VA) sekä esiintymisen luonnehdinta. Uhanalaisuus: EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä. * = lintudirektiivin liitteen I laji, jota ei mainita suunnittelualueen Natura 2000 -alueiden tietolomakkeella. Yhteensä 39 lajia.

Laji	Latinalainen nimi	D	Uhanalaisuus	VA	Esiintymisen luonnehdinta
Laulujoutsen	<i>Cygnus cygnus</i>	x		x	pesii, tärkeä levähdysalue
Pikkujoutsen	<i>Cygnus columbianus</i>	x			harvalukuinen levähtäjä
Uivelo	<i>Mergus albellus</i>	x		x	muutonaikainen levähdysalue
Pyy	<i>Bonasa bonasia</i>	x			pesii
Teeri	<i>Tetrao tetrix</i>	x	NT	x	pesii
Metso	<i>Tetrao urogallus</i>	x	NT	x	pesii
Kaakkuri*	<i>Gavia stellata</i>	x	NT		pesii
Mustakurkku-uikku	<i>Podiceps auritus</i>	x			kadonnut suunnittelualueelta
Kaulushaikara	<i>Botaurus stellaris</i>	x	NT		pesii
Mehiläishaukka*	<i>Pernis apivorus</i>	x	NT		pesii
Merikotka	<i>Haliaeetus albicilla</i>	x	VU		esiintyy läpi vuoden
Ruskosuohaukka	<i>Circus aeruginosus</i>	x	NT		pesii
Sinisuohaukka	<i>Circus cyaneus</i>	x	NT	x	pesii ajoittain, levähdysalue
Niittysuohaukka*	<i>Circus pygargus</i>	x			pesii ajoittain
Kalasaäski	<i>Pandion haliaetus</i>	x	NT		pesii
Muuttohaukka*	<i>Falco peregrinus</i>	x	EN		muutonaikainen levähdysalue
Ampuhaukka	<i>Falco columbarius</i>	x	VU		pesii ajoittain
Luhtahuitti	<i>Porzana porzana</i>	x			pesii
Ruisräikkä	<i>Crex crex</i>	x	NT	x	pesii
Kurki	<i>Grus grus</i>	x			pesii, tärkeä levähdysalue
Kapustarinta	<i>Pluvialis apricaria</i>	x			pesii, myös levähdysalueena
Suokukko	<i>Philomachus pugnax</i>	x	NT		harvinainen pesijä, levähdysalue
Liro	<i>Tringa glareola</i>	x		x	pesii
Vesipääsky	<i>Phalaropus lobatus</i>	x			levähdysalue
Pikkulokki	<i>Larus minutus</i>	x			pesii
Räyskä	<i>Sterna caspia</i>	x	VU		levähdysalue
Kalatiira	<i>Sterna hirundo</i>	x		x	pesii
Mustatiira	<i>Chlidonias niger</i>	x	VU		pesii
Huuhkaja	<i>Bubo bubo</i>	x		x	pesii
Hiiripöllö	<i>Surnia ulua</i>	x			esiintyy ajoittain
Varpuspöllö*	<i>Glaucidium passerinum</i>	x		x	pesii
Suopöllö	<i>Asio flammeus</i>	x			pesii ajoittain
Helmipöllö	<i>Aegolius funereus</i>	x		x	pesii ajoittain
Kehräjä	<i>Caprimulgus europaeus</i>	x	NT		pesii
Palokärki	<i>Dryocopus martius</i>	x			pesii
Kirjokerttu	<i>Sylvia nisoria</i>	x			kadonnut suunnittelualueelta
Pikkusieppo	<i>Ficedula parva</i>	x	NT		pesii
Pikkulepinkäinen	<i>Lanius collurio</i>	x	NT		pesii
Peltosirkku	<i>Emberiza hortulana</i>	x	VU		pesii

Natura-tietolomakkeella on lueteltu myös seuraavat säännöllisesti esiintyvät muuttolinnut: metsähänhi (*Anser fabalis*) (myös kansallinen vastuulaji, NT), joushisorsa (*Anas acuta*), heinätavi (*Anas querquedula*), lapasorsa (*Anas clypeata*), härkälintu (*Podiceps grisegena*), harmaahaikara (*Ardea cinerea*), tuulihaukka (*Falco tinnunculus*) (NT), nuolihaukka (*Falco subbuteo*), mustaviklo (*Tringa erythropus*) (myös kansallinen vastuulaji), punajalkaviklo (*Tringa totanus*), naurulokki (*Larus ridibundus*) (VU) ja koskikara (*Cinclus cinclus*). Nämä lajit ovat lintudirektiivin liitteen I ohella Puurijärvi–Isosuon SPA-alueen perusteena. Koskikara mainitaan kuitenkin vain Kokemäenjoen Natura-alueen tietolomakkeessa.

Muut direktiivilajit

Isolampisukeltaja (*Graphoderus bilineatus*) esiintyy Puurijärvi–Isosuon Natura 2000 -alueella (luontodirektiivin liitteet II ja IV). Toutain (*Aspius aspius*) kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen II lajeihin. Suomella on poikkeama liitteen vaatimuksista erityisten suojelutoimialueiden osoittamisesta. Laji on tuoreimmassa uhanalaisuusluokituksessa (Rassi ym. 2001) luokiteltu vaarantuneeksi, mutta vuonna 1985 laji oli luokassa erittäin uhanalainen (Ympäristöministeriö 1986). Kokemäenjoki on lajin harvoja luontaisia esiintymisalueita Suomessa. Etenkin vaateilaisuus kutupaikkojen suhteen on rajoittanut sen esiintymistä: Toutain kutee virtaavissa vesissä – kuten koskissa ja voimakasvirtaisissa karikoissa – sijaitsevilla kivipohjilla. Toutaimen suojelukeinot ovat olleet kutupaikkojen säilyttäminen ja istutukset. (Pennanen 2001) Sirolampikorento (*Leucorrhinia albifrons*) (luontodirektiivin liite IV) on tavattu vuonna 2002 (Arnabaldi 2002).

2.5.2 Uhanalaiset ja muut huomionarvoiset lajit

Kalasto

Kokemäenjoen luontaiset kalojen lisääntymisalueet ovat 1930- ja 1940-luvulla vähentyneet padotuksen ja perkausten takia. Erityisesti lohi, taimen, kuha ja hauki ovat kärsineet joen rakentamisesta ja muuttamisesta.

Puurijärvi on todettu tärkeäksi kutu- ja poikasalueeksi etenkin särjelle, salakalle ja säyneelle. Aikuisia lahnoja esiintyy etenkin järven pohjoispäässä. Ala-Kauvatsanjoella ahven on tavattu yleisenä. (Hakaste 1997)

Kokemäenjoki on kalaisa joki, jolla on suuri merkitys virkistyskalastukselle. Esim. Kolsin voimalaitoksen ja Äetsän välillä kalastaa noin 2 100 vapaa-ajan kalastajaa. Kolsin voimalaitoksen yläjuoksulla hauki, ahven, särki, lahna ja kuha ovat runsaimpia saalislajeja. (Oikari 2005) Joki-osuudelle on istutettu pääasiassa kuhaa, toutainta, järvitaimenta ja kirjolohta.

Kasvillisuus

Suunnittelualueella kasvavat seuraavat uhanalaiset putkilokasvit: rantalitukka (*Cardamine parviflora*) (EN) (ks. esim. Lampolahti 1994b) ja isovesirikko (*Elatine alsinastrum*) (VU). Rauhoitettu rantalitukka esiintyy Etelä- ja Lounais-Suomen avoimilla rannoilla. Kokemäenjoen vesistöalue on lajin ydinaluetta Suomessa. Laji on kärsinyt rantojen umpeenkasvusta, ja sitä esiintyy enää noin 10 kasvupaikalla. Isovesirikon ainoat pohjoismaiset esiintymät ovat Suomessa, savipohjaisissa pienvesissä. Laji on harvinaistunut pienvesien vähentymisen ja umpeenkasvun myötä. (Rautiainen ym. 2002)

Suolaiteiden ja metsäsaarekkeiden metsät ovat tyypillisesti varsin karuja, tuoreita tai kuivahkoja kangasmetsiä. Lehtomaista reunametsää esiintyy etenkin Isosuon koillisosissa. Reheviä alueita löytyy paikallisesti myös alueen muiden soiden tuntumista. Suuri osa alueen reunametsistä on erilaisten metsätaloustoimien muuttamia, ja luonnontilaisia tai lähellä luonnontilaa olevia alueita on varsin vähän. Metsätalouden lisäksi soiden ojitukset ja puunistutukset ovat muokanneet alueen luontoa. (Heinonen ym. 1994, Suojanen 1995)

Puurijärven sekä Ala-Kauvatsanjoen ja Kokemäenjoen väliin jäävän Järventaan rantalaitumet muodostavat hienon ja alueen luonnonarvojen kannalta merkityksellisen laidunkokonaisuuden. Laitumet ovat rehevän puoleisia ja osaksi alilaidunnettuja. (Lindgren 2007)

Kääväkkäät

Suunnittelualueella esiintyy lakkakäypää (*Ganoderma lucidum*) ja rusokäypää (*Pycnoporellus fulvens*), jotka molemmat luokiteltiin uhanalaisiksi vielä vuoden 1990 uhanalaisuustarkastelussa (Rassi ym. 2001).

Linnut

Direktiivilajien ohella suunnittelualueella esiintyy useita valtakunnallisesti tai alueellisesti uhanalaisia lintulajeja. Suunnittelualueelta on julkaistu ornitologisia artikkeleita jo reilun sadan vuoden ajan (Aro 1906, Palmgren 1915). Taulukossa 4 mainittujen uhanalaisten lintulajien lisäksi suunnittelualueella esiintyvät säännöllisesti seuraavat uhanalaisiksi luokitellut lajit, jotka eivät kuulu lintudirektiivin liitteen I lajeihin: vaarantuneet naurulokki (*Larus ridibundus*), käenpiika (*Jynx torquilla*), pikkutikka (*Dendrocopos minor*) ja tiltalti (*Phylloscopus collybita*) sekä silmälläpidettävät metsähanhi (*Anser fabalis*), tuulihaukka (*Falco tinnunculus*) ja käki (*Cuculus canorus*).

Eteläisessä Suomessa pesimälintuna harvinainen kaakkuri pesii harvalukuisesti kansallispuiston soilla (P. Mustakallio, ks. Sarkanen 2008). Riekkoka on esiintynyt säännöllisesti suunnittelualueen soilla ainakin 1980- ja 1990-luvulle saakka (Palmgren 1915, Pihlasalo & Mustakallio 1985, Koskinen 1992, Heinonen ym. 1994). Viime vuosilta havaintoja on satunnaisesti, ja laji lienee suunnittelualueella hyvin harvinainen (Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut 2007a, Sarkanen 2008). Lajin esiintyminen alueella on kuitenkin edelleen mahdollista. Muuttohaukan viimeinen pesintä on vuodelta 1953, ja kuukkeli on havaittu vuonna 1948. Lounaisessa Suomessa harvinainen pohjansirkku esiintyy harvalukuisena alueen soiden reunametsissä (Heinonen ym. 1994). Alueen suot ovat tärkeitä kurkien ja hanhien muutonaikaisia ruokailu- ja levähdysalueita.

Kansallispuiston soiden linnustoon kuuluvat lisäksi kalasääski (2 paria), nuolihaukka, kurki (6–8 paria vuonna 1993), kapustarinta, kuovi, suokukko, punajalka- ja valkoviklo, liro, keltavästäräkki, isolepinkäinen ja pyrstötiainen (Heinonen ym. 1994). Kurkia pesii nykyään noin 1–2 paria suota kohti (Sarkanen 2008), ja Puurijärvellä oli 8 paria vuonna 2007 (Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut 2007b). Lauhan- ja Järvensuon linnustoon kuuluvat mm. metso, kurki, kapustarinta, liro, kuovi, keltavästäräkki ja pohjansirkku (Suojanen 1995).

Puurijärven pesimälinnustoa on selvitetty tiiviisti. Yhteenveto viimeisten vuosikymmenten tulokista on taulukossa 5 (Below 2002, Dahlman 1999, Heinonen ym. 1994, Koskilahti 1968, Lehiäinen 1977, Perttula ym. 1989, Perttula 1998, Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut 2007b).

Taulukko 5. Puurijärven pesimälinnusto vuosina 1967, 1974, 1989, 1993, 1996, 1999, 2002 ja 2007. Huomaa, että eri vuosien välillä saattaa olla laskentamenetelmällisiä ja laskennan kattavuuden eroja, joten parimäärien vertailuun tulee suhtautua varauksellisesti. EA = ei arvioitu.

Laji	Latinalainen nimi	1967	1974	1989	1993	1996	1999	2002	2007
Laulujoutsen	<i>Cygnus cygnus</i>	0	0	0	0	0	2	2	6
Haapana	<i>Anas penelope</i>	14	18–22	3	9	?	11	11	9
Tavi	<i>Anas crecca</i>	42	21–22	17	20	30	36	17	25
Sinisorsa	<i>A. platyrhynchos</i>	46	35–41	59	85	87	46	23	83
Jouhisorsa	<i>A. acuta</i>	4	1	3	2	1	1	1	1
Heinätaavi	<i>A. querquedula</i>	3	1	19	12	3	3	7	4
Lapasorsa	<i>A. clypeata</i>	8	6–9	18	21	12	5	11	21
Punasotka	<i>Aythya ferina</i>	42	12	6	9	9	8	4	3
Tukkasotka	<i>A. fuligula</i>	33	19	2	4	4	0	0	1
Telkkä	<i>Bucephala clangula</i>	15	19	15	8	16	11	6	5
Silkkiuikku	<i>Podiceps cristatus</i>	5	5	3	7	4	5	3	4
Härkälintu	<i>P. griseogen</i>	4	11	12	22	25	14	8	2
Mustakurkku-uikku	<i>P. auritus</i>	6	2	0	0	0	0	0	0
Kaulushaikara	<i>Botaurus stellaris</i>	0?	1	2	1	0	2	1	2
Luhtakana	<i>Rallus aquaticus</i>	0	0	1	5	EA	2	3	4
Luhtahuitti	<i>Porzana porzana</i>	12	2–3	8	13	EA	2	9	2
Ruisräikkä	<i>Crex crex</i>	0	4	0	0	EA	0	2	4
Nokikana	<i>Fulica atra</i>	40	97	245	320	106	61	13	15
Kurki	<i>Grus grus</i>	0	1–2	2	2	7	6	5	8
Töyhtöhyppä	<i>Vanellus vanellus</i>	0	0	1	10	EA	2	6	12
Taivaanvuohi	<i>Gallinago gallinago</i>	EA	10–20	15	13	EA	13	21	42
Punajalkaviklo	<i>Tringa totanus</i>	0	0	0	1	EA	1	1	2
Liro	<i>T. glareola</i>	4	2–3	3	2	EA	4	1	3
Pikkulokki	<i>Larus minutus</i>	5	5	4	13	EA	75	58	25
Naurulokki	<i>L. ridibundus</i>	300	30	395	440	EA	722	1 055	1 050
Kalalokki	<i>L. canus</i>	0	0	1	2	EA	2	3	2
Kalatiira	<i>Sterna hirundo</i>	12	3–5	9	6	EA	9	6	8
Mustatiira	<i>Chlidonias niger</i>	2	2	0	0	1	1	3	0
UIKUT		15	18	15	29	29	19	11	6
PUOLISUKELTAJA-SORSAT		117	95	119	149	153	102	70	143
KOKOSUKELTAJA-SORSAT			50	23	21	29	19	10	9
LOKKILINNUKUT		319	41	409	461	EA	811	1 126	1 085

Puurijärven pesimälinnustoon kuuluvat myös mm. seuraavat varpuslinnut (suluissa vuoden 2007 parimääräarvio): niittykirvinen (11), keltävästäräkki (17), pensastasku (25), ruokokerttunen (145), punavarvunen (23) ja pajusirkku (96) (Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut 2007b). Puurijärvi on merkittävä keväinen levähdysalue useille kosteikkolajeille – etenkin laulujoutsenelle, metsähanhelle ja puolisukeltajasorsille (Dahlman 1997, Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut 2007a). Syksyllä Puurijärvi on merkittävä kurkien (esimerkiksi syksyllä 2007 enimmillään 2 290 yksilöä) ja puolisukeltajasorsien levähdysalue. Myös laulujoutsenen ja harmaahaikaran yksilömäärät ovat huomattavia. (Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut 2007c)

Rajajalanjärven linnustoa on selvitetty vuosina 1995 (Suojanen 1995) ja 2007 (Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut 2007a, Dahlman 2007). Vuoden 1995 selvitys koski pääasiassa pesimälinnustoa, ja vuoden 2007 muutolla levähtäviä lintuja keväällä ja syksyllä. Rajajalanjärvi on tärkeä metsähanhien levähdysalue: Esimerkiksi keväällä 2007 laskettiin enimmillään 1 045 yksilöä. Joukossa on usein myös muita hanhilajeja – kuten meri-, tundra- ja lyhytnokkahanhia. (Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut 2007b) Myös joutsenille, kurjille ja puolisukeltajasorsille sekä joillekin kahlaajille järvi on tärkeä levähdysalue. Syksyllä alue kerää moni-

puolisesti muuttolintuja – mm. petolintuja ja varpuslintuja. Toisaalta hanhille ja kurjille alueen merkitys näyttää olevan syksyllä vähäinen. (Dahlman 2007)

Nisäkkäät

Puurijärven näkyvimpiä nisäkkäitä oli vielä 1990-luvulla piisami (*Ondatra zibethica*); esimerkiksi 12.5.1994 laskettiin 2 485 piisamin pesää. Kanta on kuitenkin dramaattisesti ja tuntemattomasta syystä romahtanut, eikä lajia ilmoitettu havaitun lainkaan vuonna 2007.

Selkärangattomat

Sudenkorennot

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistoon kuuluu linnuston lisäksi erityispiirteenä myös runsas ja arvokas sudenkorentolajisto. Sudenkorennoista ovat raportoineet Arnabaldi (2002) ja Luoma (2007). Arnabaldi laati raportin vuonna 2002 Puurijärven eteläosassa, Ala-Kauvatsanjoessa ja Isonsuon pohjoisreunalla havaitsemistaan lajeista. Tällöin havaittiin 24 lajia, joista sirolampikorento (*Leucorrhinia albifrons*) kuuluu luontodirektiivin liitteeseen IV. Luoman (2007) Puurijärven kattavassa selvityksessä havaittiin 23 lajia. Yleisimpiä lajeja olivat mm. immenkorento (*Calopteryx splendens*) (jopa miljoonia yksilöitä), isotytonkorento (*Erythromma najas*), sulka-koipikorento (*Platycnemis pennipes*) ja ruskohukankorento (*Libellula quadrimaculata*). Vuonna 2007 ei tavattu luontodirektiivin liitteiden II tai IV lajeja, mutta kuusi harvinaista tai vähälukuisesti arvioitua lajia. Sudenkorentojen laji- ja yksilömäärät olivat suurimmat järven pohjoispään sekä Kärjenkallion laitumilla. (Luoma 2007)

Perhoset

Järventausta (1996) raportoi monipuolisesti Puurijärven ja Isonsuon kansallispuiston perhoslajistosta. Alueen lajisto muodostaa mielenkiintoisen ja runsaan kokonaisuuden, jossa tavattiin 38 suoperhoslajia sekä 12 ranta- ja luhtaniityille tyypillistä lajia. Puurijärven tyypillisimpiin lajeihin lukeutuvat mm. luhtalehtimittari (*Scopula immutata*), luhtamittari (*Orthonama vittata*), ruostekenttämittari (*Xanthorhoe ferrugata*) ja mustaluhtayökkönen (*Celaena hawortii*). Vähälukuisina tavattiin mm. pyörösiipi (*Tumatha senex*) ja virmajuurimittari (*Eupithecia valeriniata*). Myös vesiperhoslajisto on melko runsas.

Soiden lajisto poikkeaa toisistaan melko paljon johtuen soiden erilaisista elinympäristöistä. Iso- ja Korkeasuon lajistoa luonnehtivat tyypilliset rämesoiden perhoset – kuten suokeltaperhonen (*Colias palaeno*) ja suomittari (*Arichanna melanaria*). Aron- ja Kiettareensuo eivät kuivuudesta ja puustosta johtuen ole kovin hyviä perhossoita. Ronkansuolla – joka on pääosin avoin ja luonnon-tilainen – on sen sijaan edustava suoperhoslajisto, johon kuuluvat mm. suohopeatäplä (*Boloria aquilonaris*), kylmänperhonen (*Oenis jutta*) ja rämemittari (*Semiothisa carbonaria*).

Suunnittelualueella esiintyvät seuraavat harvalukuiset perhoslajit: luumittari (*Aspitates gilvaria*) (NT), muurainhopeatäplä (*Boloria freija*), suokirjosiiپی (*Pyrgus centaureae*) ja rämelehtimittari (*Scopula virgulata*).

Alueen luontoselvityksessä vuonna 1995 (Suojanen 1995) Lauhansuolla tavattiin 43 ja Järven-suolla 21 perhoslajia, joista pääosan muodostivat suoperhoslajit – mutta joukossa on myös useita kulttuurilajeja. Erityismaininnan ansaitsee Lauhansuolla tavattu harvinainen palsamikenttämittari (*Xanthorhoe biriviata*).

Erittäin uhanalainen tummaverkkoperhonen (*Melitae diamina*) on ilmoitettu suunnittelualueelta 1980-luvulla, mutta vuonna 1999 tehdyn selvityksen aikana sitä ei alueelta löydetty (Suojanen 1999).

Kovakuoriaiset

Kovakuoriaisia on kattavasti selvittänyt Laurikainen (1996). Alueelta löytyi 450 lajia, joista yksi uhanalainen (VU) laji: lehtopirkko (*Oenopia conglobata*).

Hämähäkit

Letto-okajalkahämähäkki (*Zora parallella*) (silmälläpidettävä NT) kuuluu suunnittelualueen soiden lajistoon.

Pohjaeläimet

Puurijärven velvoitetarkkailun tuloksena löytyi lähes yksinomaan surviaissääskien (*Chironomidae*) toukkia. Sekä pohjaeläinten tiheys (18 000 yksilöä/m²) että biomassa (29 g/m²) olivat suuret. Lajistossa tavattiin rehevää pohjaa indikoivia lajeja. (Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry 2007)

2.6 Historia

2.6.1 Kulttuuriperintö

Esihistoriallinen aika – 1150 jKr.

Puurijärven ja Isonsuon suojelualuekokonaisuus alkoi nousta merenpinnan yläpuolelle jääkauden jälkeisen Litorinameren aikoihin, noin 7 000 vuotta sitten, jolloin myös Kokemäenjoki alkoi muodostua. Alueen suot ja muut maa-alueet alkoivat kehittyä noin 5 000 vuotta sitten. Suunnittelualueen sisäpuolen ainoa esihistoriallinen muinaisjäännös on Erkkilässä sijaitseva ajoittamaton kivirakenne (röykkiö) (Museoviraston aineistot). Lähialueilla on useita arkeologisia löytöjä kivi-kaudelta asti. Ronkansuon länsipuolella Kankaantaustan kylässä on lähialueen vanhin asutuspaikka, Kravinojankangas, joka on varhaiskampakeraamiselta ajalta (4200–3300 eKr.). Kivi- ja pronssikautisia arkeologisia löytöjä – kuten asuinpaikkoja, kivirakenteita, muinaislinna ja muita muinaisjäännöksiä – suunnittelualueen ympäröimiltä alueilta on tehty runsaasti. Rautakautisia löytöjä on tehty Kokemäen keskustan lähellä ja Huittisten eteläosista. (Grahn 1994)

Ruotsin vallan aika 1150–1809

Suunnittelualueen ja sen lähialueiden maanviljely sekä asutus on erittäin vanhaa – vanhimpien kylien ollessa noin 800 vuoden ikäisiä. Tähän ovat vaikuttaneet otollinen sijainti Kokemäenjoen, viljavien peltomaiden sekä Puurijärven rantaniittyjen lähettyvillä. Ruotsalaisten vaikutus alkoi 1200-luvulta alkaen, mikä näkyy mm. kristinuskon, asutuksen ja verotuksen kautta. Puurijärveä (silloiselta nimeltään Jalamusjärvi) ja nykyisen Natura-alueen soita alettiin ottaa viljelyskäyttöön 1200-luvulla. Kokemäenjoki – kuten myös Raijalanjärvi (siltoiselta nimeltään Kohijärvi) ja Puurijärvi sekä niistä laskevat joet – oli hyvin kalaisa (mm. siika ja lohi). 1500-luvulle tultaessa peltoviljely oli muodostunut Satakunnan pääelinkeinoksi.

Maatalouden merkitys alueen tärkeimpänä elinkeinona vahvistui 1700-luvulla, jolloin ruis oli tärkein viljakasvi. Viljelyn ohella karjanhoito oli tärkeässä asemassa. Kalastuksen merkitys oli vähentynyt, ja mm. Puurijärveä pidettiin verrattain vähäkalaisena. Isojako toimitettiin Kokemäellä ja Huittisissa 1700- ja 1800-luvun taitteessa. Tällöin maa jaettiin suurempiin lohkoihin, ja jakokuntien omistuksesta siirryttiin yksityisomistukseen. Suuret suot pidätettiin kruunulle liikamaiksi, koska ne eivät sopineet viljelyskäyttöön. (Grah 1994)

Suomen suuriruhtinaskunta 1809–1917

Raijalanjärven kuivatus aloitettiin vuonna 1826. Tällöin myös Puurijärven pinta laski. Tästä huolimatta Raijalanjärvi toimi vielä 1890-luvulla hyvänä kalojen kutupaikkana, vaikka osa järven alueesta olikin otettu maatalouskäyttöön. Järven pinta-ala pysyi noin 225 hehtaarissa 1920-luvulle asti. Alueen soiden (Lauhansuo ja Ronkansuo) kuivatus aloitettiin 1800-luvun jälkipuoliskolla. Vuosina 1871–1878 alkoi Puurijärven ja Raijalanjärven tehokkaampi kuivuminen, joka oli seurausta Kokemäenjoen suurista perkaustöistä. Näiden tavoitteena oli lisätä viljelys- ja niittymaata, ennaltaehkäistä tulvia sekä lievittää nälkävuosien jälkeistä hätää yleisillä töillä. Alueen suurin suo, Lauhansuo, kuivattiin vuonna 1886; siitä tuli hyvää viljelys- ja laidunmaata, ja sille syntyi 1800-luvun lopulla pysyvää asutusta. Kydötyks johti viljelyn tehostumiseen ja järjestelmällisyyteen, ja kaurasta tuli vähitellen tärkein viljelyskasvi 1900-luvun alussa. Myös karjatalouden merkitys lisääntyi, ja hyväkasvuisia heinäsatuja rehuiksi saatiin mm. Puurijärven maatumista, joista kerättiin myös järvikortetta. Huittisissa ja Kouvatsassa oli vuosina 1880 ja 1881 yhteensä 5 357 nautaa, ja kolmekymmentä vuotta myöhemmin 7 936.

Puurijärven perkaustyöt vuonna 1826 sekä 1870- ja 1880-luvulla johtivat järven vedenpinnan madaltumiseen ja ruohottumiseen. 1900-luvun alussa järvi sai myös tieteellistä huomiota etenkin linnustonsa takia. Rolf Palmgren julkaisi vuonna 1915 laajan tutkimuksen Puurijärven linnustosta, jota hän luonnehti erittäin runsaaksi (”otroligt rika och sprudlande fågellivet” – suom. ”erittäin rikas ja ylenmääräinen linnusto”). Palmgren tutki myös eräiden soiden linnustoa, ja totesi mm. kurjen vähälukuisuuden.

Kokemäenjoen Kyttälänhaaran perkaus johti uittoväylän käytön vilkastumiseen 1880-luvulta aina 1950-luvulle asti, jolloin tiekuljetukset edullisempina korvasivat tämän. Umpeenkasvu haittasi puutavaran uittoa, minkä johdosta Lauttayhdistykselle myönnettiin lupa rakentaa pato järven lusaan vuosina 1909–1914. (Grah 1994)

Itsenäisyyden aika 1917–

Peltohehtaarit otettiin entistä tehokkaammin käyttöön maatalouden tehostumisen ja koneellistumisen myötä, jonka voidaan katsoa alkaneen 1900-luvun alussa.

Puurijärven kasvillisuuden lisäksi myös syvyysuhteet selvitettiin tarkasti 1920- ja 1930-luvulla. 1900–1940-luvuilla tehdyt tutkimukset osoittavat selvästi kasvillisuuden olleen runsasta. Lehikoinen (1977) kuvaa 1940–1960-lukujen järven tilaa ilmakuvienv perusteella seuraavasti: ”Järvellä tapahtui merkittävää umpeenkasvua ja avoveden osuus on pieni. Järviruoko valtasi eniten alaa muilta päälajeilta vuosien 1948–1969 välisenä aikana. Lisäksi pajukot lisääntyivät järven kaakkoisosassa.” Lehikoinen pitää kuitenkin järven tilannetta melko muuttumattomana 1900-luvun alusta aina 1970-luvulle. Umpeenkasvu ja vedenpinta pysyivät kutakuinkin samanlaisina; ainoastaan valtalajien suhteet muuttuivat.

2.6.2 Perustamishistoria

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistoalue kuului jo vuonna 1973 tehtyyn ympäristönsuojelun neuvottelukunnan ehdotukseen Suomen kansallispuistoverkoston kehittämiseksi. Kansallispuistokomitea ehdotti mietinnössään 1976 (Kansallispuistokomitea 1976) Puurijärven ja Isonsuon kansallispuiston perustamista. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä 24.2.1978 Puurijärven ja Isonsuon alue on noin 2 000 ha:n kokoinen. Tällöin alue oli pääosin yksityisomistuksessa. Valtiolle hankittiin maita sekä vapaaehtoisin kaupoin että lunastamalla valtakunnallisen kansallispuisto-ohjelman kautta.

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto perustettiin 1.6.1993 siitä annetulla lailla (430/1993) noin 2 300 ha:n kokoisena.

Ehdotukset alueiden liittämiseksi Natura 2000 -verkostoon on tehty vuonna 1997, ja valtioneuvosto päätti alueiden liittamisestä vuonna 1998 (Valtioneuvoston päätös 1998). EU:n komissio hyväksyi alueet vuonna 2005. SPA-alueen tietoja täydennettiin vuonna 2005.

2.7 Nykyinen käyttö

Kansallispuiston sijainti Satakunnan ja Pirkanmaan rajalla lähellä asutuskeskuksia (Porin ja Tampereen seudut sekä Turun seutu) mahdollistaa potentiaalisesti suuren kohdeyleisön niin päiväretkien kuin useamman päivän vierailuille.

Suunnittelualueen palveluvarustus on keskittynyt Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistoon. Suosituimpia käyntikohteita on Kärjenkallion lintutorni järven itäpuolella. Vuonna 1996 rakennettu torni on 22 m korkea ja siihen mahtuu kerralla 50 henkilöä. Näin ollen se on yksi maamme suurimmista lintutorneista. Lintutornille johtava polku uudistetaan liikuntaesteisille soveltuvaksi, ja polun varteen rakennetaan liikuntaesteisten lintulava, joka valmistuu keväällä 2008. Toinen torni on Isonsuon polun varressa sijaitseva luontotorni. Parkkipaikkoja ja opastauluja on Kärjenkallion lintutornilla ja Puurijärven eteläpäässä, josta alkaa Isonsuon luontopolku, sekä Ronkansuon luontopolun alussa. Karhiniemen luontotupa palvelee kansallispuiston asiakkaita, ja se on yleensä ollut auki huhtikuusta syyskuun loppuun joka päivä klo 9–18. Luontotuvassa on kansallispuistoon perehdyttävä näyttely, jossa esitellään esimerkiksi soiden ja kosteikkojen lintuja sekä sudenkorentoja. Näyttelyssä on huomioitu erityisesti lapset ja nuoret. Tämän lisäksi luontotuvassa kerrotaan kuvin ja tekstein rakennuksen kouluajan historiasta, ja esillä on myös ajankohtaisia uutisia sekä luontohavaintoja kansallispuistosta.

Metsästys ja kalastus ei ole sallittua kansallispuistossa. Muualla kuin kansallispuistossa saa metsästä. Metsähallitus on solminut hallinnoimillaan kansallispuistoon kuulumattomilla alueilla metsästysvuokrasopimuksia kolmen metsästysseuran kanssa. Kansallispuistossa arvioitiin kävijälaskennan perusteella noin 10 000 käyntiä vuonna 2007, joista noin 5 000 oli Kärjenkallion lintutornissa. Kävijäluvut ovat laskeneet sitten vuosituhannen vaihteen, jolloin määrät liikkuvat 20 000:n molemmin puolin (Metsähallituksen ASTA-tietojärjestelmä).

Raijalanjärvi on suosittu käyntikohde etenkin keväällä hanhien ja joutsenten muuttoaikana. Alueen kävijämääristä ei kuitenkaan ole tietoa. Lauhan- ja Järvensuon nykyinen käyttö on vähäistä, ja niillä on liikkuminen kielletty Huittisten vankilan asettamien ohjeiden mukaan. Raijalanjärvelle suunniteltu torni valmistuu keväällä 2008.

Kokemäenjoki on suosittu virkistyskäyttökohde, jossa harrastetaan mm. kalastusta ja veneilyä.

2.8 Aikaisemman runkosuunnitelman toteutuminen

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistolle on Metsähallituksessa laadittu vuonna 1995 runkosuunnitelma, jonka ympäristöministeriö on hyväksynyt vuonna 2006. Taulukosta 6 voidaan todeta, että suurin osa suunnitellusta opastus- ja palveluvarustuksesta on toteutunut – lukuun ottamatta joitakin polkuja. Kansallispuistolla ei ole järjestyssääntöä.

Taulukko 6. Puurijärven ja Isonsuon kansallispuiston keskeisimmät opastus- ja palveluvarustustavoitteet edellisessä runkosuunnitelmassa sekä niiden toteutus.

Tavoite	Toteutunut	Huom.
Opastus, opetus ja tiedotus		
Karhiniemen opastustupa	x	
Kärjenkallion opastuspaikka	x	
Opasteet, opastaulut	x	
Ronkansuon luontopolku	x	
Isosuon luontopolku	x	
Kärjenkallion kosteikkoluontopolku		
Opastoiminta	x	
Opaslehtinen	x	
Kansallispuiston linnut -esite	x	
Palveluvarustus		
Isonsuon rengaspolku	x	
Isonsuon ja Ala-Kauvatsanjoen yhteyspolku	x	
Isonsuon ja Karhiniemen yhteyspolku		
Kärjenkallion ja luusuan yhteyspolku		Voidaan toteuttaa vasta kunnostuksen jälkeen
Ronkansuon polku	x	
Kärjenkallion lintutorni	x	
Isonsuon luontotorni	x	
Puurijärven pohjoisosan lintutorni		
Kärjenkallion lintupiilo		Voidaan toteuttaa vasta kunnostuksen jälkeen
Puurijärven eteläosan pysäköintipaikka	x	
Ronkansuon pysäköintipaikka	x	
Kärjenkallion pysäköintipaikka	x	
Kokemäenjoen venevalkama	x	

2.9 Maankäyttöanalyysi

Suunnittelualueiden maankäyttömuotoja ja niiden vaikutuksia on analysoitu Metsähallituksen kiinteistötietojärjestelmään (KIHTI) tallennettavissa taulukoissa (Liite 3). Maankäyttöanalyysi päivitetään järjestelmään hoito- ja käyttösuunnitelman toteutumisen seurannan yhteydessä (viiden vuoden välein).

Suunnittelualan maankäytön kannalta suurimmat vaikuttavat tekijät ovat aiempi metsätalous ja aiempi maa-ainesten otto eli turpeenotto. Alueen soita on ojitettu ja turvetta hyödynnetty sekä metsiä käsitelty kymmenien, jopa satojen vuosien ajan. Ennallistamistoimista huolimatta näiden maankäyttömuotojen vaikutus tulee näkymään alueen ympäristö- ja luontoarvoissa myös tulevina vuosikymmeninä.

Umpeenkasvu ja rehevöityminen koskevat lähinnä Puurijärveä, ja umpeenkasvun vaikutus tulee vähenemään oleellisesti järven kunnostuksen myötä. Rehevöitymisen ja mahdollisten saasteiden aiheuttamat uhat kohdistuvat lähinnä Kokemäenjoen Natura 2000 -alueeseen. Metsästys ja kalastus eivät vaaranna alueen luontoarvoja, ja niiden vaikutukset ovat vain paikallisia. Retkeilyn paine on paikoin suuri, mutta virkistyspalveluiden keskittäminen virkistysvyöhykkeelle vähentää sen aiheuttamia haittavaikutuksia.

Suunnittelun alueen luonnontilaa on vuosien saatossa muokattu moneen otteeseen. Merkittävimpiin toimenpiteisiin kuuluvat vesistömuutokset, metsätalous ja soiden kuivattaminen.

Aiempi metsätalous

Suunnittelun alueella aiemmin tapahtunut metsien hakkuu on moni paikoin muuttanut soiden reuna- metsien tilaa. Luonnontilaiset alueet ovatkin pienialaisia. Puulajiston ja sen ikärakenteen monimuotoisuutta sekä lahopuiden määrää pyritään lisäämään ennallistamistoimin.

Aiempi soiden ojitus, turvetuotanto ja maankäyttö

Soiden ojitus on suunnittelun alueella ollut varsin laajaa. Ilman ennallistamista suot kuivuvat ja niiden luontoarvot vähenevät.

Ronkansuon eteläreunalla on otettu soraa, mikä edelleen näkyy maisemassa selvästi.

Nykymetsätalous

Lauhansuolla on harjoitettu jonkin verran metsätaloutta ja soiden ojitusta viime vuosikymmeniin asti. Suunnittelun alueen rajojen tuntumassa on myös harjoitettu metsätaloutta. Avohakkuut vähentävät alueen luontomatkailullisia ja virkistyskäyttöarvoja sekä heikentävät ekologisia arvoja. Mm. sellaiset lajit, jotka vaativat ekologisia yhteyksiä tai ns. ekologisia käytäviä, saattavat kärsiä.

Vesistöt

Jokia uhkaa säännöstely, joka vaikuttaa mm. kalakantoihin, ranta- ja tulvaniittyihin sekä virkistyskäyttöön. Myös suunnittelun alueen ulkopuolelta tulevat ravinteet ja mahdolliset teollisuuden päästöt vaikuttavat luonto- ja virkistyskäyttöarvoihin. Ruoppaukset saattavat samentaa vettä sekä vaikuttaa kaloihin – lähinnä kutupaikkojen vähenemisenä ja muuttamalla virtauksia.

Puurijärveä uhkaa kuivuminen ja umpeenkasvu sekä rehevöityminen. Järven kunnostuksen myötä kaksi ensiksi mainittua uhkaa tulee vähenemään. Toisaalta järven kunnostuksella saattaa olla ennakkoimattomia vaikutuksia. Sen takia toimenpiteiden seuranta tulee olemaan tehokasta.

Veneliikenne

Veneliikenne on vilkkainta Kokemäenjoella. Moottoriveneily on kesäkuukausina ajoittain erittäin vilkasta, millä on vaikutuksia muuhun virkistyskäyttöön (esim. melojat) ja vesilintupoikueille.

Retkeily ja luontomatkailu

Suunnittelualue on kulumiselle altista suoaluetta sekä paikoin kuivaa mäntykangasta. Maaston kuluminen näkyy mm. Kärjenkallion lintutornin läheisyydessä sekä sinne johtavan luontopolun varrella. Kulumisvaurioita pyritään estämään ohjaamalla kävijöitä ja rakentamalla pitkospuita. Vyöhykejaolla ja kävijöiden ohjaamisella turvataan luonnonarvojen säilyminen.

Umpeenkasvu

Suunnittelualueella on luonnon- ja maisema-arvoiltaan arvokkaita niittyjä, tulvaniittyjä ja vanhoja peltoja. Niiden umpeenkasvu heikentää luonnon monimuotoisuutta. Tämä estetään ottamalla arvokkaimmat kohteet luonnonhoidon ja laidunnuksen piiriin.

Tulokaslajit

Eräät tulokaslajit saattavat runsaina esiintyessään vaikuttaa heikentävästi suunnittelualueen luonnonarvoihin – mm. kilpailemalla, loisimalla, syrjäyttämällä tai saalistamalla alkuperäisiä lajeja. Etenkin vierasperäiset nisäkäslajit uhkaavat alueen linnustollisia arvoja, ja niitä torjutaan mm. myöntämällä metsästyslupia. Tällöin myös metsästyksen vaikutuksia lintukantoihin ja niiden tuotantoon tulee seurata.

2.10 Yhteenveto tärkeimmistä arvoista suojelun ja käytön kannalta

Puurijärven ja Isonsuon suojelualuekokonaisuus muodostaa luonnonsuojelullisesti erittäin merkittävän ja alueellisesti laajan suojelunalueen. Alueen suot ovat säilyneet hyvinkin luonnontilaisina ja edustavat monipuolisesti erilaisia suotyyppisiä. Puurijärvi kuuluu Suomen arvokkaimpiin lintujärviin, jonka merkitys on suuri sekä levähtäville muuttolinnuille että pesimälinnustolle. Natura-luontotyytit muodostuvat arvokkaista ja laaja-alaisista suoluontotyypeistä.

Virkistys- ja luontomatkailun kannalta Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto on sijaintinsa takia otollisessa asemassa. Alueen virkistyskäyttö kohdistuu eniten kevääseen ja kesään.

Suunnittelualueen tärkeimmät arvot ovat:

- 11 luontodirektiivissä mainittua Natura-luontotyyppiä, joissa pääpaino on suoluontotyypeissä
- neljä luontodirektiivin liitteessä II mainittua lajia, jotka esiintyvät suunnittelualueella säännöllisesti
- arvokas linnusto, joka sisältää mm. 39 EU:n lintudirektiivin liitteeseen I kuuluvaa lajia, 12 säännöllisesti esiintyvää liitteessä mainitsematonta muuttolintulajia sekä yhden erittäin uhanalaisen, 9 vaarantuneeksi ja 16 silmälläpidettäväksi luokiteltua lajia; alue on merkittävä sekä pesimäalueena että muutonaikaisena levähdysalueena
- arvokas ja monipuolinen kosteikkoluonto
- Etelä-Suomen suurimpia ja edustavimpia suoalueita, jolla on kansainvälistä merkitystä
- Kokemäenjoen rantojen viimeisiä tulvametsiä
- edustava osuus Kokemäenjoesta, joka yhdessä muun suunnittelualueen kanssa muodostaa ainutlaatuisen ja arvokkaan kokonaisuuden
- tärkeä virkistyskäyttöalue.

HOITO JA KÄYTTÖ

3 Hoidon ja käytön tavoitteet

Suunnittelualue muodostuu suojelustatukseltaan erilaisista alueista. Tämän vuoksi niiden hoidon ja käytön tavoitteet ovat erilaiset, perustuen lakisääteisten suojelualueiden asetuksiin ja perustamispäätöksiin, Natura 2000 -verkostoon sekä suojeluohjelmiin ja sopimuksiin. Tavoitteisiin on otettu mukaan myös sidosryhmiltä ja yleisöltä tiedotus- ja keskustelutilaisuuksissa sekä lausunnoissa saatu palaute.

3.1 Yleiset tavoitteet

Puurijärven ja Isonsuon suojelualuekokonaisuuden hoidon ja käytön yleisenä tavoitteena on sovittaa yhteen luonnonsuojelu, ympäristökasvatus, tutkimustoiminta, virkistys- ja luontomatkailutoiminta sekä muut käyttömuodot ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.

Alueen läpi virtaa Kokemäenjoki, joka on yksi maamme luonnon-, maisema- ja kulttuuri-perinnöltään arvokkaimmista jokilaaksoista. Joen käyttöä sovitetaan niin, että luonnonarvot eivät vaarannu.

3.2 Lakisääteisten suojelualueiden tavoitteet

Suomen kansallispuistojen tehtävät vastaavat kansainvälisiä suosituksia, ja niiden tärkeimmät tehtävät ovat luonnon, lajien, maisemien, kulttuuriympäristöjen ja rakenteiden suojeleminen sekä ympäristökasvatuksen ja tutkimuksen tukeminen ja virkistyskäyttö. Kansallispuiston hoidon tavoitteena on, että puisto mahdollisimman hyvin täyttää kaikki edellä luetellut tehtävät. Tämän takia kansallispuistoja kehitetään toiminnallisiksi ja käyttömahdollisuuksiltaan monipuolisiksi. Koska suojelutavoite on ensisijainen, muut toiminnot on sopeutettava niin, ettei suojelutavoite vaarannu.

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuiston perustamistarkoitus on Etelä-Suomessa erittäin edustavan suoluonnon ja lintujärven suojeleminen sekä ympäristötutkimuksen ja luonnonharrastuksen edistäminen. Kansallispuiston tavoitteena on lisäksi säilyttää puistoon kuuluvien alueiden luonto luonnontilaisena. Lisäksi asetuksella on säädetty niitä toimenpiteitä, jotka ovat tarpeellisia kansallispuiston hoidon ja käytön kannalta. Tärkein niistä on Puurijärven säilyttämisen edellyttämä kunnostus.

3.3 Natura-verkoston tavoitteet

Suunnittelualuekokonaisuus kuuluu Suomen Natura 2000 -verkostoon. Suojelun toteuttamiskeinoina ovat luonnonsuojelulaki (1096/1996) sekä maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) Puurijärvi–Isosuon Natura-alueella (SCI FI 0200001); luonnonsuojelulaki, maankäyttö- ja rakennuslaki sekä sopimukset Puurijärvi–Isosuon Natura-alueella (SPA FI 0200149) ja vesilaki (264/1961) Kokemäenjoen Natura 2000 -alueella (SCI FI 0200148).

Natura 2000 -verkoston tavoitteena on alueen luontotyyppien ja luonnonvaraisten eliölajien suotuisan suojelutason säilyttäminen tai sen palauttaminen luonnonsuojelulain 5. §:n mukaisesti. Tämä edellyttää alueen nykyisten luontoarvojen turvaamista ja tapauskohtaisesti alueiden luonnon-tilaisuuden parantamista.

Luontotyyppien suojelun taso on suotuisa, kun sen luontainen levinneisyys ja kokonaisala riittävät turvaamaan luontotyyppien säilymisen sekä sen ekosysteemin rakenteen ja toimivuuden pitkällä aikavälillä, ja luontotyyppille luonteenomaisten eliölajien suojelutaso on suotuisa. Eliölajin suojelutaso on suotuisa, kun laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa ympäristöissään.

3.4 Suojeluohjelmien ja suojelusopimusten tavoitteet

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

Valtioneuvosto on periaatepäätöksellään (1995) perustanut arvokkaiden maisema-alueiden verkoston, johon kuuluu 156 kohdetta. Tavoitteena on maisemanhoidon edistäminen yleiskaavoituksen, rakennussuojelun ja maatalouden ympäristötukien kautta sekä lisäämällä tiedotusta, opetusta ja koulutusta maaseudun kulttuuriympäristöistä. Suunnittelualue kuuluu Kokemäenjoen 8 300 ha:n kokoiseen maisema-alueeseen. Suomen ensimmäinen ja toistaiseksi ainoa nimetty maisema-alue on Tammisaaren Skärlandet, joka perustettiin kesäkuussa 2007.

Important Bird Area (IBA)

Kansainvälisesti tärkeiden lintualueiden kohteita on valittu noin 10 000 kappaletta 170 maassa (www.birdlife.fi). Kohteet valitsee BirdLife International, ja verkoston tavoitteena on kansainvälisesti tärkeiden pesimis- ja talvehtimisalueiden sekä muutonaikaisten levähdysalueiden tunnistaminen ja suojeleminen. Kansallisella tasolla on perustettu Suomen tärkeät lintualueet - eli FIN-IBA-verkosto, jonka valintakriteerit liittyvät kansallisesti uhanalaisten ja suojeltavien sekä lintumääriltään arvokkaiden alueiden suojeluun. Puurijärven ja Isonsuon suojelualuekokonaisuus kuuluu Kokemäenjokea lukuun ottamatta kokonaisuudessaan sekä IBA- että FINIBA-verkostoon.

Bernin sopimus

Bernin sopimus on vuonna 1982 voimaan astunut Euroopan luonnonsuojelusopimus. Sen tarkoituksena on suojella Euroopan luonnonvaraisia eläin- ja kasvilajeja sekä niiden elinympäristöjä, ja sen painoarvo on sellaisten lajien suojelulla, jotka ovat erittäin uhanalaisia tai vaarantuneita. Suojelualuekokonaisuudella tavattavia Bernin sopimukseen kuuluvia lajeja ovat mm. kuikkalinnut, päiväpetolinnut ja pöllöt. Sopimus on johtanut Euroopan yhteisön lainsäädäntöön, mm. luonto- ja lintudirektiiviin, joiden perusteella Natura 2000 -verkosto on perustettu.

Bonnin sopimus

Bonnin sopimus on muuttavien luonnonvaraisten eläinten suojelua koskeva sopimus vuodelta 1983. Sopimus koskee sellaisia luonnonvaraisten eläinten populaatioita, jotka säännöllisesti kulkevat valtiosta toiseen. Sopimus tähtää sekä sen liitteessä lueteltujen lajien että niiden elinympäristöjen suojeluun. Tämänkään sopimuksen nojalla mahdollisesti suojeltuja elinympäristöjä ei ole vielä luetteloitu erikseen.

Ramsarin kosteikkosopimus

Ramsarin sopimus on vuodelta 1971, ja sen tavoitteena on kosteikkolintujen ja niiden elinympäristön suojelu. Suomessa on tällä hetkellä 49 kansainvälisen luokituksen mukaista kosteikkaa eli Ramsar-aluetta (Pohjoismaiden ministerineuvosto & Suomen ympäristökeskus 2004). Puurijärvi ja Isosuo on ehdolla Ramsar-alueeksi, ja se liitetään mahdollisesti verkostoon lähivuosien aikana. Puurijärvi luokiteltiin myös vuonna 1981 ilmestyneessä lintuvesiä koskevassa mietinnössä (Lintuvesityöryhmä 1981) kansainvälisesti arvokkaaksi kohteeksi.

4 Vyöhykealuejako

Suunnittelualan maankäytön perustana on sen jakaminen syrjä-, virkistys-, rajoitus- ja kulttuuri-vyöhykkeeseen (kuva 5). Vyöhykejako perustuu kunkin vyöhykkeen pääasialliseen käyttömuotoon. Jaolla pyritään ohjaamaan alueen käyttöä suunnitelmakauden aikana. Vyöhykeajalla voidaan ohjata kävijöitä ja säädellä palveluvarustusta, vastata käyttäjien tarpeisiin, vähentää maaston kulumista ja eläinten häiriintymistä, säilyttää alueen luonnonarvoja ja tehostaa suojelua sekä järjestää alueen huolto ja hoito tehokkaasti ja edullisesti. Vyöhykeajasta huolimatta luonnon-suojelulliset tavoitteet ovat ensisijaisia muihin käyttömuotoihin nähden. Siten kaikilla vyöhykkeillä voidaan tehdä luonnonhoito- ja ennallistamistoimia.

Syrjävyöhyke

Syrjävyöhyke kattaa noin 10 % alueen pinta-alasta. Syrjävyöhykkeeseen kuuluvat Vähärautio, Karjusaari, Ala-Kauvatsanjoki, Kokemäenjoki sekä Isosuon koillisosassa oleva alue. Syrjävyöhyke pidetään mahdollisimman luonnontilaisena, eikä sinne rakenneta palveluvarustusta.

Virkistysvyöhyke

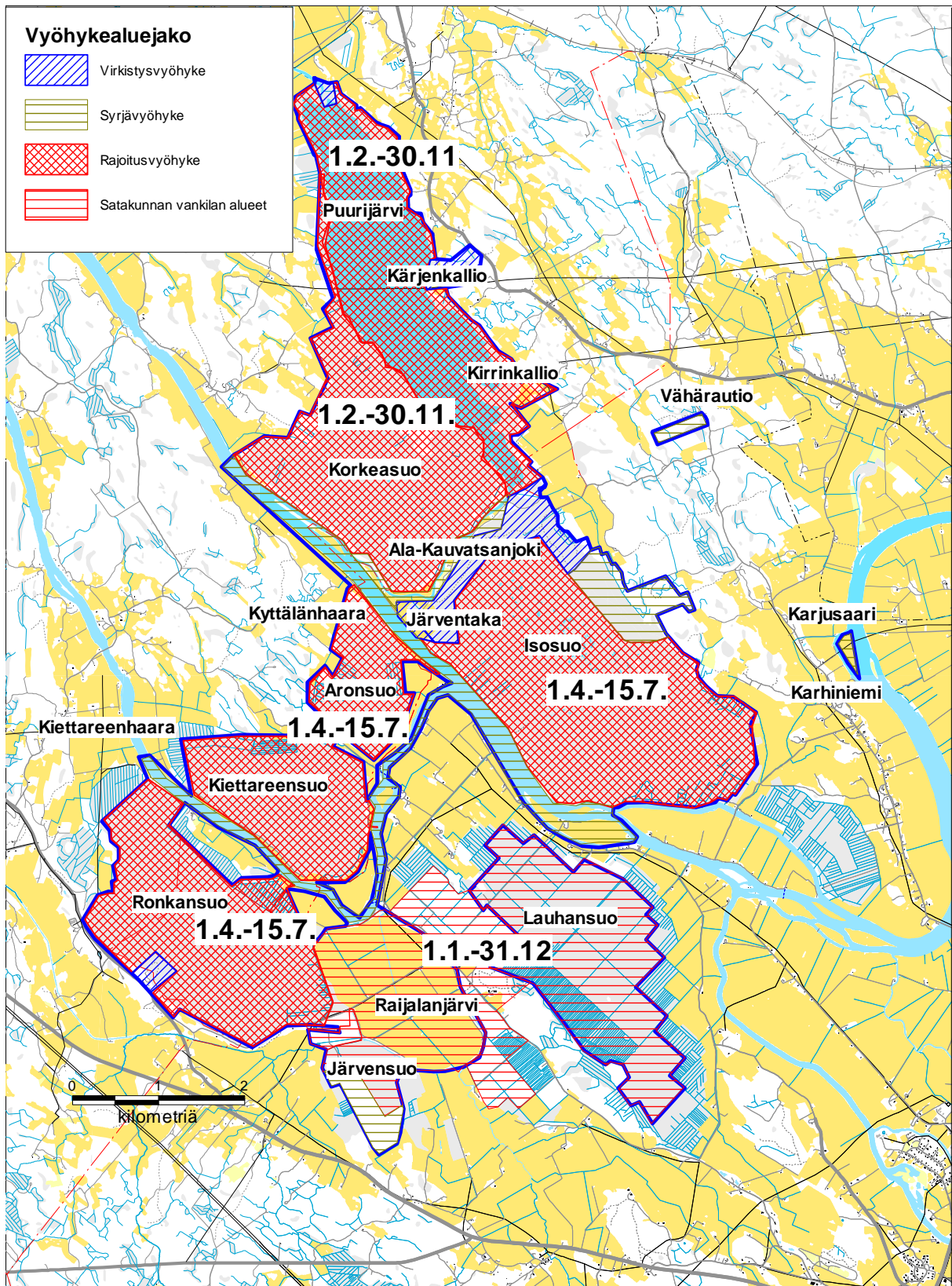
Virkistysvyöhyke kattaa noin 5 % suunnittelualan pinta-alasta. Siihen kuuluvat Puurijärven pohjois- ja itäpuoli, Isosuon pohjoisreuna sekä Ronkansuon eteläosa. Alueilla on ennestään palveluvarustusta – kuten lintutorni ja luontopolkuja. Myös tulevat palveluvarustukset keskitetään näille alueille. Virkistysvyöhykkeelle kävijöitä ohjataan opastuksella ja palvelurakenteilla.

Rajoitusvyöhyke

Rajoitusvyöhyke kattaa noin 70 % suunnittelualan pinta-alasta. Vyöhykkeeseen kuuluvat alueet sijaitsevat Puurijärven ja Isonsuon kansallispuiston sisällä: Aron-, Kiettareen- ja Korkeasuon kokonaisuudessaan sekä suurin osa Ronkan- ja Isosuosta ja Puurijärvestä. Aron-, Kiettareen-, Ronkan- ja Isosuolla liikkuminen on pitkospuuta ja luontopolkuja lukuun ottamatta kielletty lintujen pesimärauhan turvaamiseksi 1.4.–15.7. Muina aikoina liikkuminen on vapaata, ja esimerkiksi marjojen ja sienten kerääminen sallittua. Puurijärvellä ja Korkeasuolla ei saa liikkua 1.2.–30.11. Rajoitusvyöhyke toteutetaan järjestyssäännöllä (Liite 2). Rajoitusvyöhykkeellä saa liikkua pitkospuuta tai maastoon merkittyjä luontopolkuja pitkin. Laidunkautena laidunalueilla liikkuminen on kielletty. Rajoitusalueiden perusteet ovat arvokas ja häiriölle herkkä linnusto, johon kuuluu uhanalaisia lajeja, sekä paikoin kulumiselle herkkä kasvillisuus (Luonnonsovelulaki 1096/1996, 18 §).

Satakunnan vankilan käytössä olevat alueet

Kansallispuistoon kuulumattomat alueet Lauhansuolla ja Järvensuolla sekä Raijalanjärvi kuuluvat Satakunnan vankilan toiminta-alueeseen, ja niillä tulee noudattaa vankilan antamia määräyksiä alueella liikkumisesta (Poliisilaki 493/1995, 52 §). Alue muodostaa noin 15 % suunnittelualan pinta-alasta. Lähtökohtaisesti liikkuminen maastossa on ulkopuolisilta kielletty ympäri vuoden. Raijalanjärven linturetkely keskitetään lintutornille. Liikkumiskielto koskee pieneltä osin myös Metsähallituksen hallinnoimia alueita.

Kuva 5. Puurijärvi–Isosuo suunnittelualueen vyöhykealuekartta. Satakunnan vankilan liikkumiskieltoalueilla liikkuminen on kielletty ympäri vuoden lukuun ottamatta lintutornia sekä Toivarin- ja Ronkantietä. Karttaan on merkitty myös suunnittelualueen ulkopuoliset Satakunnan vankilan liikkumiskieltoa koskevat alueet. © Metsähallitus, © Maanmittauslaitos 1/MYY/08.

5 Luonto- ja kulttuuriarvot

5.1 Luonnon suojelu ja hoito

5.1.1 Nykytila

Valtaosa suunnittelualueesta on säilynyt melko luonnontilaisena tai luonnontilaisen kaltaisena. Rajajalanjärvellä on luonnonmukaista maataloutta viljelyksineen ja laiduntavine eläimineen. Useimpien soiden alueita on kuivatettu ja metsiä käsitelty. Puurijärven vedenlaatuun vaikuttavat Kauvatsanjokea ympäröivät maanviljelysalueet. Alueen soilla on havaittavissa merkkejä entisestä maankäytöstä: suo-ojia, turvekaivantoja, vanhoja hakkuita, metsänkäsittelyä, entisiä niittyjä ja peltoja sekä pieniä sorakuoppia (Ronkansuo). Useimmat soiden reunametsät ovat jossain vaiheessa olleet metsätalouskäytössä. (Heinonen ym. 1994) Tämän johdosta eniten muuttuneita metsäalueita on Isosuon koillis- ja paikoin luoteisreunassa, Aronsuon laiteilla, Kiettarensuon pohjoisreunassa sekä Ronkansuon lounaispuolisella harjulla. Ihmisen toiminta on vuosien saatossa muokannut merkittävästi myös Järven- ja Lauhansuota.

Metsähallitus on ennallistanut osan suoalueista vuosina 1994, 1995, 1996, 1998 ja 2002. Soiden ojia on tukittu käsipadoin Isosuon pohjois- ja eteläosassa, Aronsuon länsi- ja itäosassa, Kiettarensuon pohjoisosassa, Korkeasuon itäosassa sekä Ronkansuon kaakkoisosassa. Sarkanen (2008) määrittelee ne soiden ja metsien ennallistamistoimet, jotka ovat tarpeen tulevina vuosina.

Puurijärven linnustollisen arvon säilyttäminen vaatii järven laajaa kunnostamista (esim. Lovén 1971, Metsähallitus 1995, Perttula 1998). Kunnostus ja hoito pyritään toteuttamaan uusimpien suositusten mukaisesti (Mikkola-Roos & Niikkonen 2005). Vuonna 1997 Puurijärven kunnostusta varten järvellä läpiviettiin kokeiluhanke, jossa järven luoteispäähän avattiin veden virtaamisen parantamiseksi koeuoma (Perttula 1998). Koska kokemukset olivat positiivisia veden virtaamisen ja kasvillisuuden kannalta, toinen hoitouoma avattiin keväällä 1998.

Vuonna 2004 Metsähallitus ja Fortum sopivat, että järven halki kulkeva sähkölinja poistetaan ja vaihdetaan maassa kulkeväksi kaapeliksi. Syynä tähän olivat isojen lintujen – kuten joutsenten ja hanhien – toistuvat törmäilyt sähkölinjaan. Lisäksi kaapeloinnin ansiosta Puurijärven maisemallinen arvo parani. Kaapelointi tässä mittakaavassa oli ainutlaatuista maassamme. Muutamaa vuotta aikaisemmin Puurijärveltä oli sähkönsiirtoon liittyvien syiden takia poistettu toinen järven yli kulkeva sähkölinja.

Kokemäenjoen rannat ovat matalat ja verrattain tulvaherkät. Suunnittelualueeseen kuuluu Kokemäenjoen viimeisiä luontaisia tulvaniittyjä. Metsähallituksen alueilla Puurijärvellä ja Isosuon Järventaassa sekä Karjusaassa on yhteensä 87 ha laidunnettuja perinnebiotooppeja.

Rajajalanjärven peltoalueen halki kulkeva johtolinja merkittiin vuonna 2007 ns. lintupalloilla, joiden tavoitteena on vähentää lintujen törmäilyjä.

5.1.2 Tavoitteet ja toimenpiteet

Tavoitteena on turvata luonnon säilyminen mahdollisimman alkuperäisenä sekä vaalia ja ennallistaa alueen luontoympäristöjä luonnontilaisemmiksi. Pääosa suunnittelualueesta pyritään pitämään mahdollisimman luonnontilaisena. Puurijärven tilaa parannetaan mittavin kunnostustoimenpitein. Liikkumista haittaavat (esim. poluille) kaatuneet puut siirretään, ja maasto- sekä metsäpalot sammutetaan. Kulttuuriperinnön ja perinnemaisemien hoidossa sekä palveluvarustuksen rakentamisessa puustoa voidaan myös poistaa. Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistossa on metsästys kielletty. Pienpetojen tehokas pyynti voidaan järjestää yhteistyössä paikallisten metsästäysseurojen kanssa. Kalastus on kansallispuistossa kielletty.

Ensisijaisia toimenpiteitä luonnontilan säilyttämiseksi ovat suunnittelualueen vyöhykejako sekä sen mukainen palveluvarustuksen sijoittelu ja toimintojen ohjailu luonnonsuojelun kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Häiriöherkille alueille määrätään tietyille ajanjaksoille liikkumisrajoituksia. Opastuksella, neuvonnalla ja valvonnalla voidaan myös vaikuttaa kävijöiden käyttäytymiseen ja liikkumiseen.

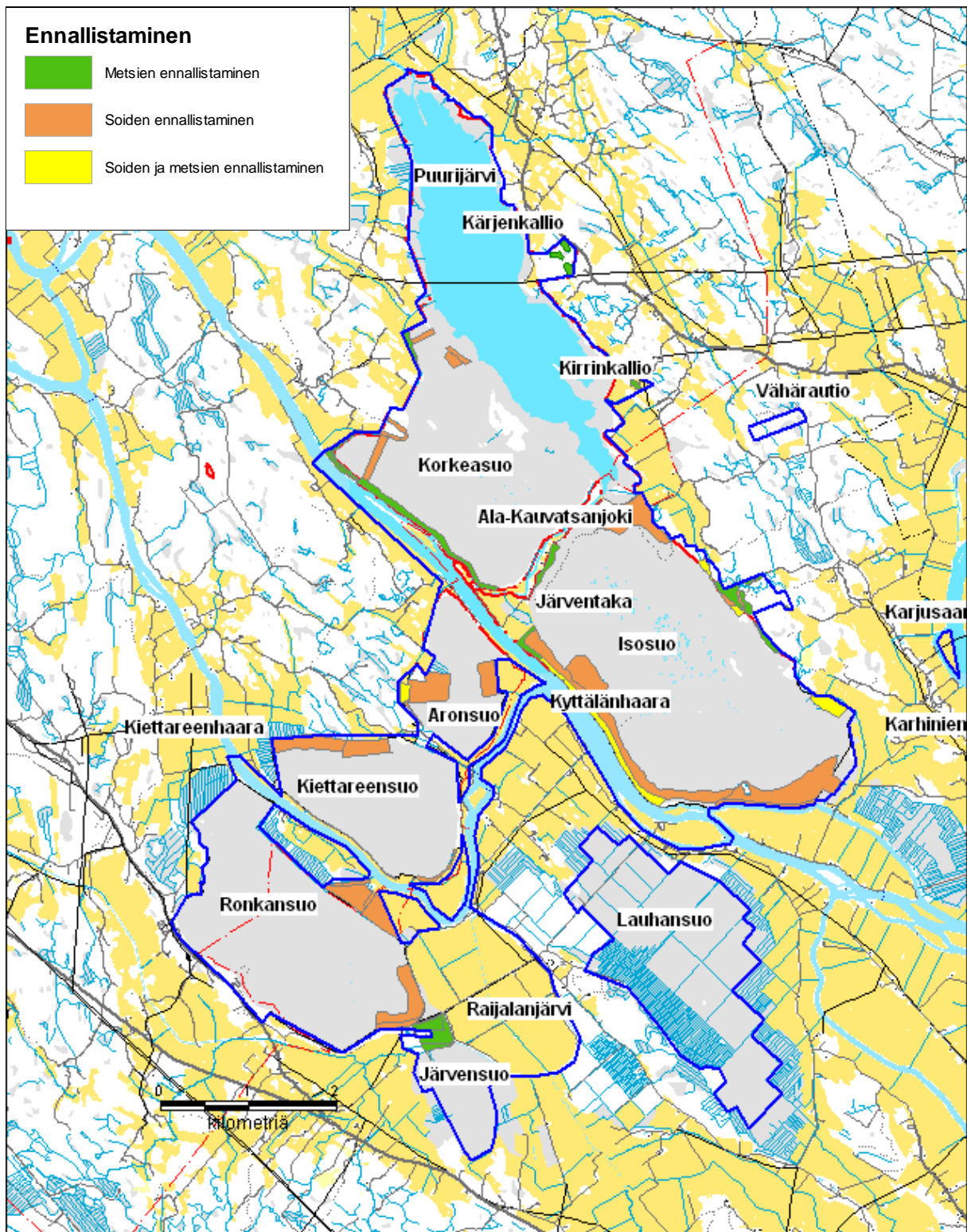
Puurijärvi–Isonsuon Natura 2000 -alueet

Soiden ja metsien ennallistaminen

Ennallistamisen tavoitteena on soiden ja metsien hoitaminen niin, että alueen luonnontilaisuus laajenee. Tavoitteena on palauttaa soita ja metsiä mahdollisimman alkuperäiseen tilaan – mm. estämällä vanhojen ojien kuivattava vaikutus, lisäämällä lahopuita ja pienaukokuksin. Soiden ja metsien ennallistamisesta on valmistunut erillinen ennallistamissuunnitelma (Sarkanen 2008). Ennallistamis-pinta-ala on yhteensä 246 ha (ja se koskee kansallispuistoa sekä osaa Järvensuota) (kuva 6). Ennallistamistyöt tehdään niin, että haitta muulle luonnolle (esim. pesimälinnusto) on mahdollisimman vähäinen.

Lauhan- ja Järvensuo kuuluvat Natura 2000 -alueeseen, ja niiden toteuttamistapa on luonnonsuojelulaki. Tämä edellyttää, että niistä muodostetaan luonnonsuojelualueita. Suotuisan suojelutason turvaamiseksi riittää lähtökohtaisesti alueiden rauhoittaminen sellaisilta toimenpiteiltä, jotka heikentävät niiden luontoarvoja. Näitä ovat suoalueiden ja reunametsien kuivattaminen ja muokkaaminen sekä maa-ainesten ottaminen. Soita ja metsiä ennallistamalla alueiden luontoarvoja voidaan parantaa, jolloin myös puuston harvennus voidaan toteuttaa siten, että alueen luontoarvot eivät vaarannu. Luontoarvoja voidaan parantaa myös soiden pääojien sekä reunametsien ojien tukkimisen ja lahopuun lisäämisen kautta.

Metsähallituksen hallinnoimalla Järvensuon osalla noudatetaan ennallistamissuunnitelmaa (Sarkanen 2008). Tämä sisältää mm. laidunalueen perustamisen. Alueelle voidaan lisäksi perustaa kosteikkoja tukkimalla oja.

Kuva 6. Puurijärvi–Isosuo suunnittelualueen soiden ja metsien ennallistamisalueet. © Metsähallitus, © Maanmittauslaitos 1/MYY/08.

Puurijärven kunnostus

Puurijärven tilan parantaminen ja umpeenkasvun ehkäiseminen edellyttävät järven vesialan lisäämistä. Puurijärven kunnostukselle on voimassa oleva Länsi-Suomen ympäristölupaviraston myöntämä lupa. Luvan ja sen taustalla olevan suunnitelman mukaan järven vesialaa lisätään veden pintaa nostamalla ja kaivutöin. Veden pintaa nostetaan eteläosaan rakennettavalla padolla ja penkereellä. Ympäröiville maa-alueille aiheutuvia vettymishaittoja estetään pengerryksin ja pumppaamoilla. Eteläosassa alimmat vedenkorkeudet ja keskiveden korkeus nousevat noin metrillä. Pohjoispäässä alimmat vedenkorkeudet nousevat parikymmentä senttiä, mutta keskiveden korkeus säilyy ennallaan. Avovesialaa lisätään myös kaivamalla ja poistamalla raatetta 21–27 ha:n alueelta. Kunnostuksen ansiosta järven vesialue lisääntyy alivirtaaman aikana kaksinkertaiseksi (180 ha → 360 ha) ja keskivirtaaman aikaan puolitoistakertaiseksi (335 ha → 505 ha). Kunnostustyö toteutetaan Kokemäenjoki-Life -hankkeen työnä.

Perinnemaisemat ja laidunalueet

Puurijärven rantaniittyjä hoidetaan ja kunnostetaan sekä niiden laiduntamista jatketaan. Osa alueen pesimälinnustosta ja levähtävistä lajeista vaatii avoimia rantaniittyjä. Kunnostuksen jälkeistä tilannetta ja tarvetta on vaikea arvioida. Tavoitteena on myös jatkossa ylläpitää avointa rantaniittyä laiduntamalla. Tästä johtuen laidunalueiden uudelleen suunnittelu on tarpeellista kunnostustoimenpiteiden jälkeen noin vuonna 2010. Nykyinen laidunnuksessa oleva pinta-ala pyritään ylläpitämään, ja tilanteen mukaan sen lisäämistä arvioidaan. Myös Karjusaarella jatketaan laidunnusta. Metsähallituksen alueiden laidunnusta jatketaan yhteistyössä Metsähallituksen ja yksityisten eläintenomistajien kanssa. Mahdollisuuksien mukaan uusia alueita voidaan ottaa mukaan laidunnuksen piiriin. Keskeinen rahoituslähde on EU:n erityisympäristötuki. Kartta Metsähallituksen alueiden laiturumista on liitteessä 4.

Sarkanen (2008) suosittaa Järventaan laidunpaineen lisäämistä sekä Kärjenkallion alueelle puuston harvennusta ja poistoa. Puurijärven eteläosan laidun on osittain umpeenkasvanut, mutta toimenpiteisiin ei kannata ryhtyä, ennen kuin järven kunnostus on saatu vietyä loppuun. (Liite 4)

Raijalanjärvellä laidunnusta jatkaa Huittisten vankila omien suunnitelmiensa mukaisesti.

Raijalanjärven lammikot

Life-hankeeseen liittyen Huittisten vankila kaivaa Raijalanjärven peltoalueelle pieniä, muutaman aarin kokoisia vesilammikoita vesilintujen ja kahlaajien ruokailu- ja levähdyspaikoiksi. Osa lammikoista pyritään toteuttamaan niin, että niitä pystyy tarkkailemaan peltojen lintutornista (P. Saari, suull. tied.). Altaat toteutetaan peltoalueen maankäytön – peltoviljelyn ja karjanpidon – sallimissa rajoissa. Tämän lisäksi alueelle järjestetään kurkien ja hanhien ruokintaa. Ruokinnan avulla lintuja voidaan houkutella lisää alueelle ja pois muualta. Myös alueen virkistysarvo paranee lintumäärien kasvun myötä. Osa altaista on jo toteutettu vuosina 2007 ja 2008.

Lammikoiden ja ruokinnan vaikutuksia seurataan, ja tarvittaessa lampareita muutetaan tai niitä kaivetaan lisää.

Lajiston suojelu ja hoito

Suunnittelualueen eläimistö ja kasvisto saavat kehittyä luontaisesti luonnonhoidollisten toimenpiteiden myötä. Lajien kantojen kehitykseen puututaan vain, mikäli se edistää suojelutavoitteen saavuttamista. Tämä voi koskea esimerkiksi liiallisesti lisääntyviä ja haitallisia lajeja – kuten minkkiä ja supikoiraa. Myös joidenkin vierasperäisten kasvilajien – kuten kurtttulehtiruusun ja jättiputken – esiintymät pyritään hävittämään jo alkuvaiheessa. Uhanalaisten eläinlajien esiintymät ja elinympäristöt turvataan. Kurkien ja hanhien ruokintaa kokeillaan Raijalanjärvellä, ja sen vaikutusta lajien lukumääriin seurataan.

Uhanalaisten ja harvinaisten lajien suojelemiseksi ja palauttamiseksi voidaan tehdä suoria toimenpiteitä – kuten tekopesiä (kotkat, kalasääski), pönttöjä (liito-orava, pöllöt, lepakot) ja pesimäsaarekkeita tai -lautoja (vesi- ja lokkilinnut, kaakkuri). Jo puretun voimajohdon betonisia perusteita voidaan käyttää kosteikkolintujen pesimäsaarekkeina, mutta tämä voidaan toteuttaa vasta Puurijärven kunnostuksen jälkeen.

Uhanalaisen rantalitukan ainoaa esiintymää suunnittelualueella Puurijärvellä seurataan säännöllisesti. Tarvittaessa rantalitukan suojelemiseksi tulee ryhtyä hoitotoimenpiteisiin kasvupaikan kunnostamiseksi. Erityisesti suuret ja dominoivat lajit – kuten hietakastikka – tulee silloin poistaa. Poisto voidaan tehdä yhtenä vuonna, jolloin sen vaikutuksia rantalitukan yksilömääriin tulee seurata seuraavina vuosina.

Kokemäenjoen Natura 2000 -alue

Kokemäenjoen Natura 2000 -alueen suojelu toteutetaan kokonaisuudessaan vesilain mukaan. Tällöin tulee arvioida vesistöön kohdistuvat ja sen käyttöön vaikuttavat toimenpiteet sekä selvittää hankkeen vaikutuksia luontoarvoihin, jolloin tulee arvioida, onko myös luonnonsuojelulain (LsL 65 §) mukainen arviointi tarpeen.

Kokemäenjoen Natura-luontotyypit ovat Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (3210) ja pieneltä osin tulvaniityt (6450). Natura-arvojen suotuisan suojelun taso tarkoittaa, että joen uomaa ei saa muuttaa, rakentamista tulee välttää ja joen luontainen tulvarytmi tulee säilyttää. Lisäksi joen vedenlaadun tulee olla hyvä. Näin ollen näihin asioihin tulee kiinnittää huomiota myös suunnittelualueen ulkopuolisissa toimenpiteissä.

Kokemäenjoen tilaan vaikuttavat paitsi alueella suoritettavat toimenpiteet, myös joen yläjuoksulla ja valuma-alueella tapahtuva toiminta. Joen vedenlaadun ja virtauman tulee olla vähintään nykytilanteen mukaisia tai lähempänä luonnontilaa. Suunnittelualueella pyritään sellaisiin toimenpiteisiin, jotka eivät vaikuta negatiivisesti Natura-luontoarvoihin, sekä hoitotoimenpiteisiin, jotka parantavat luontoarvoja.

Alueen virkistyskäyttö voi jatkua kuten tähän asti, ja Natura-arvojen kannalta sitä voidaan myös lisätä.

Tulvasuojelun vaikutus

Kokemäenjoen keskiosan tulvasuojeluhanke on lupakäsittelyssä. Sen yhteydessä arvioidaan haitat Natura-luontoarvoille – kuten tulvametsille. Myös uhanalainen toutainkanta sekä vaikutukset Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistolle arvioidaan.

Kalastus

Kokemäenjoki on kalastoltaan eräs arvokkaimpia jokiamme. Voimalaitospatojen takia vaellus- ja muidenkin kalojen liikkuminen ja levittäytyminen joen varrella on estetty. Näin ollen merkittävien kalakantojen hoitokeino ovat istutukset. Kokemäenjokeen on istutettu mm. lohta, vaellussiikaa, ankeriasta ja kuhaa sekä meri- ja järvitaimenta. Myös toutainta on istutettu. Kokemäenjoen kalakantojen hoitosuunnitelma on valmistunut vuonna 2005 (Piiroinen & Valkama 2005). Toutaimesta on laadittu erillinen tutkimusraportti (Pennanen 2001). Kolsin ja Äetsän väliselle osuudelle ehdotetaan istutuksia (vuosittain järvitaimen 3 000, kirjolohi 2 000, harjus aluksi 10 000 ja kuha 10 000). Toutainkannan kehitystä seurataan velvoitetarkkailun kalastustiedustelun saalismäärien avulla. Näiden perusteella arvioidaan istutustarve. Natura 2000 -alueelle ei suunnitella kunnostustoimenpiteitä, mutta Äetsän vuolteet, Loimijoen alajuoksen koski sekä Sammun- ja Punkalaitumenjoki kunnostetaan kalastolle ja kalastukselle suotuisaksi. (Piiroinen & Valkama 2005)

Toutaimen istutuksia voidaan tehdä kalatalousviranomaisten suositusten mukaan.

Ilmastonmuutos

Ilmastonmuutos tulee vaikuttamaan negatiivisesti herkimpiin vesiluontotyypeihin. Odotus on, että talvitulvat yleistyvät aiheuttaen ravinteiden huuhtoutumisen sekä eroosion lisääntymisen. Toisaalta kuivuus lisääntyy muina vuodenaikoina vaikuttaen vedenlaatuun ja virkistyskäyttöön. Säännöstelyn haittavaikutukset taas vähenevät, sillä kevätylivirtaamat vähenevät. Myös Puurijärven kevättulvat saattavat poistua, ja tämän vaikutuksia tulisi seurata.

Natura-alueiden ulkopuoliset suojelukohteet

Natura-alueiden ulkopuolelle jääviä, Metsähallituksen suojelutarkoitukseen hankkimia alueita käsitellään syrjävyöhykkeinä, jotka jätetään mahdollisimman luonnontilaisiksi ja joille ei rakenneta palveluvarustusta.

6 Luonnon virkistyskäyttö ja luontomatkailu

6.1 Retkeily ja muu luonnon virkistyskäyttö

6.1.1 Nykytila

Retkeilyn kannalta suunnittelualan keskeisin alue on Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto. Alueella on monipuolisesti erimittaisia reittejä pitkospuineen (yhteensä noin 6 km) ja opastauluineen sekä kaksi lintutornia. Keväällä 2008 Puurijärvelle valmistuu liikuntaesteisille soveltuva lintulava ja polku. Alue sopii parhaiten päiväretkikohteeksi, jossa lintujen tarkkailuun voi yhdistää patikoinnin keidassoiden maisemissa tai jokimelonnan. Tulenteko on sallittu ainoastaan tarkoitukseen osoitetuilla paikoilla. Telttailu on kielletty. Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistossa arvioitiin vuonna 2006 vierailleen noin 12 500 ja vuonna 2007 noin 12 000 kävijää.

Karhiniemen luontotupa sijaitsee kansallispuiston kupeessa ja toimii entisessä kyläkoulussa. Luontotupa avattiin yleisölle vuonna 1995, ja se on auki keväästä syksyyn, jolloin kävijät voivat tutustua näyttelyihin ja muuhun materiaaliin. Näyttelyssä esitellään alueen monipuolista kosteikkoluontoa. Rakennuksen omistaa Huittisten kaupunki.

Vuonna 2005 kerätyn kävijätutkimusaineiston mukaan suurin osa kansallispuiston kävijöistä on kotoisin jostakin lähikunnasta tai lähialueelta. Käynti tehdään yleensä yksin tai pienessä ryhmässä, ja yksi vierailu kestää keskimäärin 2,5 tuntia. Kansallispuistoon vierailun syyksi ilmoitettiin useimmiten luonnontarkkailu, maisemien katselu ja lintuharrastus. Kävijät olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä kansallispuiston palvelurakenteisiin ja palveluihin. (Kettunen 2007)

Kansallispuiston ulkopuolisista alueista suosituin käyntikohde on Raijalanjärven peltoalue, jonka halkaisee vankilan valvontaan kuuluva tie. Alue on suosittu lintuharrastajien keskuudessa siellä suurin määrin levähtävien hanhien ja joutsenten takia. Kävijämäärät ovat suurimmat alkukevällä – maaliskuun lopussa ja huhtikuussa – sekä elokuun lopusta lokakuun alkuun, jolloin alueella levähtää myös suuri määrä kurkia. Raijalanjärven poikkitiellä liikkumiseen liittyvän käytännön mukaan ennen tielle ajamista ilmoitaudutaan vankilan päivystäjälle. Kohteen kävijämääristä ei ole tietoa. Raijalanjärvelle valmistuu lintutorni vuonna 2008, minkä jälkeen peltoalueen poikkitie ei ole enää muiden kuin vankilan käytössä.

6.1.2 Tavoitteet

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuiston yleisökäytön tavoite on kävijämäärien kasvattaminen 20 000 käyntiin vuodessa vuoteen 2015 mennessä. Näin ollen koko suunnittelualan kävijämäärän tavoite on jonkin verran tätä korkeampi, 22 000 kävijää vuodessa. Perusteina tälle ovat Kokemäenjoki-Life -hankkeen yhteydessä rakennettava uusi palveluvarustus kansallispuistossa, Raijalanjärvelle rakennettava varustus sekä Puurijärven kunnostus. Ala-Kauvatsanjoen ja Kokemäenjoen rannalle rakennettavat veneilijöiden ja melojien palvelut mahdollistavat kansallispuistoon tutustumisen myös vesitse. Suunnittelualan läpi virtaavan Kokemäenjoen ja alueen muiden luontokohteiden vahvempi nitominen toisiinsa tukee myös Puurijärven ja Isonsuon kävijämäärien nousua.

Tavoitteena on laadukas ja korkeatasoinen retkeilypalveluvarustus sekä luonnon virkistyskäytön luonnolle aiheuttaman häiriön ja kulumisen vähentäminen. Lähtökohtana on lisäksi, että palveluvarustus täyttää turvallisuusmääräykset ja Metsähallituksen ympäristöjärjestelmän kriteerit. Alueella olemassa oleva palveluvarustus on hyvä, ja tarkoitus on täydentää ja kehittää sitä niin, että se vastaa kasvavien kävijämäärien asettamia tarpeita. Palveluvarustuksen ulkoasun tulee olla lisäksi yhtenäinen ja kävijöitä monipuolisesti palveleva. Kansallispuistosta kehitetään houkuttelevampi käyntikohde myös vesitse saapuville kävijöille – kuten veneilijöille ja melojille.

6.2 Opastusviestintä

6.2.1 Opastusviestinnän tavoitteet

Metsähallituksen luontopalvelut toteuttaa ympäristökasvatusta opastusviestinnän avulla. Opastusviestinnän tavoitteet ovat:

- antaa perustiedot alueesta
- edistää luonnon- ja kulttuuriperinnön suojelua
- syventää kävijöiden luonto- ja kulttuurielämyksiä
- antaa aineksia ympäristövastuulliseen ja aktiiviseen kansalaiskäyttämiseen.

Suunnittelualueen opastusviestintää – kuten palvelurakenteiden ja tienviittojen sijoittelu, alueen viestit jne. – mietitään tarvittaessa yksityiskohtaisemmin opastusviestinnän suunnitelmassa.

6.2.2 Kohderyhmät

Puurijärven ja Isonsuon suunnittelualueen retkeilypalveluiden kohderyhmät on jaettu kahteen motiiveistaan toisistaan eroavaan pääryhmään:

1) Vapaa-ajan kävijät

- kotimaiset, pääasiassa lähikunnista saapuvat retkeilijät (nykyinen pääkäyttäjärühmä)
- lintuharrastajat, pääasiassa alueen Pori–Tampere–Turku sisäpuolelta (nykyinen pääkäyttäjärühmä)
- liikuntaesteiset kävijät (kasvava kohderyhmä)
- veneilijät ja melojat (kasvava kohderyhmä).

2) Oppimaan tulevat ryhmät

- koululaiset (tärkeä kohderyhmä)
- kurssit ja järjestetyt retket.

6.2.3 Opastusviestinnän toiminnallinen kokonaisuus

Luonnon virkistyskäytön toiminnallinen kokonaisuus muodostuu kolmesta osa-alueesta:

- a) **Opastusviestintä**, jossa määritellään sisältöjä esim. maasto-opasteisiin ja erilaisiin jakelukanaviin (esitteet, luontoon.fi, asiakaspalvelupisteet yms.)
- b) **Maaston palvelurakenteet**
- c) **Jakelukanavat**, joiden avulla tiedotetaan palveluista ja markkinoidaan niitä.

6.2.4 Opastusviestinnän tasot

Opastusviestinnällä on kolme tasoa. Opastusviestintä sisältää alueita koskevan **perustiedon**, jotta kävijä voi liikkua turvallisesti ja kestävyiden periaatteet huomioiden. Se on suunnattu kaikille suunnittelualueen kävijöille. Keskeisellä sijalla sen jakamisessa ovat luontoon.fi, maasto-opasteet ja esitteet. Metsähallituksen lisäksi tähän työhön voivat osallistua muut tahot – esimerkiksi alueen matkailuyritykset ja -infot sekä erilaiset verkkosivuja ylläpitävät tahot.

Opastusviestinnän toista tasoa kutsutaan **herätteleväksi opastukseksi**, joka on suunnattu vapaa-ajan kävijöille. Herättelevä opastus saa suunnittelukohteen elämään ja luo tarinoita, joihin eläytyä. Se antaa aidon luonnon kosketuksen ja syvyyttä omakohtaiselle luontosuhteelle. Herättelevä opastus edistää suojelulle myönteisten asenteiden, arvojen ja käyttäytymisen omaksumista. Keskeisellä sijalla tässä työssä ovat suunnittelualueen luontopolut, luontotalon näyttely ja yleisötapahtumat. Metsähallituksen lisäksi tähän työhön osallistuvat esimerkiksi ohjelmapalveluita tarjoavat yritykset.

Ylin opastusviestinnän taso on **syventävä opastus**, jonka kohderyhminä ovat varhaiskasvatusryhmät, koululaiset, opiskelijat, järjestöt ja muut oppimaan tulevat ryhmät. Tavoitteena on luonnon- ja kulttuuriperinnön merkityksen sekä oman käyttäytymisen välisen suhteen ymmärtäminen ja kestävien käyttäytymismallien omaksuminen. Syventävä opastus tarjoaa aineksia luonnon- ja kulttuuriperinnön tuntemukseen kehittämiseen, luonnon ymmärtämiseen ja arvostamiseen sekä toimintamalleja luontoa säästävään elämäntapaan. Keskeisellä sijalla tässä työssä ovat opastukset. Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat esimerkiksi seudun koulut ja ohjelmapalveluyritykset.

Lisäksi opastusviestintä sisältää **perehdytystä**, jota tarjotaan mm. matkailuyrittäjille, opettajille ja varhaiskasvattajille. Perehdytyksellä pyritään varmistamaan, että

- vuorovaikutus kohderyhmien kanssa on jatkuva
- alueiden matkailukäyttö on kestävä ja matkailuyritykset noudattavat kestävä luontomatkailun periaatteita
- matkailuyritysten asiakkaat ja lapset/oppilaat saavat paikkansa pitävää tietoa ja laadukasta opastusta tai opetusta.

6.2.5 Maaston palvelurakenteet

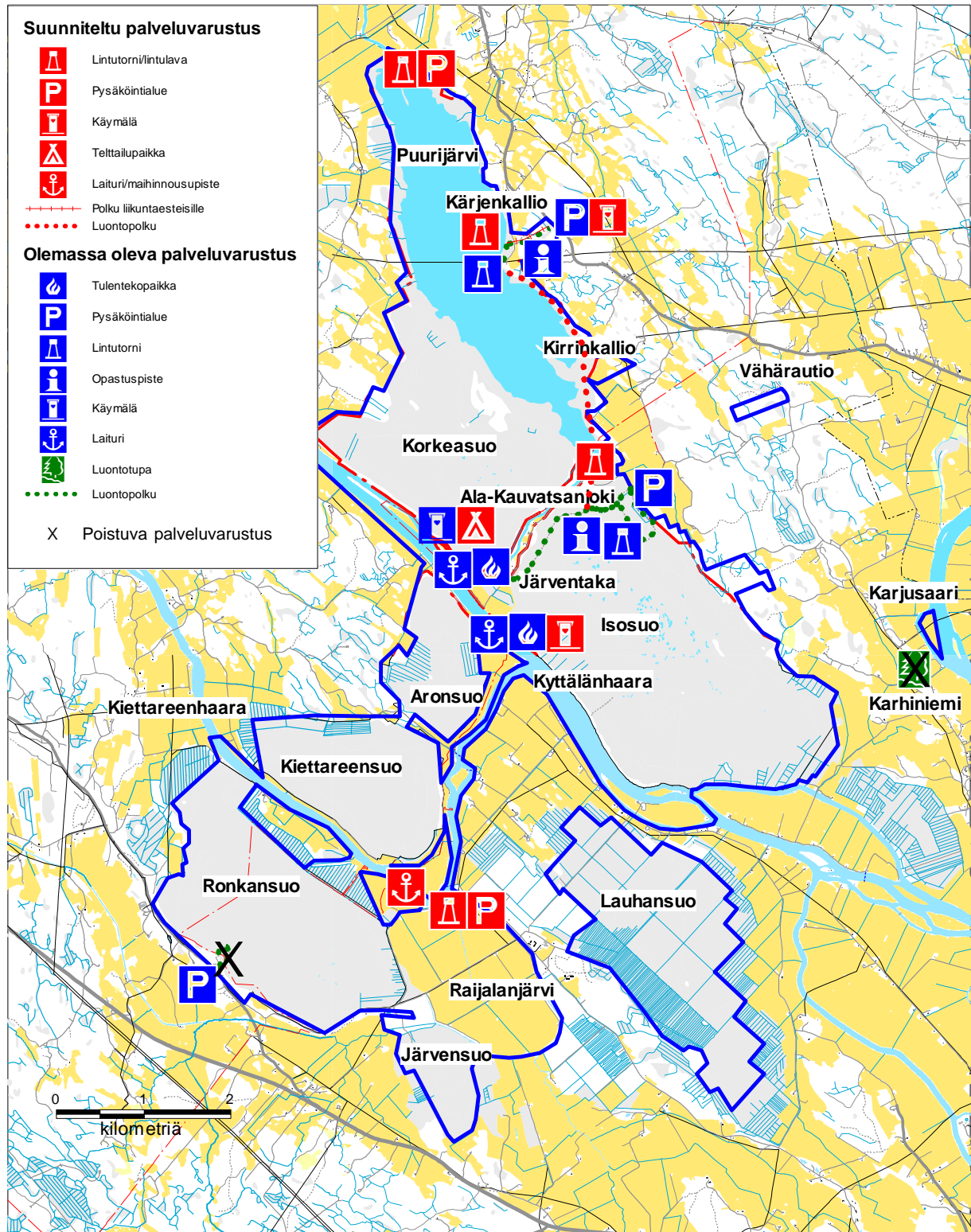
Perusidea palvelurakenteiden suunnittelussa on niiden keskittäminen alueen koillis- ja itälaidalle. Suunnittelualan palvelurakenteet on kuvattu pohjoisesta etelään. Osa palvelurakenteista toteutetaan Kokemäenjoeki-Life -hankkeeseen (v. 2006–2011) liittyen. (kuva 7)

- **Puurijärven pohjoispäähän** rakennetaan lintutorni, opastaulu, pysäköintialue ja polku tornille. Torni sijoitetaan ensisijaisesti Metsähallituksen hallinnoimalle alueelle. Toissijainen vaihtoehto on suunnittelualan ulkopuolinen alue.
- **Kärjenkallion lintutornin** yhteyteen rakennetaan liikuntaesteisille soveltuva lintulava. Tämä edellyttää liikuntaesteisille sopivan polun sekä kuivakäymälän rakentamista pysäköintipaikan tuntumaan. Pysäköintipaikan ja lintutornin opasteet uusitaan. Lava valmistuu keväällä 2008. Vanhaa polkua ei käytetä enää jatkossa.
- **Puurijärven eteläpäähän** rakennetaan lintutorni. Käynti lintutornille ohjataan Isosuon pysäköintipaikan kautta. Tarkempi sijoituspaikka tulee suunnitella hyvin, jotta levähtäviä lintuja ei häiritä. Pysäköintipaikan opasteet uusitaan.
- Kärjenkallion lintutornilta rakennetaan mahdollisesti **yhdyspolku** eteläpään lintutornille. Polun toteuttamiskelpoisuus ja mahdolliset vaikutukset luonnonsuojelulle arvioidaan Puurijärven kunnostuksen jälkeen. Polun toteuttamiseen vaikuttaa mm. se, mihin lintujen lepäily- ja pesimäalueet sijoittuvat Puurijärven kunnostuksen jälkeen.
- **Ala-Kauvatsanjoen** varren, Järventaan, laituripaikka raivataan ja sinne pääsyä sekä rantautumista helpotetaan. Järventaan rantautumispaikan läheisyyteen tehdään leiripaikka. Tällöin myös yöpyminen kansallispuistossa tulee sallituksi. Järventaalta on luontopolkuja myöten mahdollista tutustua jalan kansallispuiston ytimeen, Isosuohon ja Puurijärven eteläpäähän. Isosuon turvesuuli toimii linkkinä Järventaan ja uuden, Puurijärven eteläpäähän tulevan lintutornin välillä.
- **Kyttälänhaaran** rantautumispaikka ylläpidetään ja viitoitusta kansallispuiston muihin osiin lisätään. Nykyinen nuotiopaikka puretaan huonokuntoisuuden takia. Tarpeen vaatiessa kohteeseen rakennetaan uusi nuotiopaikka ja kuivakäymälä, jotka kuitenkin toteutetaan ja arvioidaan vasta Järventakan rantautumispaikan toteutuksen jälkeen.
- **Raijаланjärvelle** rakennetaan lintutorni, opastaulu, pysäköintialue ja polku tornille. Tarvittaessa tornin viereen perustetaan liikuntaesteisille soveltuva tarkkailupaikka. Raijаланjärven Kokemäenjoen ranta merkitään veneiden rantautumispaikaksi, mutta sinne ei tehdä palvelurakenteita.
- **Ronkansuon** pitkospuuta ja luontopolkua näköalatasanteelta ei ylläpidetä jatkossa, ja ne puretaan, kun pitkospuut ovat elinkaarensa päässä. Ennen pitkospuiden purkua ja luontopolun lakkautusta kohteen kävijämäärä lasketaan automaattisten laskureiden avulla. Mikäli selvitys osoittaa kävijämäärän huomattavaksi, purkupäätös voidaan jättää toteuttamatta. Nykytilanteen ja -käsityksen perusteella kävijämäärä on alhainen. Näköalapaikan ja pysäköintipaikan ylläpitoa jatketaan. Ronkansuon näköalapaikan edustaa raivataan, ja suojakaide kunnostetaan tai uusitaan tarvittaessa.

Karhiniemen luontotuvasta luovutaan vähäisen kävijämäärän takia. Palveluita keskitetään maastoon, lähemmäksi kävijöitä. Kansallispuiston kävijätutkimuksen (Kettunen 2007) mukaan eniten vierailaan luontokohteilla kansallispuistossa, ja luontotuvan käyntimäärät ovat vähentyneet. Kohteesta otetaan selvää entistä enemmän jo etukäteen – esimerkiksi www.luontoon.fi-internetsivujen kautta. Näin ollen maastopalveluvarustuksen kehittäminen on paras tapa palvella kävijöitä. Luontotuvan sulkemisen kautta voidaan saada myös lisää resursseja palveluvarustuksen kehittämiseen käyntikohteilla.

Luontopolkuja pitkin saa liikkua ainoastaan kävellen.

Nykyisten opastaulujen määrää karsitaan sitä mukaa, kuin niiden kunto edellyttää poistamista. Jatkossa pyritään ylläpitämään opastaulut ainakin seuraavissa paikoissa: Puurijärven pohjoisosa, Kärjenkallion lintutorni ja liikuntaesteisten lintulava, Raijalanjärven lintutorni sekä Isosuon pysäköintialue. Viimeksi mainittu palvelee myös Puurijärven eteläpään lintutornin kävijöitä.

Kuva 7. Olemassa oleva, suunniteltu ja poistuva palveluvarustus Puurijärvi-Isosuon suunnittelualueella. Katso tarkemmin luku 6.2.5. © Metsähallitus, © Maanmittauslaitos 1/MYY/08.

Kansallispuiston pääopastuspaikka on Kärjenkallion lintutornille johtavan polun puolivälissä oleva opastaulu.

Tielaitoksen opasteet uusitaan palveluvarustuksen ja käyntikohteiden muuttuessa. Viitoitus Isosuolle – ml. Puurijärven eteläosan tornille (tien 12817 varrella) – uusitaan ja sijoitetaan paremmin näkyväksi; Ronkansuon viitoitus (valtatie 2) puretaan, ja Raijalanjärvelle tehdään viitoitus (paikka päätetään myöhemmin). Opasteita tarkastellaan yksityiskohtaisemmin kansallispuistolle laadittavassa opastusviestintäsuunnitelmassa.

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuiston rajakylttejä lisätään Metsähallituksen ohjeiden mukaisesti. Niihin myös liitetään maininta liikkumisrajoitusajoista.

Kansallispuistoportit rakennetaan pääsisääntuloväylille (Kärjenkallion ja Isosuon P-paikat).

Kokemäenjoelle voidaan Metsähallituksen ja alueen muiden toimijoiden yhteistyönä perustaa melontareitti, johon kuuluisivat karttaan merkityt turvalliset reittivaihtoehtojen kuvaukset, levähdys- sekä tulenteke- ja telttailupaikat. Projekti vaatii erillisen toimenpidesuunnitelman ja rahoituksen. Se on toteutettavissa esimerkiksi hankkeen muodossa, johon voivat osallistua Metsähallitus, alueen kunnat, Satakuntaliitto ja alueen matkailuyrittäjät.

6.2.6 Jakelukanavat

Suunnittelualueen ulkopuolella luontoon.fi sekä Retkikartta.fi muodostavat pääasiallisen tiedotuskanavan kohteen nykyisille ja uusille kävijöille.

Seudun kunnat, matkailufot ja -yritykset sekä muut ulkopuoliset ovat tärkeitä toimijoita kohteesta tiedottamisessa, ja siksi yhteistyötä näiden tahojen kanssa tulisi lisätä.

Suunnittelualueelle ei palkata Metsähallituksen opasta. Opettajien ja alueelle asiakkaita tuovien matkailuyritysten perehdyttämisellä huolehditaan aluetta koskevan tiedon oikeellisuudesta.

6.3 Matkailun yritystoiminta

Metsähallitus pyrkii tiivistämään yhteistyötään paikallisten luontomatkailu- ja matkailuyrittäjien kanssa. Suunnittelualueita kehitetään etenkin lintumatkakohteena, mutta myös suo- ja jokivarsi- retkeily ovat painopistealueita. Etenkin lintuopastuksen tarve tulee jatkossa lisääntymään. Alueelle soveltuva matkailutoiminta on Metsähallituksen kestävän luontomatkailun periaatteiden mukaista.

Matkailuyrittäjien kanssa laadittavien sopimusten osalta noudatetaan Metsähallituksen voimassa olevia ohjeita ja käytäntöjä. Yhteistyöyrittäjille järjestetään koulutustilaisuuksia ja muita tapahtumia alueen hoitoon ja käyttöön liittyen, mikä edesauttaa matkailuelinkeinon kehittymistä ja verkottumista alueella.

Luontomatkailun ekologisia, sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia seurataan Metsähallituksen voimassa olevien ohjeiden ja käytäntöjen mukaisesti tarkoitusta varten kehitettyä mittaristoa käyttäen.

6.4 Palvelurakenteiden huolto

Suunnittelualueen palvelurakenteiden suunnittelusta ja rakentamisesta vastaavat Kokemäenjoki-Life:n aikana (2006–2011) Metsähallitus, Lounais-Suomen ympäristökeskus, Satakunnan vankila ja Tielaitos (taulukko 7, s. 59). Hankkeen loppumisen jälkeen vastuu näistä toiminnoista on Metsähallituksella (kansallispuisto) ja Satakunnan vankilalla (Raijаланjärvi). Palvelurakenteiden huollosta sekä alueen valvonnasta vastaavat Metsähallitus (kansallispuisto) ja Satakunnan vankila (Raijаланjärvi). Rakenteet sijoitetaan virkistysvyöhykkeelle maastoon sopiviksi turvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen.

Huoltotoimenpiteet järjestetään siten, että niistä aiheutuva häiriö luonnolle on mahdollisimman vähäinen. Tarvittaessa huoltoa voidaan myös täydentää ostopalveluin.

Jätehuolto

Metsähallituksen roskattoman retkeilyn periaatteen mukaisesti kävijät tuovat itse jätteensä pois maastosta. Kävijöiden omatoiminen jätehuolto vähentää kustannuksia.

Polttopuuhuolto

Suunnittelualueella on yksi nuotiopaikka Ala-Kauvatsanjoella. Tulentekopaikan lisäksi kohteella on polttopuusuoja ja kuivakäymälä. Tavoitteena on tuoda polttopuuta nuotiopaikalle noin kolmen kuukauden tarpeen täyttämiseksi. Polttopuut pyritään hankkimaan lähialueilta, ja ne kuljetetaan autolla. Kävijöitä opastetaan käyttämään polttopuuta säästeliäästi. Tulenteko kielletään metsäpalo-varoitusaikana.

Yleisökäymälät

Suunnittelualueella on kolme yleisökäymälää: Isosuon ja Kärjenkallion lintutornin pysäköinti-alueilla sekä Ala-Kauvatsanjoen laituripaikalla. Kärjenkallion pysäköintialueen käymälä uudistetaan liikuntaesteisten käytettäväksi. Käymäläjätettä ei levitetä maastoon, vaan se vietään jälki-kompostointivaiheen jälkeen hyötykäyttöön. Mikäli sitä ei voida hyödyntää, järjestetään alueelle jatkokompostointipaikka niin, ettei sillä ole haitallisia ympäristövaikutuksia. Tavoitteena ovat mahdollisimman huoltovapaat ja vähähuoltoiset kuivakäymälät.

Palvelurakenteiden ja opasteiden kunnossapito ja turvallisuus

Palvelurakenteita huolletaan ja ylläpidetään, jotta niiden laatu, taso ja turvallisuus ovat asianmukaisessa tilassa. Suuremmat huollot ja kunnostukset, jotka vaativat merkittäviä henkilö- ja taloudellisia resursseja, käsitellään Metsähallituksen vuosisuunnittelun yhteydessä. Huolto suunnitellaan ja toteutetaan Metsähallituksen ympäristöjärjestelmän periaatteita noudattaen. Tavoitteena on vähentää huollon vaatimaa työmäärää opastamalla kävijöitä, seuraamalla palvelujen käyttöä ja suuntaamalla huoltoa taloudellisesti.

Luontopolkujen, lintutornien ja käymälöiden ympäristöjä raivataan tarvittaessa, mikäli niiden käyttö tätä vaatii.

Raijаланjärven rakenteiden ylläpidosta vastaa Huittisten vankila.

7 Tutkimus ja seuranta

Suunnittelualueella tehtävä tutkimus voidaan jakaa suojelun ja hoidon edellyttämiin perusselvityksiin ja seurantoihin sekä perus- ja muuhun tutkimukseen. Metsähallitus tuottaa omia tarpeitaan varten tiettyjä tutkimuksia ja selvityksiä, mutta kansallispuiston tehtävänä on myös tarjota puitteet muille toimijoille (esim. yliopistot, ammattikorkeakoulut, tutkimuslaitokset) suorittaa tutkimuksiaan alueella.

Perusselvitykset ja seuranta

Puurijärven ja Isonsuon eliöstöstä ja kasvistosta on jo varsin hyvät tiedot, ja niitä täydennetään Kokemäenjoki-Life -hankkeessa sekä Puurijärven kunnostuksen edellyttämän velvoitetarkkailun kautta.

Lajistoinventoinneista, luontotyyppitiedoista sekä lintu- ja luontodirektiivin lajeista tarvitaan päivityksiä säännöllisin ajoin. Lisäksi tarvitaan tietoa alueen kävijämääristä, vierailijoiden tarpeista ja toivomuksista sekä muuta tietoa kävijöistä.

Alueella tehtävät ennallistamis- ja kunnostamishankkeet edellyttävät vaikutusten seuranta erityisesti direktiivi- ja uhanalaisille lajeille. Näitä ovat alla luetellut. (Suluissa: onko uusi vai olemassa oleva seuranta; pääasiallinen seurannan taso; priorisointi, jossa 1= ensisijainen toteutus, 2 = toteutetaan melko todennäköisesti, 3 = mahdollinen toteutus tilanteen salliessa.)

- rantalitukka (vanha (Lampolahti 1994b); yleinen lajiseuranta; 3)
- linnut: muuttavat ja pesivät (vanha; kunnostuksen vaikutus, seuraava hoito- ja käyttösuunnitelma (hks); 1)
- sudenkorennot (vanha (Luoma 2007); kunnostuksen vaikutus; 1)
- euroopanmajava, saukko, liito-orava, lepakot (uusi; seuraava hks; 2–3)
- kalasto (vanha (Hakaste 1997); kunnostuksen vaikutus; 2)
- kasvillisuus (vanha; seuraava hks; 1)
- käävät (uusi; seuraava hks; 2)
- jäkälät ja sammaleet (uusi; seuraava hks; 2)
- vieraslajit ja pyynnin vaikutusten seuranta (uusi; seuraava hks; 2)

Vesistöjen tilaa seuraavat Lounais-Suomen ympäristökeskus ja Kokemäenjoen vesiensuojeluyhdistys. Näiden lisäksi tulee myös tehdä kulttuuriperintöselvitys ja -inventointi ennen seuraavaa hoito- ja käyttösuunnitelmaa.

Suunnittelualan luontotyyppien ja lajiston tilaa seurataan Metsähallituksen voimassa olevien ohjeiden mukaisesti. Natura 2000 -luontotyyppien ja -lajien seuranta toteutetaan ympäristöministeriön ohjeiden mukaisesti. Luontotyyppien osalta tarkastellaan erityisesti pinta-alaa ja edustavuutta. Lajiston seuranta perustuu määräajoin toteutettaviin luontoinventointeihin ja erillisissä tutkimusohjelmissa tehtyyn tutkimukseen. Puurijärven kunnostus edellyttää velvoitetarkkailuja vuoteen 2011 asti. Näiden lisäksi alueella tehdään muitakin seurantoja ja selvityksiä.

Uusien ja vanhojen reittien, lintutornien ja muun palveluvarustuksen käyntimääriä seurataan ja lasketaan (laskureilla). Tarvittaessa – viiden vuoden välein, viimeksi 2005 – tehdään kävijätutkimus, jonka avulla selvitetään asiakkaiden toivomuksia ja näkökulmia. Kansallispuistolle laaditaan erillinen opastusviestintäsuunnitelma.

Tutkimus

Suunnittelualueella pyritään edistämään sellaista luonto-, kulttuuri- ja kulttuuriperintötutkimusta, joka ei vahingoita luontoa ja luontoarvoja. Metsähallituksen kalustoa voi käyttää tutkimustarkoituksiin. Alueella tehtävät tutkimukset kerätään Metsähallituksen rekisteriin.

8 Muu käyttö

8.1 Marjastus ja sienestys

Jokamiehenoikeudella tapahtuva marjastus ja ruokasienten poiminta on sallittu rajoitusvyöhykkeitä ja -aikoja noudattaen.

8.2 Kalastus

Kalastus on kielletty Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistossa. Muualla suunnittelualueella se on sallittu kalastuslain (286/1982) mukaisesti.

8.3 Metsästys

8.3.1 Nykytilanne

Metsähallituksen alueet

Metsästys on kielletty Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistossa. Liiallisesti lisääntyvien ja haitallisten lajien – kuten vieraslajien (supikoira, minkki) – vähentämiseksi Metsähallitus voi kuitenkin myöntää pyyntilupia (Luonnonsuojelulaki 15 §). Muualla suunnittelualueella ovat voimassa seuraavat metsästysvuokrasopimukset:

- **Metsästysseura Huittisten Pauku ry**
Toistaiseksi voimassa oleva hirvieläinten metsästysvuokrasopimus. Pinta-ala yhteensä noin 100,9 ha, josta vain osa kuuluu suunnittelualueelle. Sopimus koskee kansallispuiston ulkopuolisia alueita.
- **Metsästysseura Ilo ry**
Määräaikainen (1.1.2006–31.12.2010) hirvieläinten ja pienriistan metsästysvuokrasopimus. Pinta-ala noin 20 ha. Alue esitetään liitettäväksi kansallispuistoon.

Satakunnan vankilan alueet

Satakunnan vankilan maat on vuokrattu toistaiseksi metsästysseura Pauku ry:lle hirvieläinten metsästykseseen. Kauriiden metsästysoikeus on vain vankilan henkilökunnalla (kiintiö on ollut kaksi kaurista vuodessa).

Satakunnan vankilan alueella pienriistan metsästys on kielletty muilta kuin henkilökunnalta; eläkeläiset rinnastetaan henkilökuntaan. Vesilintujen metsästystä on siirretty alkamaan Satakunnan vankilan alueella syyskuun 15. päivästä alkaen.

8.3.2 Suunnitelma

Metsähallituksen alueet

Olemassa olevia metsästysvuokrasopimuksia ei jatketa kansallispuistoon liitettävillä alueilla. Määräaikaisten sopimukset ovat voimassa sopimuksen voimassaoloajan loppuun asti. Toistaiseksi voimassa olevat sopimukset puretaan kahden vuoden sisällä tämän suunnitelman hyväksymisestä. Kansallispuiston ulkopuolisille Metsähallituksen alueille voidaan tehdä metsästysvuokrasopimuksia.

Pienpetojen – erityisesti minkin ja supikoiran – pyynti on varsinkin kosteikko- ja vesilinnuston suojelun kannalta tärkeässä asemassa. Pienpetojen pyyntiä tehostetaan ja järjestetään kattavaksi etenkin Puurijärvellä ja sen ympäristössä. Pyynti voidaan sallia koko alueella liikkumisrajoituksen puitteissa; tapauskohtaisesti niihin voidaan myöntää poikkeuksia. Pyyntissä on otettava huomioon muut retkeilijät ja virkistyskäyttö. Saalismäärät ja pyyntitehokkuus dokumentoidaan vuosittain, ja niistä raportoidaan Metsähallitukselle. Tehokas pienpetojen pyynti vaatii alueellisen vastuutahon tai -henkilön, jonka kanssa Metsähallitus sopii mahdollisista korvauksista.

Satakunnan vankilan alueet

Satakunnan vankilan alueella metsästys jatkuu nykykäytännön mukaan. Vierasperäisten pienpetojen pyynti voidaan kuitenkin aloittaa. Kohde on lintudirektiivin mukainen SPA Natura 2000 -alue, ja muut toimenpiteet siellä tähtäävät lintujen suojeluun tekemällä alueen houkuttelevaksi lepäilypaikaksi mm. hanhille ja kurjille. Metsästyksen vaikutuksia tulee seurata.

Raijalanjärven peltoalueella metsästäessä tulee ottaa huomioon lintutornin käyttäjät ja pyrkiä välttämään metsästämistä sen lähellä.

Kokemäenjoen Natura 2000 -alue

Kokemäenjoen Natura 2000 -alueella metsästys on sallittu.

8.4 Maa-ainesten otto

Maa-ainesten otto on kansallispuistossa kielletty (asetus 431/1993). Muualla Natura-alueilla tulee pidättäytyä maa-ainesten otolta.

8.5 Puuston käyttö

Suunnittelualue on rauhoitettu metsätaloudellisilta toimenpiteiltä, ja alueen puuston annetaan kehittyä luonnontilaisena. Luonnontilaisuutta voidaan edesauttaa ennallistamistoimin. Soiden ennallistamisen yhteydessä voidaan poistaa puustoa, joka voidaan joko myydä tai käyttää suojelualueella tarvittaviin toimenpiteisiin. Turvallisuusnäkökohtien tai palvelurakenteiden huollon ja rakentamisen vuoksi voidaan kaataa puita.

8.6 Maastoliikenne ja muu liikkuminen

Maastoliikenne on suunnittelualueella ollut kiellettyä, eikä luvattomasta liikenteestä ole ollut juurikaan haittaa. Jokamiehenoikeuksin suunnittelualueella saa liikkua, rajoitusalueita ja -aikoja huomioon ottaen. Pyöräilyä ei sallita teiden ulkopuolella.

8.7 Maatalous

Hoito- ja käyttösuunnitelma ei vaikuta peltoviljelyyn eikä eläinten pitoon. Olemassa olevia ojia saa perata ja hoitaa. Peltoalueelle voidaan myös perustaa kosteikkoja lintujen ruokailu- ja levähdysalueiksi.

9 Toimenpidesuunnitelmat

Metsähallituksen hallinnassa oleville alueille on laadittu ja vahvistettu soiden ja metsien ennallistamissuunnitelma (Sarkanen 2008).

Mm. seuraavat toimenpiteet edellyttävät erillisen suunnitelman laatimisen:

- Lauhan- ja Järvensuon soiden ja metsien ennallistaminen
- Kärjenkallion ja Puurijärven eteläpään yhdyspolku; toimenpidesuunnitelman tulee huomioida erityisesti linnuille aiheutuva häiriö, ja pyrkiä vähentämään sitä
- Rajjalanjärven lammikoiden ja ruokinnan linnustonseurannan perusteella laaditaan toimenpidesuunnitelma alueen linnuston pitkäaikaisen suotuisan suojelutason turvaamiseksi; tällöin tulee arvioida myös peltoalueella tapahtuva metsästys.

Lisäksi mahdollisen melontareitin perustaminen vaatii suunnitelman, jonka tulisi kattaa myös suunnittelualueen ulkopuolisia alueita.

10 Suunnittelualueen ulkopuolinen maankäyttö

Luonnonsuojelulaki (1096/1996) edellyttää arviointimenettelyä, mikäli Natura 2000 -alueen ulkopuolella aiottu hanke joko yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen luontoarvoja.

Toimenpiteet etenkin Kokemäenjoen varrella saattavat vaikuttaa merkittävästi Kokemäenjoen Natura 2000 -alueeseen. Näitä ovat esimerkiksi teollisuus, vesistöjärjestelyt, ruoppaus ja läjittäminen. Luonnonsuojelulliset arvot tulisi ottaa huomioon, ja mahdollisten haittavaikutusten minimoimisen tulisi olla tavoitteena kyseisissä hankkeissa.

HALLINTO JA TOTEUTUKSEN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

11 Hallinnan ja hoidon ohjaus, sopimukset, järjestyssääntö ja laajentaminen

Käytön ohjaus

Puurijärven ja Isonsuon suunnittelualue on pääasiassa Metsähallituksen luontopalveluiden hallinnoimaa – lukuun ottamatta yksityisiä alueita ja Satakunnan vankilan hallinnoimia alueita. Metsähallituksen alueiden retkeilyvarustuksesta vastaa Etelä-Suomen luontopalveluiden Lounais-Suomen puistoalue.

11.1 Metsähallituksen hallinnassa olevat alueet

Luvat ja sopimukset

Luvat Metsähallituksen alueille myöntää pääsääntöisesti Metsähallituksen Etelä-Suomen luontopalvelut. Näitä ovat esimerkiksi tutkimusluvut sekä metsästysluvut, jotka perustetuilla suojelualueilla ovat viranomaislupia ja muilla alueilla maanomistajalupia. Lupia ei myönnetä sellaisille toiminnoille, jotka voivat vaarantaa Natura 2000 -luontoarvoja tai pohjavesi- ja kulttuuriperintöarvoja. Lisäksi lupia piilokojuille tai haaskojen pitoa varten ei anneta, kuten ei myöskään anneta lupia metsästystornien rakentamiselle. Muiden rakennusten ja rakennelmien rakentamisessa ja kunnostamisessa tulee noudattaa voimassa olevia kaavoja. Luonnonsuojelukohteille ei myönnetä lupia leiriytymiseen (poikkeuksena Ala-Kauvatsanjoen rannalle rakennettava leiripaikka).

Vuokrasopimukset

Metsähallituksen alueilla on voimassa olevia metsästysvuokrasopimuksia kolme kappaletta sekä kaksi laidunsopimusta.

Rasitteet

Rasitteita ei tässä hoito- ja käyttösuunnitelmassa käsitellä.

Maanhankinta

Maanhankintaa valtiolle tehdään edelleen Natura 2000 -alueiden täydentämiseksi. Mahdolliset laajennusalueet tulevat sijoittumaan pääsääntöisesti rajoitus- tai syrjävyöhykkeelle.

Kiinteistönmuodostus ja rajojen merkitseminen

Suunnittelualue koostuu 34 erillisestä kiinteistöstä. Kiinteistöistä 16 kpl on Kokemäen kaupungin alueella, 17 kpl Huittisten kaupungin alueella ja yksi on Äetsän kaupungin alueella. Kiinteistöjä yhdistetään tarpeen mukaan ja muodostetaan hallinnan kannalta sopivia kokonaisuuksia. Suojelukohteiden kiinteistöt yhdistetään. Kyseisistä kohteista tehdään kunnittain omat kiinteistönsä.

Kiinteistönmuodostukset sekä vanhentuneet suojelualueiden rajamerkinnot maastossa ja kartoilla saatetaan ajan tasalle. Rajamerkintöihin lisätään myös liikkumisrajoitusajat.

Suojelualueiden perustaminen ja järjestyssäännöt

Kaikista luontopalvelujen hallinnassa olevista ja hallintaan tulevista suojelukohteista pyritään perustamaan suunnittelukaudella suojelualueet. Luonnonsuojelulain 10. §:n mukaan alue voidaan perustaa luonnonsuojelualueeksi, mikäli tietyt ehdot täyttyvät.

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistoon liitetään seuraavat Metsähallituksen Etelä-Suomen luontopalveluiden hallinnassa olevat alueet ja kiinteistöt:

- Huittinen, Karhiniemi, Rintametsä (102-411-13-2), 19,9 ha:n kokoinen kansallispuistoon rajautuva alue Isonsuon koillisosassa
- kansallispuiston kiinteistöön (osa kiinteistöstä 102-411-9-41) 5,4 ha:n kokoinen kansallispuistoon rajautuva alue Isonsuon koillisosassa, jota ei vielä ole liitetty kansallispuistoon
- kansallispuiston kiinteistöön (osa kiinteistöstä 102-411-9-41) 6,9 ha:n kokoinen kansallispuistoon rajautuva alue Isonsuon kaakkoisosassa
- Huittisten Vähäraution 9,8 ha:n kokoinen tila (102-411-7-65) liitetään kansallispuistoon erillisalueena
- Kansallispuiston suojelukohteet perustetaan yhdeksi suojelualueeksi ja kiinteistöistä muodostetaan suojelualuekiinteistöjä (kunnittain omina kiinteistöinä). Näiden laajennusten osalta Natura-luontotyyppien suojelu ja hoito tehostuvat. Vähäraution luonnonmetsä täydentää aluetta tuoden siihen vanhan metsän lajistoa. Kansallispuistoon liitetään myös jatkossa ne alueet, jotka on hankittu valtiolle suojelutarkoitukseen ja jotka sijaitsevat kansallispuiston rajalla tai lähietäisyydellä.
- Huittisten Järvensuolla kaksi Metsähallituksen luontopalveluiden kiinteistöä (102-424-1-43 ja 102-893-1-7), joiden pinta-alat ovat 9,4 ja 18,9 ha, muodostetaan luonnonsuojelualueiksi. Alueiden liittämistä Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistoon tarkastellaan, mikäli Järvensuolta ja Lauhansuolta siirtyy lisää alueita Metsähallituksen luontopalveluiden hallintaan. Järven- ja Lauhansuon mahdollisen kansallispuistoon liittämisen yhteydessä tulee ympäristöviranomaisten järjestää kuulemistilaisuuksia lähialueen asukkaille sekä neuvotella asiasta Satakunnan vankilan kanssa.

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistolle laaditaan järjestyssääntö, jonka luonnos on liitteessä 2.

11.2 Muut kuin Metsähallituksen alueet

Satakunnan vankilan Huittisten osasto vastaa hallinnoimistaan alueista. Alueen yksityismaiden suojelualueiden suojelumääräysten valvonta kuuluu lakisääteisesti Lounais-Suomen ympäristökeskukselle. Alueita tulee hoitaa ja käyttää niin, että niiden Natura 2000 -luontoarvoja ja suojeluverkostoon liittämisenä perusteina olleita luontoarvoja ei merkittävästi heikennetä.

12 Turvallisuus ja pelastustoiminta

Metsähallitus vastaa siitä, että alueen palveluvarustus on kunnossa ja täyttää sille asetetut yleiset ja erityiset turvallisuusvaatimukset. Satakunnan vankila vastaa turvallisuudesta ja pelastussuunnitelmasta hallinnoimillaan alueilla. Metsähallituksen henkilökunnan työtapojen ja -välineiden sekä muiden työskentelyyn liittyvien turvallisuuskäytäntöjen osalta noudatetaan voimassa olevia työsuojeluohjeita. Työsuojeluun liittyvä sisäinen palaute käsitellään viipymättä, ja epäkohta korjataan.

Metsähallituksen ympäristö- ja laatukäsikirjan mukaan alueella olevilla kiinteistöillä tulee olla pelastussuunnitelma, mikäli kiinteistön käyttö sitä edellyttää (perustuen pelastusasetukseen 787/2003, 9 §). Metsäpalontorjuntasuunnitelman laatii Metsähallituksen metsätalouksikkö yhdessä luontopalvelujen kanssa.

13 Valvonta

Metsähallituksen henkilökunta hoitaa huolto- ja muiden töiden ohella valvontatehtäviä Metsähallituksen alueilla. Valvonta kohdistuu pääasiassa järjestyssääntöjen ja luonnonsuojelulain noudattamiseen sekä rauhoitusalueiden rauhoittamiseen ja muihin rauhoitusmääräyksiin.

Muilla alueilla ympäristö- ja luonnonsuojeluasioiden valvonta kuuluu alueen kunnille sekä Lounais-Suomen ympäristökeskukselle.

14 Yhteistyö

Puurijärven ja Isonsuon suojelualuekokonaisuus on monipuolinen alue, jossa on useita eri toimijatahoja. Aluetta pyritään kehittämään yhteistyössä siten, että mahdolliset ristiriitatilanteet saadaan minimoitua. Yhteistyötä toteutetaan esimerkiksi tiedottamisen, kokousten, yleisötilaisuuksien ja yhteisten hankkeiden kautta.

Tärkeimpiä yhteistyötahoja alueella ovat Huittisten kaupunki, Kokemäen kaupunki, Huittisten vankila, alueen koulut, alueelliset yliopistot ja ammattikorkeakoulut, yhdistykset, Lounais-Suomen ympäristökeskus, Satakuntaliitto, Satakunnan riistanhoitopiiri, paikalliset metsästys- ja kalastustahot, luonnonsuojelujärjestöt sekä paikalliset luontomatkailu- ja matkailuyrittäjät.

15 Resurssit ja aikataulu

Taulukot 7 ja 8 esittelevät hoito- ja käyttösuunnitelman toimenpiteiden arvioidut kustannukset pääasiassa Metsähallituksen osalta. Myös Kokemäenjoki-Life -hankkeen toimenpiteet on listattu taulukoihin. Toimenpiteet on lueteltu tärkeysjärjestyksessä ja niiden aikataulu on arvioitu.

Suunnitelman toteuttamisen aikataulu määräytyy viime kädessä Metsähallituksen Etelä-Suomen luontopalveluiden prosessien sekä puistoalueiden toiminta- ja taloussuunnitelmien mukaisesti.

Taulukko 7. Palveluvarustuksen investoinnit ja ylläpito Puurijärven ja Isonsuon alueella. Priorisointiluokat: 1 = ensisijainen toteutus, 2 = toteutetaan melko todennäköisesti, 3 = mahdollinen toteutus tilanteen salliessa. * = toteutetaan Kokemäenjoki-Life -hankkeessa (2006–2011). Taulukko on suuntaa-antava ja tarkentuu vuosisuunnittelun yhteydessä. LOS = Lounais-Suomen ympäristökeskus. P = pysäköinti.

Palvelurakenne	Priorisointi	Vastuutaho	Toteutus	Kust. arvio €
Raijalanjärven lintutorni*	1	Satakunnan vankila ja LOS	2008	10 000
Infotaulu Raijalanjärvelle*	1	Metsähallitus	2008	750
Raijalanjärven lintutornin infotaulu	2	Metsähallitus	2008	500
Pysäköintialue Raijalanjärvelle*	1	Tielaitos	2008	1 000
Venekyltti Raijalanjärven rantaan	1	Satakunnan vankila	2009	300
Puurijärven pohjoispään lintutorni*	1	LOS	2009	20 000
Puurijärven pohjoispään infotaulu*	1	Metsähallitus	2009	750
Puurijärven pohjoispään lintutornin infotaulu	1	Metsähallitus	2009	500
Puurijärven pohjoispään lintutornin P-alue*	1	Tielaitos	2009	1 000
Puurijärven pohjoispään lintutornin polku*	1	LOS	2009	500
Puurijärven eteläpään lintutorni*	1	LOS	2010	20 000
Eteläpään lintutornin infotaulu	1	Metsähallitus	2010	500
Liikuntaesteisten lava Kärjenkalliolle*	1	LOS	2008	9 500
Pitkospuut ja polku liikuntaesteisten lavalle*	1	Metsähallitus	2008	20 000
Infotaulu liikuntaesteisten lavalle*	1	Metsähallitus	2008	750
Invakäymälä*	1	Metsähallitus	2008	4 000
Opastustaulu, Kärjenkallion P-paikka*	1	Metsähallitus	2009	750
Opastustaulu, Ronkansuon P-paikka	1	Metsähallitus	2009	200
Ronkansuon näköalapaikan suojakaide (kunnostus) ja raivaus	2	Metsähallitus	2010	2 500
Opastuspaikka, Isonsuon P-paikka*	1	Metsähallitus	2009	750
Infotaulu, Kärjenkallion lintutorni	2	Metsähallitus	2009	500
Kärjenkallion polun varren opastuspiste	2	Metsähallitus	2009	2 000
Ala-Kauvatsanjoen laituripaikka	2	Metsähallitus	2009	2 500
Telttailupaikka Ala-Kauvatsanjoelle	2	Metsähallitus	2009	4 000
Kyttälänhaaran laituripaikka	2	Metsähallitus	2010	2 500
Pöytä-penkkiyhdistelmä, kuivakäymälä, nuotiopaikka, Kyttälänhaaran laituripaikka	3	Metsähallitus	2015	4 000
Isonsuon luontopolun johtaminen Puurijärven eteläpään lintutornille*	2	Metsähallitus	2010 jälkeen	12 000
Kansallispuiston rajakylttien lisäys	1	Metsähallitus	2009	2 000
Opasteet teiden varsilla	3	Metsähallitus, Tielaitos	2012	10 000
Kansallispuistoportti	3	Metsähallitus	2015	5 000
Yhteensä				138 750
Ylläpito				
Ylläpitohuolto (polttopuu- ja käymälöiden huolto ym.)	1	Metsähallitus	jatkuvaa	2 000/v
Viittojen korjaus	1	Metsähallitus	jatkuvaa	300/v
Rakenteiden korjaus	1–3	Metsähallitus	jatkuvaa	500/v
Polkureitit	1–3	Metsähallitus	jatkuvaa	200/v
Pitkospuut	1–3	Metsähallitus	jatkuvaa	300/v
Yhteensä				3 300/v

Taulukko 8. Luonnonhoitotoimenpiteet, erilliset suunnitelmat sekä selvitykset Puurijärven ja Isonsuon alueella. Priorisointiluokat: 1 = ensisijainen toteutus, 2 = toteutetaan melko todennäköisesti, 3 = mahdollinen toteutus tilanteen salliessa. Kustannuksia €/vuosi -sarake koskee vuosia 2008–2022.

Toimenpide	Priorisointi	Toteutus	Kustannuksia €/vuosi	Kustannuksia yht.
Luonnonhoito				
Soiden ja metsien ennallistaminen	1	2008–2009	76 000	76 000
Pesimäsaarekkeitä	3	2011	15 000	15 000
Pienpetopyynti	1	jatkuvaa	1 000	15 000
Rantalitukan elinympäristön kunnostus	2	muutaman vuoden välein	1 000	7 000
Laidunnus	1	jatkuvaa		
Puurijärven kunnostus	1	2007–2010		1 500 000
Suunnitelmat, selvitykset				
Erillissuunnitelmat	1–3	2008–2022	1 000	15 000
Lajistoselvitykset	1–3	2008–2022	2 000	30 000
Yhteensä				1 658 000

16 Suunnitelman vaikutusten arviointi

16.1 Ekologiset vaikutukset

16.1.1 Ennallistaminen

Vaikutus maastoon ja eliöstöön

Metsien ja soiden ennallistamisen pitkän aikavälin tavoite on palauttaa ihmistoiminnan – metsätalouden ja soiden kuivatuksen – muuttamat kohteet luonnontilaisempaan suuntaan. Lyhyemmällä aikavälillä tavoite on elinympäristötyyppien säilyvyys ja uhanalaisten lajien suojelu. Ennallistamistoimien jälkeen suunnittelualueesta tulee entistä yhtenäisempi ja luonnontilaisempi kokonaisuus.

Metsien ennallistaminen tapahtuu lahopuun määrän lisäämisellä, pienaukottamisella ja polttamalla. Tulokseksi saadaan luonnontilainen metsä – jossa kasvaa eri-ikäisiä ja erilaisia puita, sekä metsän aukkoisuutta ja mosaiikkisuutta. Puuston ja muun kasvillisuuden muokkaaminen vaikuttaa myös eliölajien koostumukseen ja runsaussuhteisiin.

Soiden ennallistamisella tähdätään soiden luonnontilaisuuden palauttamiseen veden määrään ja laatuun liittyen, sekä veden liikkumisen ja suovedenpinnan vaihtelun suhteen. Ennallistamisen lajistolliset tavoitteet ovat seuraavat: Suon väli-mätäs-märkäpinta vaihtelee luontaisesti, suon reuna- ja vaihettumisvyöhykkeet ovat luonnontilaiset, suon maisema on ennallistunut ja suon ekologinen yhteys ympäröivään luontoon on palautunut.

Vaikutukset Natura 2000 -kohteisiin

Ennallistaminen parantaa Natura 2000 -luontotyyppien edustavuutta ja mahdollisesti kasvattaa niiden pinta-alaa suunnittelualueella. Myös EU:n direktiivilajit – etenkin lintudirektiivin liitteen I kahlaajat – hyötyvät ennallistamistoimenpiteistä. Ne lajit, jotka esiintyvät soiden reunametsissä – esim. ampuhaukka, metso, pyy – on otettu huomioon soiden ja metsien ennallistamissuunnitelmassa (Sarkanen 2008).

Haittavaikutukset

Ennallistamiset aiheuttavat lyhytaikaista haittaa alueen luonnolle ja eliöstölle. Etenkin koneellinen työ jättää maastoon jälkiä useiksi vuosiksi eteenpäin. Myös kasvillisuutta tuhoutuu ja eläimistö häiriintyy lyhyellä aikavälillä. Pitkäaikaisia haittavaikutuksia ei arvioida aiheutuvan.

16.1.2 Puurijärven kunnostus

Vaikutukset maastoon ja eliöstöön

Puurijärven kunnostuksella vedenpintaa nostamalla ja pohjaa kaivamalla on positiivinen ja toivottu vaikutus järven linnustoon, kasvillisuuteen, kalastoon, pohjaeläimistöön ja vedenlaatuun. Linnuista etenkin puolisuikeltaja- ja sukeltajasorsat sekä lokkilinnut hyötyvät kunnostuksesta. Kasvillisuudessa ilmaversokasvit vähenevät ja antavat tilaa muille kasveille. Veden tilavuuden kasvaessa kalasto ja pohjaeläimistö hyötyvät. Myös Ala-Kauvatsanjoesta nousevat kalat hyötyvät kunnostuksesta. Vedenlaatu paranee, kun veden vaihtuvuus tehostuu. Vedenpinnan nosto johtaa siihen, että järven pinta-ala ja muoto muuttuvat huomattavasti.

Vaikutukset Natura 2000 -kohteisiin

Puurijärven kunnostus parantaa etenkin järven linnustollisia Natura 2000 -arvoja koskien sekä direktiivin liitteessä I mainittuja pesiviä että muutolla levähtäviä lajeja.

Haitalliset vaikutukset

Puurijärven kunnostus saattaa lyhytaikaisesti aiheuttaa haittavaikutuksia linnustolle ja kasvistolle sekä luontotyypeille; mutta nämä vaikutukset ovat todennäköisesti kestoiltaan vain muutamia vuosia, minkä jälkeen järven tila vakiintuu. Puurijärven kunnostushakemuksen yhteydessä on tehty erillinen Natura-arvio (LsL 65. §:n mukaan) koskien luontotyyppejä.

16.1.3 Virkistys- ja luontomatkailukäyttö

Myönteiset vaikutukset

Suunnittelualan virkistys- ja luontomatkailukäyttö tarjoaa kävijöille mahdollisuuksia tutustua monipuolisiin luonnonympäristöihin ja lisätä luonnontuntemustaan. Luontoon tutustuminen lisää sen arvostusta ja ymmärrystä, ja näin ollen siitä saatava omakohtainen tieto ja kokemus voivat muuttaa kävijöiden myöhempiä päätöksiä ja käytäntöjä ympäristön kannalta myönteisemmiksi. Luontokohteella vierailu myös lisää ihmisten ymmärrystä ja käsitystä suojelualueista sekä lajiston suojelusta. Luonnon virkistyskäytöllä on merkitystä myös kävijöiden vapaa-ajan viettoon, yhdessäoloon ja rentoutumiseen.

Haittavaikutukset

Kävijämäärän lisääntyessä maaston kuluminen ja kasvillisuuden tullaantuminen ovat varteenotettavia uhkakuvia. Pesimäaikana ja herkille lajeille kävijämäärät saattavat aiheuttaa suoraa häiriötä. Myös roskaantuminen sekä melu- ja liikennehaitat ovat mahdollisia. Nämä haittavaikutukset painottuvat virkistysvyöhykkeelle.

Haittavaikutusten vähentäminen

Virkistyskäytöstä aiheutuva paine suunnataan vyöhykejaon kautta alueille, joilla maasto on kulu-
tusta kestävä ja joilla erityissuojelua vaativat lajit tai elinympäristöt eivät vaarannu. Rajoitus-
osissa jokamiehenoikeutta kavennetaan liikkumisrajoituksin. Polut ja muut virkistyspalvelut linja-
taan herkimpien kohteiden ulkopuolelle, ja maaston kulumista seurataan. Tarpeen vaatiessa ku-
luneimpia polkujen osia pyritään linjaamaan uudestaan tai kunnostamaan. Joillakin alueilla kävi-
jöitä voidaan ohjata aitarakenteilla.

16.1.4 Vaikutukset suunnittelualueen Natura 2000 -kohteiden suojeluperusteisiin

Suunnitelman toteutuminen vaikuttaa ojitusten ja metsätaloustoimien kohteina olleiden soiden ja
metsien luonnontilaisuuden lisääntymiseen ja edustavuuden paranemiseen. Puurijärven luonto-
arvot kehittyvät myönteisesti kunnostuksen tuloksena. Kokemäenjoen Natura 2000 -alueen suoje-
lu turvataan yleispiirteisten suositusten perusteella. Virkistyskäyttöä ohjataan niin, että häiriö ja
luonnon kulumisen voidaan minimoida, ja rajoitusalueiden kautta turvataan linnuston suojelun
suotuisa taso.

Lajisto

Lähes kaikki suunnittelualueella tavattavien uhanalaisten sekä luonto- ja lintudirektiivissä mainit-
tujen lajien säilyminen riippuu niiden elinympäristöjen säilymisestä. Kun lajien elinympäristöjä
suojellaan ja ennallistetaan, myös niiden suojelun taso pysyy suotuisana. Lajistoa suojellaan myös
vyöhykejaolla, joka suojaa kulutukselle herkkiä alueita ja turvaa linnuston pesimärauhaa.

Puurijärven kunnostus edesauttaa paitsi järvellä pesivien ja levähtävien lintujen suojelua, myös
esimerkiksi kalakannan monipuolistumista. Linnuista etenkin koko- ja puolisuokeltajasorsat ja ui-
kut sekä loppilinnut hyötynevät kunnostuksesta. Myös metsästyskielto Puurijärvellä edistää lintu-
jen suojelua sekä hyödyttää etenkin levähtäviä vesilintuja ja hanhia.

Raijаланjärvellä lammikoiden kaivaminen ja lintujen ruokinta edesauttavat etenkin muuttavia han-
hia, kurkia ja sorsia sekä kahlaajia. Myös lintujen metsästyskielto Raijаланjärvellä edistää leväh-
tävien lintujen suojelua.

Soiden ja metsien ennallistaminen edesauttaa monia näiden elinympäristöjen lajeja.

Hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisella toiminnalla nykytilainen lajisto säilyy ennallaan tai run-
sastuu. Luonnontilan parantumisen myötä alueen lajistoon voi myös liittyä lisää arvokkaita –
erityisesti lahoppua tai suoluontoa vaativia – lajeja.

Hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuminen yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden
kanssa ei heikennä niitä luonnonarvoja, jotka ovat olleet perusteena suunnittelualueen liittämiseksi
Natura 2000 -verkostoon.

16.2 Taloudelliset vaikutukset

Esitetyt toimenpiteet aiheuttavat lisäkustannuksia valtiolle erityisesti investointien, mutta myös hoitotoimenpiteiden sekä palvelurakenteiden rakennus- ja ylläpitokustannusten kautta. Merkittävät ja suuret toimenpiteet on tarkoitus toteuttaa osittain yhdessä muiden toimijoiden kanssa esimerkiksi hankkeiden kautta.

Suunnitelman aluetaloudelliset vaikutukset ovat välilliset. Suunnittelualue soveltuu hyvin pienimuotoiseen luontomatkailuun. Suunnitelman aluetaloudellisia vaikutuksia ei tässä arvioida.

16.3 Sosiaaliset vaikutukset

Hoito- ja käyttösuunnitelman päämääränä on luonnonsuojelullisten tavoitteiden lisäksi myös ihmisten virkistyskäyttömahdollisuuksien lisääminen. Suunnitellut toimenpiteet monipuolistavat virkistyskäyttömahdollisuuksia ja tarjontaa useammalle käyttäjäryhmälle. Myös paikallisten yrittäjien toimintamahdollisuudet saattavat parantua. Kävijämäärän lisääntymisellä saattaa olla paikoin negatiivisia vaikutuksia paikallisille asukkaille. Kävijöiden ohjaamisella ja virkistyspalveluiden keskittämällä virkistysvyöhykkeelle tavoitellaan näiden vaikutusten vähentämistä.

16.4 Seuranta

Luontoarvojen hoidon seurantamenetelmät on esitelty luvussa 7. Virkistyskäytön ja luontomatkailun vaikutuksia seurataan Metsähallituksen voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti. Ohjeistus ja mittaristo perustuvat LAC-menetelmään (Limits of Acceptable Change – hyväksyttävän muutoksen rajat). Menetelmä nojaa luontomatkailun yleisiin periaatteisiin, joiden toteutumista mitataan yhteisesti sovitulla mittareilla ja mittaustavalla.

16.5 Yhteenveto

Suunnittelualueet kuuluvat Natura 2000 -verkostoon, joten luonnonsuojelulain 65. §:n mukaan niiden osalta tulee selvittää, heikentävätkö suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet Natura 2000 -luontoarvoja. Edellä mainittujen vaikutusten perusteella voidaan todeta, että suunnitelman toteutus ei todennäköisesti heikennä alueiden luontoarvoja, vaan pikemminkin turvaa niiden säilymistä tai parantaa niiden tämänhetkistä tilaa. Sen vuoksi tähän suunnitelmaan ei tarvitse liittää erillistä Natura-alueiden vaikutusten arviointia.

Lähteet

- Aalto, A. 1987: Kokemäenjokilaakson aluesuunnitelma. – Satakunnan seutukaavaliitto, Pori.
- Airaksinen, O. & Karttunen, K. 2001: Natura 2000 -luontotyyppiopas. – 2. korj. p. Ympäristöopas 46. Suomen ympäristökeskus. 194 s.
- Arnabaldi, F. 2002: Dragonflies of natural areas of southern Finland: Älgö, Näsebyfladan, Kopparöfladan, Syndalen, Upinniemi, Puurijärvi and Isosuo National Park, Oulanka National Park. – Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut. 12 s. + liitteitä.
- Aro, J.E. 1906: Kertomus kesällä 1904 tekemästäni ornitologisesta matkasta Kokemäellä. – Medd. Soc. Fauna Flora Fenn. 31: 19–22.
- Asetus Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta 431/1993.
- Below, A. 2002: Puurijärven pesimälinnustoselvitys vuonna 2002. – Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut. 11 s. + liitteet.
- Dahlman, M. 1997: Puurijärvellä levähtävän vesilinnuston selvitys 1997. – Raportti. 19 s.
- 1999: Puurijärven linnustoselvitys 1999. – Raportti. 31 s.
- 2007: Huittisten Raijalanjärvellä syysmuutolla levähtävän linnuston selvitys 2007. – Raportti Metsähallituksen Etelä-Suomen luontopalveluille. 7 s.
- Ermala, A. & Below, A. 2000: Euroopanmajava. *Castor fiber*. – Teoksessa: Below, A. (toim.): Suojelualueverkoston merkitys eräille nisäkäs- ja lintulajeille. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 121. 109 s.
- Euroopan unionin lintudirektiivi 79/409/ETY. – Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta.
- Euroopan unionin luontodirektiivi 92/43/ETY. – Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivi luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta.
- Grahn, T. 1994: Puurijärvi–Isosuo. Kansallispuisto kulttuurimaiseman keskellä. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 36. 32 s.
- Hakaste, T. 1997: Puurijärven kalastoselvitys 1997. – Kirje no 7136/TH. Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry.
- Hanski, I. K. 2006: Liito-oravan *Pteromys volans* Suomen kannan koon arviointi. – Loppuraportti. Helsingin yliopisto, Eläintieteellinen keskusmuseo. 35 s.
- Heinonen, M., Mikkola, M. & Södersved, J. 1994: Puurijärven–Isonsuon kansallispuiston luontoselvitys 1993. – 2. p. 1997. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 26. 89 s.
- Järventausta, K. 1996: Perhostutkimuksia eräillä Etelä-Suomen luonnonsuojelualueilla. Osa 1: Puurijärvi–Isosuo, Kurjenrahka, Torrionsuo, Kurasmäki, Tammimäki ja Lenholm. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 57. 86 s.

Kalastuslaki 286/1982.

Kansallispuistokomitea 1976: Kansallispuistokomitean mietintö. – Komiteamietintö 1976:88. Helsinki. 199 s.

Kettunen, A. 2007: Puurijärven ja Isonsuon kansallispuiston kävijätutkimus 2005. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 85. 37 s. (verkkojulkaisu)

Koivunen, S., Nukki, H. & Salokangas, S. 2006: Satakunnan vesistöt. Käyttö ja kunnostustarpeet. – Pyhäjärvi-instituutin julkaisuja. Sarja B 12. 111 s. + liitteet.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry 2007: Puurijärven kunnostuksen pohjaeläinseuranta. – 5 s.

Koskilahti, H. 1968: Kauvatsan Puurijärven linnuston kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen tutkimus. – LuK-tutkielma. Turun yliopisto, biologian laitos. 43 s.

Koskinen, S. 1992: Puurijärven suolintulaskennat. – Tutkimusraportti Metsähallitukselle. 6 s. + liitteet.

Laki Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta 430/1993.

Lampolahti, J. 1994a: Kokemäen Aronsuon ja Kiettarensuon ennallistamissuunnitelma. – Tutkimusraportti Metsähallituksen Etelärannikon puistoalueelle. 4 s. + liitteet.

— 1994b: Kokemäen Puurijärven Kirrinkallion rantalitukkaesiintymä. – Tutkimusraportti Metsähallituksen Etelärannikon puistoalueelle. 5 s.

Laurikainen, E. 1996: Puurijärvi–Isonsuon kovakuoriaislajistoselvitys 1994–96. – Metsähallitus, Etelärannikon puistoalue. 9 s. + liitteet.

Lehikoinen, E. 1977: Kokemäen Puurijärven kasvillisuus ja linnusto. – Raportti 127. Vesihallitus. 188 s.

Lindgren, L. 2007: Puurijärven rantalaitumet. – Muistio 15.2.2007.

Lintuvesityöryhmä 1981: Valtakunnallinen lintuvesiensuojeluohjelma. – Komiteamietintö 1981: 32. Maa- ja metsätalousministeriö, Helsinki. 197 s.

Lounais-Suomen ympäristökeskus & Suomen ympäristökeskus 2001: Puurijärven lintuvesikunnostussuunnitelma. – Raportti. 36 s. + liitteet.

Lovén, L. 1971: Puurijärvi–Isonsuon kansallispuiston yleissuunnitelma. – Sarja KA-luonnonsuojelu. Satakunnan seutukaavaliitto. 35 s. + 2 liitettä.

Luoma, S. 2007: Puurijärven sudenkorentoselvitys 2007. – Lounais-Suomen ympäristökeskuksen raportteja 8/2007. 13 s. + 28 liitettä.

Luonnonsuojelulaki 1096/1996.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999.

- Mikkola-Roos, M. & Niikkonen, T. (toim.) 2005: Kosteikkojen kunnostuksen ja hoidon parhaat käytännöt kuudella Life-kohteella Suomessa. Life CO-OP -hankkeen tulokset. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 149. 120 s.
- Metsähallitus 1995: Puurijärven ja Isonsuon kansallispuiston runkosuunnitelma. – Metsähallitus, luonnonsuojelu 20.3.1995. 27 s. + liitteet.
- 2005: Länsi-Suomen luonnonvarasuunnitelma. Kausi 2004–2013. – Metsähallitus, metsätalouden Länsi-Suomen alue. 40 s.
- Oikari, T. 2005: Kokemäenjoen–Loimijoen kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma 2006–2010. – Satakunnan kalatalouskeskus. 21 s.
- Pakkanen, T. & Jaakkola, M. 2003: Maatalous ja Saaristomeri. – Alueelliset ympäristöjulkaisut 324. 83 s.
- Palmgren, R. 1915: Till kändedom om fågelfaunan i Hvittis samt angränsande delar av Kumo socken och Kouvatsa kapell. En topografisk studie. – Acta Soc. Fauna Flora Fenn. 40: 1–70.
- Pennanen, J.T. 2001: Toutaimen istutukset ja niiden tulokset. – Kalatutkimuksia 178. RKTL, Helsinki. 55 s. + 3 liitettä.
- Perttula, H. 1998: Puurijärven tila ja lintuveden kunnostusperiaatteet. – Suomen ympäristö 250. Lounais-Suomen ympäristökeskus. 97 s.
- Perttula, P., Perttula, H. & Lehikoinen, E. 1989: Kokemäen Puurijärven pesimälinnusto 1989. – Turun yliopisto, biologian laitos.
- Pihlasalo, H. & Mustakallio, P. 1985: Puurijärven–Isonsuon alueen linnustoselvitys 1985. – Raportti. Metsähallitus.
- Piironen, O. & Valkama, J. 2005: Kokemäenjoen kalakantojen hoitosuunnitelma. – Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry. 77 s.
- Pohjoismaiden ministerineuvosto & Suomen ympäristökeskus 2004: Kosteikot pohjoismaissa ja Ramsar-sopimus. – Esite. 12 s.
- Poliisilaki 493/1995.
- Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. – Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 432 s.
- Rautiainen, V.-P., Rytteri, T., Kurtto, A. & Väre, H. 2002: Putkilokasvien uhanalaisuuden arviointi. – Suomen ympäristö 593. 194 s.
- Sarkanen, S. 2008: Puurijärven–Isonsuon kansallispuisto. Korkeasuon, Isonsuon, Ronkansuon, Kiettareensuon, Aronsuon ja Järvensuon ennallistamissuunnitelma. – 24 s.
- Satakuntaliitto 2001: Satakunnan seutukaava 5. – Satakuntaliitto.
- Suojanen, T. 1995: Lauhansuon, Järvensuon ja Raijalanjärven luontoselvitys 1995. – Raportti. 35 s.

Suojanen, T. 1999: Tummaverkkoperhosraportti 1999. – Raportti.

Suomen geologinen kartta a: Kallioperäkartta 2112.

— b: Maaperäkartta 2112.

Valtioneuvoston päätös 1998: Valtioneuvoston päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä 20.8.1998. – Helsinki. 84 s. + 2 liitettä.

— 2005: Valtioneuvoston päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen täydentämisestä 2.6.2005. – Helsinki. 41 s.

Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut 2007a: Huittisten Raijalanjärvellä kevätmuutolla levähtävän linnuston kartoitus 2007. – Raportti Metsähallituksen Etelä-Suomen luontopalveluille. 10 s. + 5 liitettä.

— 2007b: Kokemäen Puurijärven pesimälinnustokartoitus 2007. – Raportti Lounais-Suomen ympäristökeskukselle. 16 s. + 12 liitettä.

— 2007c: Kokemäen Puurijärvellä syysmuutolla levähtävän linnuston kartoitus 2007. – Raportti Lounais-Suomen ympäristökeskukselle. 15 s. + 6 liitettä.

Vesilaki 264/1961.

Ympäristöministeriö 1986: Uhanalaisten eläinten ja kasvien suojelutoimikunnan mietintö.

— 2002: Natura 2000 -alueiden hoito ja käyttö. – Työryhmän mietintö. Suomen ympäristö 618. Ympäristöministeriö, alueidenkäytön osasto, Helsinki.

Lausuntojen yhteenveto

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuiston sekä Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmaan (hks) pyydettiin lausunto seuraavilta tahoilta (22 kpl): Lounais-Suomen ympäristökeskus, Satakuntaliitto, Huittisten kaupunki, Kokemäen kaupunki, Äetsän kunta, Satakunnan van- kilan Huittisten osasto, Kokemäenjoen veneilijät ry, Satakunnan riistanhoitopiiri, Kokemäen- Kouvatsan riistanhoitoyhdistys, Satakunnan luonnonsuojelupiiri, Kokemäenjoen-Loimijoen kalastusalue, Porin lintutieteellinen yhdistys ry, Kokemäenjokilaakson matkailuyrittäjät ry, Koke- mäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry, Kokemäen ympäristöyhdistys ry, Karhiniemen kylä- seura, Lauhan maamiesseura, MTK Huittinen ry, Huittisten seudun ympäristöyhdistys ry, Metsästysseura Huittisten Paukku ry, Metsästysseura Ilo ry ja Puurijärvi-seudun kylät ry.

Lausunto saatiin seuraavilta tahoilta (11 kpl): Lounais-Suomen ympäristökeskus, Satakuntaliitto, Huittisten kaupunki, Kokemäen kaupungin kaupunginhallitus, Kokemäen kaupungin ympäristö- lautakunta, Äetsän kunta, Satakunnan luonnonsuojelupiiri, Porin lintutieteellinen yhdistys ry, MTK Huittinen ry, Metsästysseura Ilo ry ja Kokemäenjoen-Loimijoen kalastusalue. Näistä Sata- kunnan luonnonsuojelupiirin ja Porin lintutieteellisen yhdistyksen lausunto oli yhteinen.

SUUNNITELMAN KOHTA, LAUSUJA JA EHDOTUS	MH:N KOMMENTTI SEKÄ TOIMENPIDE SUUNNITELMASSA
KOKO SUUNNITELMA	
Lounais-Suomen ympäristökeskus	
Ympäristökeskus pitää hoito- ja käyttösuunnitelmaa tarkoituksen- mukaisena ja hyvin valmisteltuna. Suunnitelman ensiarvioinnin perusteella Lounais-Suomen ympäristökeskus arvioi, että luonnon- suojelulain 65 § mukaista arviointia ei tarvitse tehdä.	-Ei kommenttia. +Ei muutosta suunnitelmaan.
Satakuntaliitto	
Suunnitelmassa on käsitelty monipuolisesti luonto- ja kulttuuri- arvoja koskevia tavoitteita ja toimenpiteitä. Retkeilyä ja muuta virkistyskäyttöä koskevat tavoitteet ja mm. maaston palvelu- varustusta koskevat toimenpiteet puolestaan edistävät mahdollisuutta käyttää aluetta virkistys- ja matkailukäytössä.	-Ei kommenttia. +Ei muutosta suunnitelmaan.
MTK Huittinen ry	
Mahdolliset hoito- ja käyttötoimenpiteet eivät saa haitata naapurustossa olevan maatalouselinkeinoon harjoittamista, koska maatalouden toimia säännellään ja valvotaan sekä ympäristötuen että täydentävien ehtojen kautta, jotka suoraan ja välillisesti vaikuttavat ympäristön tilaan.	-Hks:ssa ja MH:n ohjeistuksessa on pyritty ratkaisuihin, joista ei aiheudu haittaa naapurikiinteistöille. Nämä koskevat mm. kävijöiden ohjausta ja ennallistamistoimenpiteitä. +Ei muutosta suunnitelmaan.
4 VYÖHYKEALUEJAKO	
Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri ry ja Porin lintutieteellinen yhdistys ry	
Liikkumisrajoitusaikaa tulisi pidentää heinäkuun loppuun kaakkurin pesinnän suojelemiseksi.	-Liikkumisrajoitukset halutaan pitää mahdollisimman yhtenäisinä koko kansallispuiston alueella. Suunnitelmassa esitetään kahta eripituista ajan- jaksoa (1.2.–30.11. ja 1.4.–15.7.). Kävijöiden ja valvonnan kannalta on helpompaa, mikäli rajoitusaikoja on mahdollisimman vähän. Kaakkurin ja muiden lintujen tilannetta kansallispuistossa seurataan. Tällä hetkellä arvioidaan, että kaakkurin pesintäaikaan liikkuvien kävijöiden lukumäärä on niin alhainen, että se ei uhkaa lajin pesintää alueella. Mikäli kävijöistä aiheutuu merkittävää häiriötä, rajoitusaikojen pidentämistä voidaan harkita. +Ei muutosta suunnitelmaan.

SUUNNITELMAN KOHTA, LAUSUJA JA EHDOTUS	METSÄHALLITUKSEN KOMMENTTI SEKÄ AIHEUTUNUT TOIMENPIDE SUUNNITELMASSA
6 LUONNON VIRKISTYSKÄYTTÖ JA LUONTOMATKAILU	
Satakuntaliitto	
Hks:ssa on esitetty luopumista Karhiniemen luontotuvasta vähäisen kävijämäärän takia. Satakuntaliiton mielestä Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto on niin merkittävä virkistys- ja luontomatkailualue, että alue tarvitsee vähintään luontotupatasoisen asiakaspalvelupisteen, joka toimii ns. kylmänä pisteenä muiden palveluiden yhteydessä. Tätä näkökulmaa tulisi pohtia, ja keskustella siitä alueen toimijoiden ja yhteistyötahojen kanssa.	-Metsähallituksen äskettäin ilmestynyt Puurijärven ja Isonsuon kansallispuiston kävijätutkimus (Kettunen 2007) osoittaa, että kansallispuiston kävijät haluavat tutustua siihen itse kohdealueilla, ja näin ollen MH:n tavoitteena on keskittää palveluita näihin paikkoihin. Kävijät tutustuvat alueeseen ja ottavat siitä etukäteen selvää esim. www.luontoon.fi-sivuilta, mikä myös on vaikuttanut luontotuvan kävijämäärien vähenemiseen. +Ei muutosta suunnitelmaan.
Huittisten kaupunki	
Ennen Ronkansuon pitkospuureitin ja luontopolun purkamista niiden käyttäjämäärää ja tarvetta tulisi selvittää. Näköalapaikan kehittäminen ja ylläpito hks:n mukaisesti on tarpeen, mutta ilman pitkospuureittiä paikka saattaa menettää merkitystään.	-Kansallispuiston kävijät keskittyvät paljolti Puurijärven ja Isonsuon alueille. Siksi palvelurakenteita tullaan jatkossa keskittämään tänne. Polun kävijämäärät lasketaan automaattisten kävijälaskureiden avulla ennen lopullista pitkospuiden purkua. +Lisätään Ronkansuon luontopolun kävijöiden laskenta (s. 46).
Kokemäen kaupunki, kaupunginhallitus	
Kaupunginhallitus puoltaa hks-luonnoksen toteuttamista ja palveluvarustuksen rakentamista mahdollisimman nopeasti ja painottaa, että Ronkansuon pitkospuut ja luontopolku ylläpidetään edelleenkin, koska alueelle on paras yhteys valtatie 2:lta ja hyvät opasteet, joten yleisö voi tutustua kansallispuistoon hyvin myös tätä kautta.	-Katso yo. kommentti.
Kokemäen kaupunki, ympäristölautakunta	
Suunnitelman toteuttamista puolletaan, lukuun ottamatta Ronkansuon pitkospuiden ja näköalatasanteen purkamista.	-Katso yo. kommentti.
Äetsän kunta	
Äetsän kunta esittää, että virkistyskäytön parantamiseksi ajo-opasteita lisätään valtatie 12 sekä teiden 249 ja 2481 varsille (Kokemäenjoen Keikyän tai Kiikan sillan kautta).	-Ehdotus pyritään huomioimaan ajo-opasteita uusittaessa ja kun alueelle laaditaan viestintäsuunnitelma (katso sivu 48). +Ei muutosta suunnitelmaan.
Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri ry ja Porin lintutieteellinen yhdistys ry	
Vanhanladonhakaan (Korkeasuon länsilaidalla) johtavan polun päähän (mieluiten alkuun) tulisi saada kansallispuistosta ja liikkumisrajoituksista ilmoittava kyltti. Polkua pitkin ajautuu suoraan Korkeasuon rajoitusvyöhykkeelle. Polkua käytetään paljon ja siellä mm. ulkoilutetaan koiria irrallaan.	-Lausunto huomioidaan silloin, kun kansallispuiston rajoja ja rajoitusalueita merkitään maastoon (sivu 48). +Ei muutosta suunnitelmaan.
Suunnitteluprosessin aikana alueella tehtiin muutostöitä – kuten liikuntaesteisten polku ja vesilammikot Rajalanjärven pelloille, joihin ei ollut mahdollista vaikuttaa. Yhdistykset toivovat, että tulevaisuudessa voisivat vaikuttaa luonnontilan kannalta merkittäviin toimenpiteisiin jo suunnitteluvaiheessa.	-Sidosryhmien ja yhdistysten asiantuntemusta pyritään jatkossa ottamaan entistä enemmän huomioon erilaisissa toimenpiteissä ja erillisissä toimenpidesuunnitelmissa. +Ei muutosta suunnitelmaan.
8.2 METSÄSTYS	
Metsästysseura Ilo ry	
Metsästysseura Ilolla on määräaikainen hirvieläinten ja pienriistan metsästysvuokrasopimus 1.1.2006–31.12.2010 kyseisellä alueella. Alue on noin 20 ha ja nyt sitä esitetään liitettäväksi kansallispuistoon.	-Metsästysvuokrasopimus saa jatkua sopimuksen loppuun. Sopimusta ei kuitenkaan uusita, sillä se on vastoin kansallispuistosta annettua lakia (430/1993). +Ei muutosta suunnitelmaan.

SUUNNITELMAN KOHTA, LAUSUJA JA EHDOTUS	METSÄHALLITUKSEN KOMMENTTI SEKÄ AIHEUTUNUT TOIMENPIDE SUUNNITELMASSA
<p>8.2 METSÄSTYS Metsästysseura Ilo ry Metsästysseura ilmaisee huolensa susien runsaasta lisääntymisestä lähialueilla, mikä on myös uhka alueen hirvieläinkannalle. Puurijärven ja Isosuon alueista ei toivota uutta suojelualuetta susikannalle.</p>	<p>-Suomen susien lukumäärä on kasvanut viimeisten vuosien aikana, jolloin susihavaintoja tehdään entistä enemmän myös Satakunnassa. Kansallispuisto ei ole erityisesti susien suojelualue, vaan yleinen luonnonsuojelualue, myös susille. Todettakoon, kansallispuistossa ei ole tehty erityisen paljon susihavaintoja (www.rktl.fi). +Ei muutosta suunnitelmaan.</p>
<p>Uudet hirviadat Pori–Helsinki-tien varrella aiheuttavat muutoksia hirvieläinten kulkureitteihin. Tämä taas vaikuttaa niiden lisääntymiseen alueellamme.</p>	<p>-Puurijärven ja Isosuon kansallispuiston asetuksen (431/1993) mukaan metsästyks on kielletty. Muualla suunnittelualueella se on mahdollista, mikäli metsästykselle on maanomistajan lupa. +Ei muutosta suunnitelmaan.</p>
<p>Metsästysseura esittää entistäkin syvempää yhteistyötä metsästäjien ja Metsähallituksen välillä pienpetopyynnissä, valvonnassa sekä suojeltavien ja riistakantojen seurannassa. Metsästysseura esittää myös, että kaikki nykyiset metsästyksmuodot olisivat mahdollisia jatkossakin.</p>	<p>-Metsähallitus kiittää yhteistyötarkoituksesta ja lausunnosta. MH on alkanut tehdä tiivistä yhteistyötä metsästäjien kanssa vierasperäisten pienpetojen pyynnissä osalla hallinnoimistaan suojelualueista. Tarkoituksena on aloittaa pienpetopyynnit myös Puurijärven ja Isosuon kansallispuistossa. Toiminnasta vastaa MH:n luontopalveluiden Erä-prosessi, joka on yhteydessä paikallisiin metsästäjätahoihin. Metsästyksistä ja metsästyksmuodoista tarkemmin luvussa 8.2. +Ei muutosta suunnitelmaan.</p>
<p>8.3 KALASTUS Kokemäenjoen–Loimijoen kalastusalue Kalastusalue pitää myönteisenä Puurijärven patoon liittyvän kalatien rakentamista.</p>	<p>-Patotie liittyy Puurijärven kunnostussuunnitelmaan, eikä sitä tässä suunnitelmassa ole esitelty tarkemmin. +Ei muutosta suunnitelmaan.</p>
<p>Metsähallituksen tulee järjestää kalataloustarkkailu reitillä Kouvatsanjoki–Puurijärvi–Ala-Kouvatsanjoki–Kiettareenjoki.</p>	<p>-Lounais-Suomen ympäristökeskus ja Suomen ympäristökeskus aloittavat kalastoseurannan Puurijärven kunnostuksen arvioimiseksi syksyllä 2008. Kunnostuksen jälkeen seuranta kuuluu MH:lle sen hallinnoimilla alueilla (maininta sivulla 50). +Ei muutosta suunnitelmaan.</p>
<p>Puurijärven vedenpinnan asettuessa Puurijärviumpioon muodostuu selkeä avovesi. Siihen voitaisiin istuttaa alueen alkuperäisiä kalalajeja.</p>	<p>-MH:n hoidon ja käytön periaatteet ohjaavat, että kalanistutukset on muodostetuilla suojelualueilla pääsääntöisesti kielletty. Poikkeuksia ovat tilanteet, joissa istutuksiin pyritään turvaamaan harvinaisen kalalajin (kuten toutain) säilyminen tai vesissä, joita on aikaisemminkin aktiivisesti hoidettu istutuksiin ja saatu aikaan paikallisesti arvokkaat kalakannat. Puurijärvi ei ole useaan vuosikymmeneen ollut kalastuksen kannalta merkittävä kohde, minkä vuoksi kalanistutuksia suositella. Toutainkannan osalta Puurijärvellä ei ole merkitystä, sillä lajin elinympäristöä ovat virtaavat vedet. +Ei muutosta suunnitelmaan.</p>
<p>12 HALLINNAN JA HOIDON OHJAUS, SOPIMUKSET, JÄRJESTYSSÄÄNTÖ JA LAAJENTAMINEN MTK Huittinen ry MTK Huittinen on erittäin huolestunut jatkuvasta alueiden laajentamisen muodostamasta uhasta maatalouselinkeinoille. Mahdollinen laajentuminen ei saa aiheuttaa lisäehtoja tai rajoitteita maatalouden harjoittamiselle eikä muullekaan lailliselle toiminnalle.</p>	<p>-Natura 2000 -alue ei tule laajentumaan; kansallispuistoa esitetään laajennettavaksi siihen rajautuvien ja kansallispuistoon liitettäviksi hankittujen valtion alueiden (32,2 ha) sekä yhden valtion omistaman erillisalueen (9,8 ha) kautta. +Ei muutosta suunnitelmaan.</p>

Ehdotus Puurijärven ja Isonsuon kansallispuiston järjestyssäännöksi

Luonnonsuojelulain (1096/1996) 18 ja 20 § nojalla Metsähallitus on xx.xx.xxxx antanut seuraavan Huittisten ja Kokemäen kaupungeissa sekä Äetsän kunnassa sijaitsevaa Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistoa koskevan järjestyssäännön. Kansallispuisto on perustettu lailla (430/1993), ja sen rauhoitusmääräykset on annettu asetuksella (431/1993). Järjestyssääntö koskee myös kansallispuistoon sen perustamisen jälkeen liitettyjä laajennusosia.

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto on perustettu Etelä-Suomessa erittäin edustavan suoluonnon ja lintujärven suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimuksen ja luonnonharrastuksen edistämiseksi.

1 Kielletyt toimet

Kansallispuistossa on kielletty:

- 1) ojitus ja maa-ainesten ottaminen;
- 2) selkärankaisten eläinten tappaminen, pyydystäminen ja häytyttäminen sekä selkärangattomien eläinten kerääminen ja eläinten pesien, kasvien ja elävien tai kuolleiden kasvosien ottaminen ja vahingoittaminen;
- 3) koirien, kissojen ja muiden kotieläinten päästäminen irralleen;
- 4) leiriytyminen ja avotulen teko;
- 5) roskaaminen ja muut toimenpiteet, jotka saattavat muuttaa alueen luonnontilaa tai vaikuttaa epäedullisesti sen kasvillisuuden tai eläimistön säilymiseen;
- 6) polkupyöräily maastossa ja polkuja pitkin.

2 Sallitut toimet

Kansallispuistossa on sallittu:

- 1) liikkuminen omin lihasvoimin lukuun ottamatta kansallispuistossa nähtävillä oleviin karttoihin ja maastoon merkittyjä rajoitusosia;
- 2) marjojen ja ruokasienten poimiminen, elleivät liikkumisrajoitukset sitä estä;
- 3) tilapäinen telttailu ja tulenteke siihen osoitetuilla paikoilla käyttäen säästeliäästi tarkoitukseen varattua, paikalle tuotua puuta; retkikeittimen käyttö on sallittu muuallakin.

3 Metsähallituksen luvalla sallitut toimet

Kansallispuistossa on Metsähallituksen luvalla sallittu:

- 1) tieteellisessä tai opetuksellisessa tarkoituksessa tapahtuva eläinten tappaminen ja pyydystäminen sekä eläinten pesien, kasvien, elävien tai kuolleiden kasvosien ja kivennäisnäytteiden vähäinen ottaminen;
- 2) liikkuminen Puurijärven ja Korkeasuon rajoitusosilla ajalla 1.2.–30.11. sekä liikkuminen Isonsuon, Kiettareensuon, Aronsuon ja Ronkansuon rajoitusosilla ajalla 1.4.–15.7.

4 Muut määräykset

Luonnonsuojelun alueen valvojalla on luonnonsuojelulain (1096/1996, 60 §) mukaan oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin luonnonsuojelun alueella noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös luonnonsuojelun alueelta luvattomasti pyydettyjä eläimiä, luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä luonnonsuojelun alueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

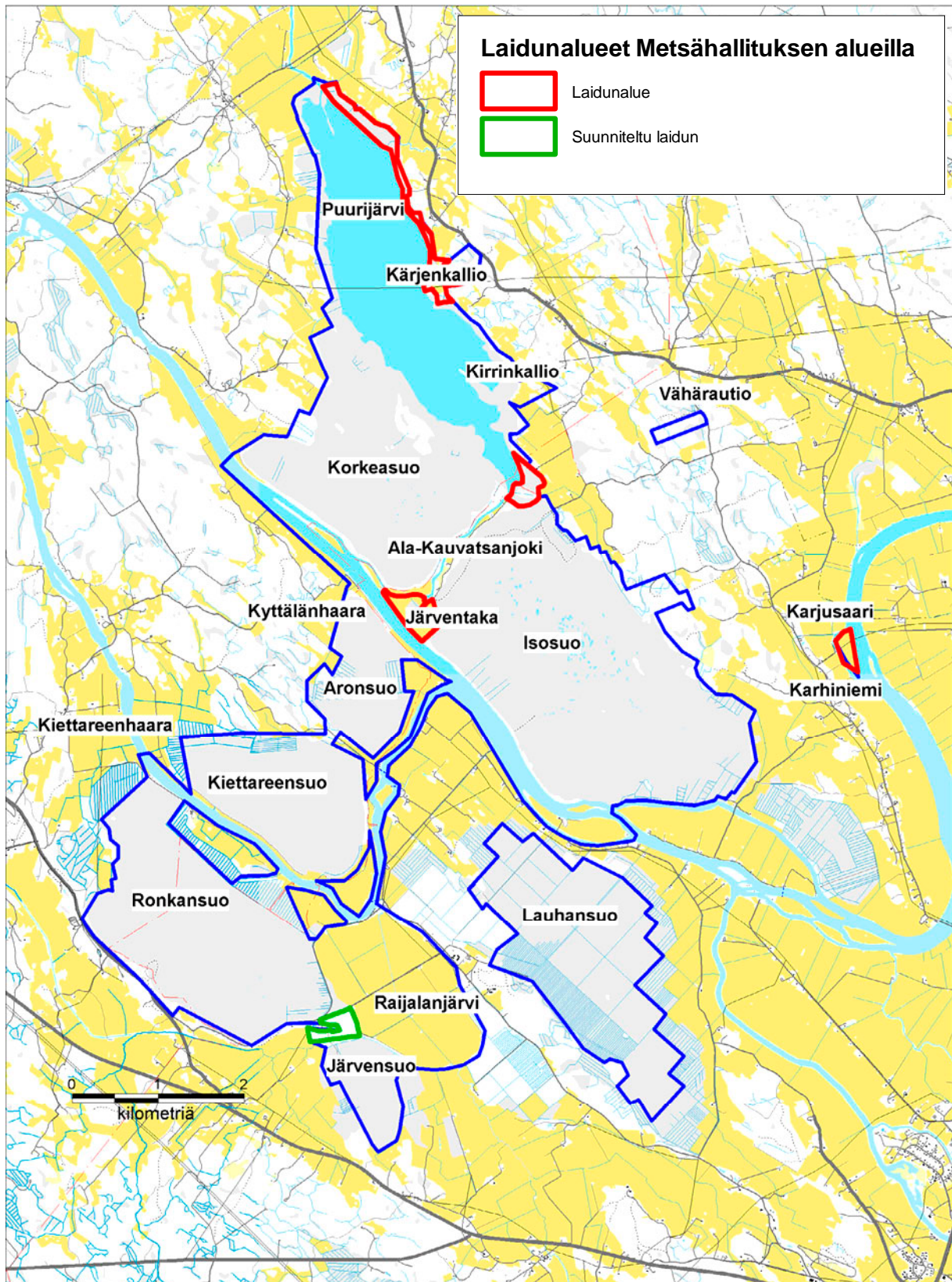
Maankäyttöanalyysin taulukko

Sarakkeessa **Laajuus**: joka puolella = yli 50 %, laaja-alainen = 15–50 %, laikuittainen = 5–15 %, paikallinen = alle 5 %. Sarakkeessa **Pysyvyys**: pysyvä = yli 100 v, pitkäaikainen = 20–100 v, keskipitkä = 5–20 v.

Vaikuttava tekijä	Paine				
	Suunta	Laajuus	Vaikutus	Pysyvyys	Aste
Aiempi metsätalous	vähentynyt	joka puolella	voimakas	pysyvä	48
Soiden ojitus	vähentynyt	joka puolella	voimakas	pysyvä	48
Kalastus	ennallaan	laikuittainen	vähäinen	keskipitkä	4
Metsästys	ennallaan	laikuittainen	vähäinen	keskipitkä	4
Maa-ainesten otto	vähentynyt	laaja-alainen	voimakas	pysyvä	36
Retkeily	lisääntynyt	laikuittainen	vähäinen	keskipitkä	4
Saastuminen	vähentynyt	paikallinen	vähäinen	keskipitkä	2
Vesistöolojen muutos	lisääntynyt	laikuittainen	haitallinen	pitkäaikainen	12
Umpeenkasvu	lisääntynyt	laikuittainen	haitallinen	pitkäaikainen	12
Rehevöityminen	lisääntynyt	laaja-alainen	haitallinen	keskipitkä	8
Happamoituminen	vähentynyt	paikallinen	vähäinen	keskipitkä	2
Tulokaslajit	ennallaan	laaja-alainen	haitallinen	keskipitkä	12

Vaikuttava tekijä	Kehityssuunta				
	Todennäköisyys	Laajuus	Vaikutus	Pysyvyys	Aste
Aiempi metsätalous	pieni	joka puolella	vähäinen	pitkäaikainen	12
Soiden ojitus	epätodennäköinen	ei havaittava	ei havaittava	ei vaikutusta	0
Kalastus	melko todennäköinen	laikuittainen	vähäinen	keskipitkä	4
Metsästys	melko todennäköinen	laikuittainen	vähäinen	keskipitkä	4
Maa-ainesten otto	epätodennäköinen	paikallinen	haitallinen	pitkäaikainen	8
Retkeily	suuri	laikuittainen	vähäinen	pitkäaikainen	6
Saastuminen	melko todennäköinen	paikallinen	vähäinen	keskipitkä	2
Vesistöolojen muutos	melko todennäköinen	laikuittainen	haitallinen	pysyvä	16
Umpeenkasvu	pieni	laikuittainen	haitallinen	pitkäaikainen	12
Rehevöityminen	melko todennäköinen	laaja-alainen	haitallinen	pitkäaikainen	12
Happamoituminen	melko todennäköinen	paikallinen	vähäinen	keskipitkä	2
Tulokaslajit	melko todennäköinen	laaja-alainen	haitallinen	keskipitkä	12

Laidunalueet Metsähallituksen alueilla

Suunnittelualan laidunalueet. Kartta seuraa pääosin kuviorajoja, joten todellinen laidunala saattaa poiketa kartalla ilmoitetusta. © Metsähallitus, © Maanmittauslaitos 1/MYY/08.

Ympäristöministeriön vahvistuskirje

26.1.2009

YM 13/5741/2008

Metsähallitus

METSÄHALLITUS

30.01.2009

MH 547/623/2007

Viite
Hänvisning

Metsähallituksen kirje Dnro 547/623/2007, 9.12.2008

Asia
Ärende

Puurijärven ja Isosuon kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistaminen

Metsähallitus on 28.6.2007 lähettänyt viitekohdan saatekirjeellä ympäristöministeriölle Puurijärven ja Isosuon kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman luonnonsuojelulain (1096/1996) 9 §:n mukaista vahvistamista varten. Suunnitelmasta on luonnosvaiheessa pyydetty tarpeelliset lausunnot, joiden perusteella se on viimeistelyministeriöön vahvistettavaksi tullessaan muotoon. Ympäristöministeriölle on suunnitelman valmisteluprosessin kuluessa esitelty suunnitteluperiaatteita. Ministeriöllä on myös ollut mahdollisuus tutustua suunnitelmasta annettuihin lausuntoihin. Metsähallituksen laatima Puurijärven ja Isosuon kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma perustuu riittäviin luontoinventointeihin ja muihin perustietoihin, osallisuuteen ja vaikutusten arviointiin.

Puurijärven ja Isosuon kansallispuisto käsittää pääosan kolmen Natura 2000 -alueen (FI0200001, FI0200148, FI0200149) ja Metsähallitukselle luonnonsuojelutarkoituksiin hankkiman erilliskohteen muodostamasta suunnittelualueesta. Suunnitelmassa on esitetty perustelut siihen, miksi hankkeelle ei ole laadittu luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukaista Natura-arviointia. Niiden mukaan suunnitelman toimeenpano ei merkittävästi heikennä niiden lajien elinoloja tai niiden luontotyyppien edustavuutta, joiden perusteella Puurijärven Isosuon kansallispuisto ja muut suunnittelukokonaisuuteen kuuluvat Natura-alueet on liitetty Suomen Natura 2000 -verkostoon. Ministeriö katsoo, että suunnitelmassa esitetyt arviot hoito- ja käyttösuunnitelman vaikutuksista Natura-alueeseen perustuvat riittävään tietoon ja ovat perusteltuja, joten hankkeen vaikutuksia ao. Natura 2000 -alueeseen ei ole ollut tarpeen arvioida luonnonsuojelulain 65 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Metsähallituksen laatima ehdotus Puurijärven ja Isosuon kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmaksi täyttää tehtävänsä sekä Puurijärven ja Isosuon kansallispuiston että suunnittelukokonaisuuteen kuuluvien Natura 2000 -alueiden hoitoa ja käyttöä ohjaavana asiakirjana.

Ympäristöministeriö vahvistaa suunnitelman kansallispuiston osalta sellaisena kuin se on viitekohdan saatekirjeen liitteenä. Ministeriö katsoo kuitenkin, että valtioneuvoston päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 –verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä on syytä lisätä kirjallisiin lähteisiin.

Luonnonsuojelujohtaja

Ilkka Heikkinen

Ylitarkastaja

Jukka-Pekka Flander

~~LIITTEENÄ~~ ~~asiakirjat~~

TIEDOKSI

Maa- ja metsätalousministeriö
Lounais-suomen ympäristökeskus
Satakuntaliitto
Museovirasto
Huittisten kaupunki
Kokemäen kaupunki
Äetsän kunta
Suomen luonnonsuojeluliitto

Vuodesta 2006 alkaen ilmestyneet Metsähallituksen C-sarjan julkaisut

- No 1 Metsähallitus 2006: Kurjenrahkan kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 68 s.
- No 2 Metsähallitus 2006: Syötteen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 61 s.
- No 3 Metsähallitus 2006: Parikkalan Siikalahden hoito- ja käyttösuunnitelma. 169 s.
- No 4 Metsähallitus 2006: Koitajoen Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 77 s.
- No 5 Metsähallitus 2006: Mietoistenlahden hoito- ja käyttösuunnitelma. 92 s.
- No 6 Metsähallitus 2006: Levanevan hoito- ja käyttösuunnitelma. 66 s. (verkkojulkaisu)
- No 7 Metsähallitus 2006: Joutsenaavan–Kaita-aavan hoito- ja käyttösuunnitelma. 48 s. (verkkojulkaisu)
- No 8 Metsähallitus 2006: Luiron soiden hoito- ja käyttösuunnitelma. 54 s. (verkkojulkaisu)
- No 9 Metsähallitus 2006: Näätävuoman–Sotkavuoman hoito- ja käyttösuunnitelma. 48 s. (verkkojulkaisu)
- No 10 Metsähallitus 2006: Teuravuoman–Kivijärvenuoman hoito- ja käyttösuunnitelma. 50 s. (verkkojulkaisu)
- No 11 Metsähallitus 2006: Viiankiaavan hoito- ja käyttösuunnitelma. 51 s. (verkkojulkaisu)
- No 12 Metsähallitus 2006: Hossan retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 58 s.
- No 13 Metsähallitus 2006: Omenajärven Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 64 s. (verkkojulkaisu)
- No 14 Metsähallitus 2006: Koskeljärven Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 79 s.
- No 15 Metsähallitus 2006: Haukisuon–Härkäsuon–Kukkonevan Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 63 s. (verkkojulkaisu)
- No 16 Metsähallitus 2007: Olvassuon Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 71 s.
- No 17 Metsähallitus 2007: Litokairan Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 81 s.
- No 18 Metsähallitus 2007: Iso Tilansuo–Housusuon Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 41 s.
- No 19 Metsähallitus 2006: Nuuksion kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 123 s.
- No 20 Metsähallitus 2007: Salamajärven suojelualuekokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelma 2006–2015. 131 s.
- No 21 Metsähallitus 2007: Älänteen Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 60 s. (verkkojulkaisu)
- No 22 Metsähallitus 2007: Venenevan–Pelson Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 50 s. (verkkojulkaisu)
- No 23 Metsähallitus 2007: Kermajärven rantojensuojeluohjelma-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 35 s. (verkkojulkaisu)

- No 24 Metsähallitus 2007: Siikavaaran hoito- ja käyttösuunnitelma. 50 s. (verkkojulkaisu)
- No 25 Metsähallitus 2007: Jämäsvaaran virkistysmetsän hoito- ja käyttösuunnitelma. 47 s. (verkkojulkaisu)
- No 26 Metsähallitus 2007: Oukkulanlahden Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 71 s. (verkkojulkaisu)
- No 27 Metsähallitus 2007: Otajärven Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 84 s.
- No 28 Metsähallitus 2007: Kansanneva–Kurkineva–Muurainsuon, Kinkerisaarennevan ja Itämäki–Eteläjoen hoito- ja käyttösuunnitelma 2006–2015. 45 s. (verkkojulkaisu)
- No 29 Metsähallitus 2007: Medvastön–Stormossenin alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 81 s.
- No 30 Metsähallitus 2007: Pyhä–Luoston kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 129 s.
- No 31 Metsähallitus 2007: Petkeljärvi–Putkelanharjun ja Puohtiinsuon Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma. 101 s.
- No 32 Metsähallitus 2007: Hiidenportin kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 61 s.
- No 33 Hokkanen, M. & Kanerva, T. 2007: Saltfjärdenin luonnonhoidon ja rakenteiden toimenpidesuunnitelma. 33 s. (verkkojulkaisu)
- No 34 Pirkanmaan ympäristökeskus & Metsähallitus 2007: Ekojärven Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 68 s. (verkkojulkaisu)
- No 35 Metsähallitus 2008: Viklinrimmen Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 49 s. (verkkojulkaisu)
- No 36 Metsähallitus 2008: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 198 s.
- No 37 Metsähallitus 2008: Rokuan kansallispuiston ja valtion omistamien Natura-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma. 60 s.
- No 38 Metsähallitus 2008: Ystävyden puiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 143 s. (verkkojulkaisu)
- No 39 Metsähallitus 2008: Käsivarren erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 134 s.
- No 40 Metsähallitus 2008: Giehtaruohittasa meahcceguovllu dikšun- ja geavahanplána. 134 s.
- No 41 Metsähallitus 2008: Vätsärin erämaan hoito- ja käyttösuunnitelma. 143 s. (verkkojulkaisu)
- No 42 Metsähallitus 2008: Váhčira meahcceguovllu dikšun- ja geavahanplána. 146 s. (verkkojulkaisu)
- No 43 Metsähallitus 2008: Kuusisuo–Hattusuon, Soininsuo–Kapustasuon ja Ohtosensuon Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma 2007–2016. 57 s. (verkkojulkaisu)
- No 44 Metsähallitus 2008: Hepokönkään hoito- ja käyttösuunnitelma. 40 s. (verkkojulkaisu)
- No 45 Metsähallitus 2008: Hämeenkaan monikäyttö- ja harjoitusalueen sekä Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 130 s. (verkkojulkaisu)
- No 46 Jansson, H. & Raatikainen, K. 2008: Vallisaaren ja Kuninkaansaaren alueen hoito-suunnitelma. 119 s.
- No 47 Rouvala, A. & Peltonen, T. 2008: Seitsemisen ja Helvetinjärven alueen luontomatkailusuunnitelma. 71 s. (verkkojulkaisu)

- No 48 Metsähallitus 2009: Lemmenjoen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 208 s.
- No 50 Metsähallitus 2009: Riisitunturin kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma 2008–2017. 87 s.
- No 51 Metsähallitus 2009: Seitsemisen suojelualuekokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelma. 161 s.
- No 52 Metsähallitus 2009: Liesjärven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 84 s.
- No 53 Metsähallitus 2009: Torrnsuon kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 75 s.
- No 54 Metsähallitus 2009: Isojärven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 121 s.
- No 55 Metsähallitus 2009: Leivonmäen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 114 s.

ISSN 1796-2943
ISBN 978-952-446-703-2 (nidottu)
ISBN 978-952-446-704-9 (pdf)

Julkaisu on luettavissa osoitteessa:

www.metsa.fi/hks